John wenı̨htł'è

Yatı dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajà

1 1Kèhoı̨wo gots'ǫ Yatı wehòhʔǫ ı̨lè, eyı Yatı sìı Nǫ̀htsı̨ xè wehòhʔǫ,
eyıts'ǫ eyı Yatı sìı Nǫ̀htsı̨ elı̨. 2Ededı̨ sìı kèhoı̨wo gots'ǫ Nǫ̀htsı̨
xè wehòhʔǫ ı̨lè.
3Ededı̨ wet'ǫ̀ǫ̀ t'asìı hazǫǫ̀ hòèlı̨ hǫt'e. Wedę t'asìı wı̨ı̨zìı hòèlı̨ nıìle.
4Ededı̨ wet'à ts'eeda hǫt'e. Ededı̨ wet'à ts'eedaa sìı dǫ gha dzęh nı̨ı̨dı̨ı̨
lanì. 5Togoòtł'òo yìı dzęh nı̨ı̨dı̨, hanìkò dǫ gıgha togoòtł'òo t'à dzęh
nı̨ı̨dı̨ı̨ nıgeedì-le.
6Nǫ̀htsı̨ dǫ ı̨łè jǫ ts'ǫ̀ yı̨ı̨hʔà, John-Baptıst wìyeh. 7Eyı dzęh nı̨ı̨dı̨ı̨
yeghǫ xàyahtı ha jǫ nììtła. Ededı̨ wet'ǫ̀ǫ̀ dǫ hazǫǫ̀ gıgha ehkw'ı-ahodı
gha ajà. 8John-Baptıst ededı̨ eyı dzęh nı̨ı̨dı̨ı̨ elı̨ nıìle. Dzęh nı̨ı̨dı̨ı̨ ghǫ
gode zǫ gha nììtła ı̨lè. 9Dzęh wedeèdlı̨ı̨ wet'à dǫ hazǫǫ̀ gha dzęh
agode ha sìı dıı nèk'e dǫ ts'ǫ̀ ajà.
10Dıı nèk'e dǫ ta nàı̨dè. Dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ whehtsı̨ kò amìı hǫt'ee
sìı gınıedì-le. 11Edèot'ı̨ ts'ǫ̀ ajà, hanìkò wèot'ı̨ gı̨ı̨wǫ-le. 12Hanìkò dǫ
hazǫǫ̀ ehkw'ı adı gı̨ı̨hwhǫ xè wexè aget'ı̨ ha gı̨ı̨wǫǫ sìı Nǫ̀htsı̨ weza
gı̨ı̨lı̨ k'ęę̀ gıtà agǫ̀ǫ̀là. 13Wezaa gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı dǫkwǫ̀ t'à gıgǫ̀hłı̨ı̨ awèts'edı-
le, dǫ hanıwǫ t'à le, eyıts'ǫ dǫzhìı wınì k'ęę̀ sı t'à le, hanìkò Nǫ̀htsı̨
dahxà gıgǫ̀hłı̨ t'à Nǫ̀htsı̨ wezaa gı̨ı̨lı̨ hǫt'e.
14Eyı yatı wehòhʔǫǫ sìı dǫ whelı̨ eyıts'ǫ gota nàı̨dè. Dànì enıìyah
deè t'à wehòhʔǫǫ sìı wets'aʔı̨. Ededı̨ ı̨łàet'ee zǫ hanì enıìyah deè elı̨.
Ededı̨ sìı Nǫ̀htsı̨-Gotà gots'ǫ nììtła hǫt'e, wesǫnıwǫ deè eyıts'ǫ nàowo
ehkw'ıı wets'ǫ̀-èlı̨ hǫt'e.
15John-Baptıst yeghǫ goı̨de, dıı hadıì ezeh ı̨lè, "Dıı dǫ weghǫ dıı
haehsı̨ ı̨lè, 'Ededı̨ sek'èè nììtła ha sìı senahk'e wet'àaʔàa deè hǫt'e,
sekwe gots'ǫ hǫt'e ne t'à,' " hadıì yeghǫ goı̨de ı̨lè. 16Sìı gots'ǫ̀ sǫnıwǫ
ts'ıhʔǫ̀ ełek'èdaà goxè sìghà hòʔǫǫ̀ agǫ̀ǫ̀là. 17Nǫ̀htsı̨ sìı Moses wet'ǫ̀ǫ̀
nàowo wet'à ts'eedaa sìı gots'ǫ̀ ayı̨ı̨là ı̨lè, hanìkò Zezì-Krı wets'ıhʔǫ̀

wesǫnıwǫ deè eyıts'ǫ nàowo ehkw'ıı gots'ǫ̀ ajà. 18Dǫ wı̨ı̨zìı Nǫ̀htsı̨ aʔı̨
whìle. Nǫ̀htsı̨ ededı̨ ı̨łàet'ee zǫ Nǫ̀htsı̨-Gotà gà whedaa sìı, Nǫ̀htsı̨
k'èts'eezǫ̀ǫ̀ agǫ̀ǫ̀là.

John-Baptıst Chrıst nıìle

19Kǫ̀ta Jerusalem gots'ǫ Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe John-Baptıst
dageehke gha, yahtıı eyıts'ǫ Levıte gı̨ı̨lı̨ı̨ gıts'ǫ̀ geèhʔà. Dageehke,
"Amìı anet'e?" gıìhdı t'à John-Baptıst gots'ǫ̀ goı̨de. 20Edeghǫ gode ha
edèdaedı-le, gots'ǫ̀ ehkw'ı xàyaı̨htı, "Chrıst aht'e nıìle," gòhdı.
21Eyıt'à hagıìhdı, "Hanì-ı̨dè amìı anet'e? Ası̨̀ı̨̀ Elıjah anet'e?" gıìhdı.
John-Baptıst hagòhdı, "Eyı aht'e-le." "Nakwenàoʔǫǫ deè anet'e nì?"
gıìhdı. "Į̀le," gòhdı.
22Nǫǫdea hagıìhdı, "Amìı anet'e? Gots'ǫ̀ haı̨dı, amìı jǫ ts'ǫ̀
gogeèhʔàa sìı gıts'ǫ̀ hats'edı ha t'à. Edeghǫ dàı̨dı ha?" gıìhdı.
23John-Baptıst, nakwenàoʔǫǫ Isaıah weyatıì dek'eèhtł'è t'à gots'ǫ̀
xàyaı̨htı, hadı, "Ekìı-ka nèk'e dıı hats'edıì yats'ìzeh hǫt'e, 'Gots'ǫ̀
K'àowo wegha tı̨lı ehkw'ı nıʔà aahłe,' dek'eèhtł'è. Eyı dǫ aht'e,"
gòhdı.
24Pharısee mǫ̀hdaa John-Baptıst ts'ǫ̀ gogeèhʔà ı̨lè. 25John-Baptıst
dageehke, hagedı, "Chrıst anet'e-le, Elıjah anet'e-le eyıts'ǫ
nakwenàoʔǫǫ deè anet'e-le nı̨dè dànìghǫ dǫ k'ètaı̨̀dzı̨?" gıìhdı.
26John-Baptıst gots'ǫ̀ hadı, "Sı̨ sìı tı t'à naxık'ètaìhdzı̨ hǫt'e, hanìkò
dǫ ı̨łè naxıta nàwoo sìı wek'èahsǫ nıìle. 27Ededı̨ sìı sek'èè nìıtła ha
hǫt'e. Wekechı̨ı̨̀tł'ıì ejıehge ha kò dǫ lahoeht'ı̨-le," gòhdı.
28Jordan deh nıʔàa gà kǫ̀ta Bethany ekǫ eyı hazǫ̀ǫ̀ hagòjà. Ekǫ
John-Baptıst dǫ k'ètaìdzı̨ ı̨lè.

Nǫ̀htsı̨ wesahzǫ̀ą wet'à dǫ gıhołı̨ı̨̀ gıghǫ nahoezhe ha

29Ek'èdaedzę̨ę̀ k'e John-Baptıst, Zezì yets'ǫ̀ etłe yaʔı̨ ekò, hadı,
"K'eaht'ı̨̀. Nǫ̀htsı̨ wesahzǫ̀ą wet'à dıı nèk'e dǫ gıhołı̨ı̨̀ hazǫ̀ǫ̀ nahoezhe
ha! 30Eyı dǫ weghǫ dıı haehsı̨ ı̨lè, 'Dǫ sek'èè nìıtła ha sìı sekwe
wehòhʔǫ hǫt'e, eyıt'à senahk'e wet'àaʔàa deè elı̨.' 31Sı̨ kò wek'èehsǫ-
le ı̨lè, hanìkò Israel got'ı̨ı̨̀ gık'èezǫ ha t'à tı t'à dǫ k'ètaìhdzı̨ hǫt'e,"
gòhdı.
32Eyıts'ǫ John-Baptıst yeghǫ dıı hadı, "Yak'e gots'ǫ Yedàyeh Nezı̨ı̨
k'àba degoo lanıı Zezì k'e daàhtła gà yek'e dawheda weehʔı̨. 33Sı̨
wek'èehsǫ ha-le ı̨lè, hanìkò amìı tı t'à dǫ k'ètaìhdzı̨ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔàa sìı
sets'ǫ̀ hadı, 'Dǫ wek'e Yedàyeh Nezı̨ı̨ dahtła xè yek'e dawheda,
weneeʔı̨ı̨ sìı eyı dǫ Yedàyeh Nezı̨ı̨ t'à dǫ k'ètaìdzı̨ ha hǫt'e,' sèhdı.

34 Eyı dǫ wets'ǫ̀ dàgòjàa sìı sedaà agòjà t'à, Nǫ̀htsı̨ Weza hǫt'e
wek'èehsǫ," John-Baptıst gòhdı.

Zezì t'akwełǫ̀ǫ̀ edecheekeè gǫ̨̀hchì

35 Ek'èdaedzę̀ę̀ k'e John-Baptıst k'achı̨ eyı wheda, wecheekeè nàke
gıxè at'ı̨. 36 Zezì naetłe yaʔı̨ ekò John-Baptıst dǫ gots'ǫ̀ dıı hadı,
"K'eaht'ı̨̀. Nǫ̀htsı̨ wesahzǫ̀ą naetłe!" gòhdı.
37 Wecheekeè nàke John-Baptıst hadı egıìkw'o ts'ǫ̀et'ıì Zezì k'èè
geède. 38 Zezì gots'ǫ̀ ets'aèhtła, gık'èè geède goaʔı̨ t'à Zezì dagoehke,
"Ayìıha aaht'ı̨?" gòhdı.
"Rabbı, edı̨̀ı̨ nàą̀dè?" gıìhdı. ("Rabbı" gedı nı̨dè "dǫ oghàehtǫǫ"
gedıì-agedı.)
39 Zezì hagòhdı, "Sek'èłaahtła nı̨dè wek'èahsǫ ha," gòhdı.
Eyıt'à gık'èè goòhwho t'à edı̨̀ı̨ nàdèe sìı gıaʔı̨. Ekìıyeè k'e dı̨ nìı̨ʔǫ
ı̨lè. Eyı dzę̀ę̀ k'e gıxè gıakw'è.
40 Eyı dǫ nàke sìı ı̨łè, Sımon-Peter wechı Andrew hǫt'e.
John-Baptıst dàdı yeèhkw'ǫ t'à Zezì k'èè èhtła ı̨lè. 41 Ekòet'ıì Andrew
edı̨ı̨de Sımon ts'ǫ̀ èhtła, hayèhdı, "Messıah wegots'ı̨̀hʔǫ" yèhdı.
("Messıah" gedı nı̨dè "Chrıst" gedıì-agedı.) 42 Eyıt'à Andrew edı̨ı̨de
Zezì ts'ǫ̀ yeèhchì.
Zezì hotıì Sımon ghàı̨dà ekò hayèhdı, "Nı̨ sìı John weza Sımon
anet'e. Cephas nìyeh ha," yèhdı. ("Cephas" gedı nı̨dè "Peter" gedıì-
agedı.)

Phılıp eyıts'ǫ Nathanael Zezì wecheekeè gı̨ı̨lı̨ı̨ agejà

43 Ek'èdaedzę̀ę̀ k'e Zezì Galılee nèk'e ts'ǫ̀ ajà. Ekǫ Phılıp wheda yaʔı̨,
yets'ǫ̀ hadı, "Sek'èı̨tła," yèhdı.
44 Phılıp Bethsaıda got'ı̨ı̨ hǫt'e, Andrew eyıts'ǫ Peter ededı̨ sı ekǫ
gots'ǫ agı̨ı̨t'e. 45 Phılıp, dǫ ı̨lè Nathanael wìyeh ts'ǫ̀ èhtła, hayèhdı,
"Moses, dǫ ı̨lè ghǫ ı̨ı̨tł'è ı̨lèe sìı wegots'ı̨̀hʔǫ. Nakwenàoʔǫǫ sı weghǫ
gı̨ı̨tł'è ı̨lè. Joseph weza Zezì wìyeh kǫ̀ta Nazareth gots'ǫ dǫ," yèhdı.
46 Nathanael yets'ǫ̀ hadı, "Nazareth nı̨ı̨dı nì? Ekǫ gots'ǫ t'asìı nezı̨ı̨
xàhohwhı ha nì?" yèhdı. "Sek'èątła, wı̨ı̨ʔı̨̀ ha ne," Phılıp yèhdı.
47 Zezì, Nathanael naetłe yaʔı̨ ekò yets'ǫ̀ hadı, "Dıı dǫ Israel got'ı̨ı̨
wedeèdlı̨ı̨ elı̨ hǫt'e, eyıts'ǫ eghǫyats'eeʔàa wı̨ı̨zìı wets'ǫ̀-èlı̨-le," Zezì
yeghǫ hadı.
48 "Dànì sek'èı̨zǫ ghǫ aı̨dı?" Nathanael yèhdı. Zezì yets'ǫ̀ hadı,
"Phılıp nets'ǫ̀ gode kwe, ı̨łaà jìechots'ıì wetł'a wheę̀da ekò neehʔı̨
ı̨lè," yèhdı.

49Eyıt'à Nathanael hadı, "K'àowo, nı̨ sìı Nǫ̀htsı̨ Weza anet'e, Israel
got'ı̨ı̨ gha K'àowocho anet'e," yèhdı.
50Zezì hadı, "Jìechots'ıì tł'a wheę̀da nèehsı̨ t'à negha ehkw'ı-ahodı.
Eyı wenahk'e t'asìı deè łǫ neʔı̨̀ ha hǫt'e," yèhdı. 51Eyıts'ǫ Zezì hadı,
"Ehkw'ı anèehsı̨, yak'e negha xègoèht'ı̨̀ ha, yak'eet'ı̨ı̨ Dǫ-wet'àaʔàa-deè
ts'ǫ̀ dekegìıde eyıts'ǫ hodàgeedè neʔı̨̀ ha," yèhdı.

Zezì t'akwełǫ̀ǫ̀ enıìyah whehtsı̨

2 1Taı dzę̀ę̀ tł'axǫ̀ǫ̀ Galılee nèk'e, kǫ̀ta Cana ekǫ dǫ ı̨łè honìda ha
nǫ̀ǫ̀. Zezì wemǫ ekǫ wheda. 2Zezì eyıts'ǫ wecheekeè sı
gokàgehʔà ı̨lè. 3Jìetì k'ehǫǫwo ekò Zezì wemǫ yets'ǫ̀ hadı, "Jìetì
gıts'ǫ-le ajà," yèhdı.
4Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ts'èko, sı̨ sı̨ı̨̀dı-le, segha ı̨łaà whìle hǫt'e,"
yèhdı.
5Zezì wemǫ dǫ eyı eghàlageedaa sìı ts'ǫ̀ hadı, "Ayìı dànaxèhdı sìı
haahłe," gòhdı.
6Tı gha kwetǫ nechàa ek'ètaı eyı whela, wet'à Israel got'ı̨ı̨ ede-
nàowoò k'ę̀ę̀ edılà eyıts'ǫ edekè k'enagehtse. Kwetǫ ı̨łè naènǫ
hanì-le-ı̨dè taènǫ lìgalǫ̀ haàtłǫ tı weyìı whetł'ı hǫt'e.
7Zezì dǫ eyı eghàlagıìdèe ts'ǫ̀ hadı, "Kwetǫ weyìı tı dagoòʔǫ̀ǫ̀
aahłe," gòhdı. Eyıt'à kwetǫ yìı tı dagoòʔǫ̀ǫ̀ agı̨̀ı̨là.
8Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Tı mǫ̀hdaa ààhchı gà nàsı̨ gha
k'àowo elı̨ı̨ sìı ghàahge," gòhdı. Eyıt'à hagı̨̀ı̨là. 9Nàsı̨ gha k'àowo tı
jìetì whelı̨ı̨ sìı yek'ałegolì. Edı̨ı̨ gots'ǫ jìetì agehʔı̨ı̨ sìı yek'èezǫ-le,
hanìkò dǫ kwetǫ yìı tı dagoòʔǫ̀ǫ̀ agı̨ı̨làa sìı gık'èezǫ. Eyıt'à nàsı̨ gha
k'àowo whatsǫ̀ǫ̀ dǫ honìdza ts'ǫ̀ hadı, 10"Dǫ hazǫ̀ǫ̀ jìetì denahk'e
nezı̨ı̨ sìı t'akwełǫ̀ǫ̀ dǫ ghàgeedı hǫt'e. Dǫ deʔǫ̀ǫ̀ jìetì łǫ gıadǫ tł'axǫ̀ǫ̀
jìetì nezı̨tsoò-le sìı dǫ ghàgeedı. Hanìkò nı̨ sìı jìetì denahk'e nezı̨ı̨ sìı
dıì gogha wek'ènedì nǫ̀ǫ̀," yèhdı.
11Zezì kǫ̀ta Cana wheda ekò eyı t'akwełǫ̀ǫ̀ enıìyah whehtsı̨ ı̨lè.
Enıìyah deè elı̨ı̨ sìı dǫ gıaʔı̨ı̨ agǫ̀ǫ̀là, eyıt'à wecheekeè weghǫ gınì
nàtsoò agejà.

Zezì Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho ts'ǫ̀ èhtła

12Eyı hagòjà tł'axǫ̀ǫ̀ Zezì edemǫ, edechı eyıts'ǫ edecheekeè xè kǫ̀ta
Capernaum ts'ǫ̀ geède. Ekǫ whaà-lea ts'ǫ̀ agı̨ı̨t'è.
13Israel got'ı̨ı̨ gıgha dzędeè Passover ts'ǫ̀ hawe ekò Zezì kǫ̀ta
Jerusalem ts'ǫ̀ ajà. 14Ekǫ Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà dǫ t'asìı ełeghǫ nàgeehdì
nǫ̀ǫ̀. Ejıe, sahzǫ̀ą, k'àba hanıı ełeghǫ nàgeehdì, eyıts'ǫ dǫ mǫ̀hdaa

ladà k'e sǫǫ̀mba ehdagele ghǫ geèhkw'e, Zezì goaʔı̨. [15]Eyıt'à tł'ı t'à
dekwa whehtsı̨, Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà gots'ǫ, sahzǫ̀ą eyıts'ǫ ejıe hazǫǫ̀
xàgodeèzhì. Ladà k'e sǫǫ̀mba ehdagelee sìı goghǫ kwìteyeèhde t'à
satsǫ̀ą hazǫǫ̀ dèè k'e ts'ǫ̀ nałayeèhtł'ı. [16]Dǫ k'àba lanıı gıghǫ nàèdìı
sìı gots'ǫ̀ hadı, "Dıı hazǫǫ̀ xàahwha! Setà wekǫ̀ nàedìı k'è goahtsı̨ ha
nıìle," gòhdı.

[17]Wecheekeè Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dıı hanì dek'eèhtł'è gınadì: "Nekǫ̀
nezı̨ı̨̀ wek'èhdì ha ghǫ hòtł'ò anı̨hwhǫ," dek'eèhtł'è.

[18]Zezì hajà t'à Israel got'ı̨ı̨̀ mǫ̀hdaa hagıìhdı, "Amìı wedahxà anet'ı̨?
Godaà enıìyah nechàa hòwheęhtsı̨ nı̨dè wek'èts'eezǫ ha," gıìhdı.

[19]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Dıı Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho wedıhoahtsı̨ nı̨dè, taı dzęę̀
k'ehǫǫwo nı̨dè nagohtsı̨ ha," gòhdı.

[20]Eyıt'à Israel got'ı̨ı̨̀ hagıìhdı, "Dı̨ènǫ-daats'ǫ̀-ek'ètaı xo t'à dıı
Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gogehtsı̨ hǫt'e. Taı dzęę̀ t'à kǫ̀ nagoı̨htsı̨ ha nı̨ı̨dı nì?"
gıìhdı. [21]Nǫ̀htsı̨kǫ̀ ghǫ goı̨dee sìı edezhı̨ı̨̀ ghǫ godeè-adı ı̨lè. [22]Zezì
naìdà tł'axǫǫ̀ wecheekeè eyı hadıı sìı gınadì. Eyıt'à Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e
ayìı dek'eèhtł'èe eyıts'ǫ Zezì weyatıì gıgha ehkw'ı-ahodıì agejà.

[23]Zezì, dzędeè Passover gha kǫ̀ta Jerusalem wheda ekò, dǫ łǫ Zezì
enıìyah łǫ eghàlaı̨dà gıaʔı̨, eyıt'à ehkw'ı adı gı̨ı̨wǫǫ̀ agejà. [24]Hanìkò
Zezì dǫ hazǫǫ̀ goınì k'èezǫ ts'ıhʔǫ̀ deghàà dǫ ghàdìhtè ha nıwǫ-le.
[25]Dǫnì k'èezǫ t'à, dǫ ghǫ wets'ǫ̀ hats'edı-le kò dǫ gıdzeè k'èezǫ
hǫt'e.

Zezì Nıcodemus hoghàehtǫ

3 [1-2]Į̀łàà Pharısee gots'ǫ dǫ ı̨lè, Nıcodemus wìyeh, to Zezì ts'àèhtła.
Eyı dǫ sìı Israel gha k'aodèe goxè wheda hǫt'e. Zezì ts'ǫ̀ hadı,
"K'àowo, nı̨ sìı Nǫ̀htsı̨ dahxà dǫ hoghàı̨htǫ wek'èts'eezǫ hǫt'e. Dǫ wı̨ı̨zìı
nexèht'eè enıìyah hohtsı̨ ha dìì, Nǫ̀htsı̨ yets'àı̨dı lenǫsıı," yèhdı.

[3]Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anèehsı̨, dǫ wı̨ı̨zìı k'achı̨ wegǫ̀hłı̨ lenǫsıı
Nǫ̀htsı̨ Wenàowoò k'ęę̀ hòʔǫ yek'èezǫ ha dìì," yèhdı.

[4]Nıcodemus hadı, "Dǫ weghoò łǫ sìı dànì k'achı̨ wegǫ̀hłı̨ lì? K'achı̨
edemǫ bò yìı naetła gà k'achı̨ wegǫ̀hłı̨ ha dìì naà!" yèhdı.

[5]Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anèehsı̨, dǫ tı t'à eyıts'ǫ Yedàyeh Nezı̨ı̨
t'à wegǫ̀hłı̨ lenǫsıı Nǫ̀htsı̨ Wenàowoò k'ęę̀ hòʔǫǫ sìı goyaetła ha nıìle.
[6]Dǫzhı̨ı̨̀ t'à dǫzhı̨ı̨̀ wegǫ̀hłı̨ hǫt'e, hanìkò Yedàyeh Nezı̨ı̨ t'à dǫ wets'ǫ
ı̨nì wegǫ̀hłı̨ hǫt'e. [7]'K'achı̨ negǫ̀hłı̨ ha hǫt'e,' dehsı̨ı̨ sìı, negha enıìyah
welè-le. [8]Nı̨hts'ı sìı t'ahoòyı̨ı̨ ts'ǫ̀ k'eweehts'ı hǫt'e. Nı̨hts'ı dèekw'ǫ
wets'eèhkw'ǫ, hanìkò edı̨ı̨̀ gots'ǫ at'ı̨ eyıts'ǫ edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ at'ı̨ı̨ sìı wek'èts'eezǫ-
le. Dǫ Yedàyeh Nezı̨ı̨ t'à gıgǫ̀hłı̨ı̨ sìı gıxè hanì hòʔǫ hǫt'e," yèhdı.

9Nıcodemus hadı, “Dànì hagòjà lì?”
10Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Nı̨ sìı Israel got'ı̨ı̨̀ gha dǫ-hoghàehtǫǫ-dǫǫ̀ nelı̨,
hanìkò dàehsı̨ı̨ sìı wenıı̨dì-le nì? 11Ehkw'ı anèehsı̨, t'asìı k'èts'eezǫ
eyıts'ǫ t'asìı wets'aʔı̨ı̨ sìı weghàà gots'ede hǫt'e, hanìkò naxı̨ dǫ xàʔaa
yàahłı̨ı̨ sìı ehkw'ı ats'edı goahwhǫ-le. 12Dıı nèè gots'ǫ t'asìı ghǫ naxı-
xè gohdo, hanìkò naxıgha ehkw'ı-le. Ekò yak'e gots'ǫ t'asìı ghǫ naxıxè
gohdo nı̨dè dànì naxıgha ehkw'ı aehsı̨ lì? 13Dǫ wı̨ı̨zìı yak'e hoaʔı̨
whìle, amìı yak'e gots'ǫ dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajàa sìı ededı̨ zǫ yak'e hoaʔı̨
hǫt'e. Eyı sìı Dǫ-wet'àaʔàa-deè hǫt'e. 14T'akwe whaà Moses, ekìı-ka
nèk'e dechı̨ k'e gòo ı̨dòo ts'ǫ̀ ayı̨ı̨̀là ı̨lè. Eyı xèht'eè Dǫ-wet'àaʔàa-deè
dechı̨ k'e ı̨dòo awedle ha hǫt'e. 15Dǫ ehkw'ı adı yı̨ı̨hwhǫǫ sìı welǫ
whìle ts'ǫ̀ eda ha.
16“Nǫ̀htsı̨ dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ sıì goghǫneètǫ t'à, edeza ı̨łàet'ee dǫ
tł'aàyı̨̀ı̨htı̨. Amìı ehkw'ı adı yı̨ı̨hwhǫǫ sìı wedıhołè ha-le, welǫ whìle
ts'ǫ̀ eda ha. 17Nǫ̀htsı̨ dǫ xè hoìla hòèhtsı̨ gha, edeza dıı nèk'e ts'ǫ̀
ayı̨ı̨là nıìle, hanìkò ededı̨ wet'à dǫ edaxàgole gha ayı̨ı̨là. 18Amìı
ehkw'ı adı yı̨ı̨hwhǫǫ sìı hoìla awedle ha-le, hanìkò amìı ehkw'ı adı
yı̨ı̨hwhǫ-le sìı hòt'a wesınìyaetı hǫt'e, Nǫ̀htsı̨ Weza ı̨łàet'ee sìı wegha
ehkw'ı-ahodı-le t'à. 19Dıı hanì hòʔǫ ts'ıhʔǫ̀ Nǫ̀htsı̨ dǫ sınìyaehtı hǫt'e:
Dzęh dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajà, hanìkò dǫ nàowołı̨ı̨ k'ęę̀ eghàlageeda ts'ıhʔǫ̀
to gıgha denahk'e nezı̨. 20Dǫ hołı̨ı̨ hogehtsı̨ı̨ sìı dzęh dzagı̨ı̨hwhǫ.
Gıhołı̨ı̨̀ wègaat'ı̨ ha sǫnı gı̨ı̨wǫ t'à, dzęh ts'ǫ̀ aget'ı̨-le. 21Hanìkò dǫ
ehkw'ı eda ha nıwǫǫ sìı dzęh ts'ǫ̀ at'ı̨, hanì-ı̨dè ayìı eghàlaedaa sìı
Nǫ̀htsı̨ wedahxà at'ı̨, hotıì wek'èhoedzǫ hǫt'e,” Zezì gòhdı.

John-Baptıst Zezì ghǫ gode

22Eyı tł'axǫǫ̀ Zezì edecheekeè xè Judea nèk'e ts'ǫ̀ geède. Ekǫ whaà-
lea ts'ǫ̀ goxè aı̨t'è, eyıts'ǫ dǫ k'ètaìdzı̨. 23Ekìıyeè k'e kǫ̀ta Anon eyıts'ǫ
kǫ̀ta Salım ts'ǫ̀ gǫǫwà-lea tı łǫ t'à, ekǫ John-Baptıst dǫ k'ètaìdzı̨
eyıts'ǫ dǫ gık'ètaìdzı̨ ha t'aats'ǫǫ̀ ekǫ aget'ı̨. 24(John-Baptıst wedaàtǫ
kwe agot'ı̨ ı̨lè.) 25John-Baptıst wecheekeè eyıts'ǫ Israel got'ı̨ı̨̀ gha
k'àowo ı̨łè edek'enats'ehtsee nàowoò ghǫ ełets'ǫ̀ nàyagehtı. 26Eyıt'à
John-Baptıst ts'ǫ̀ geède, hagedı, “K'àowo, dǫ ı̨łè, Jordan deh te nexè
at'ı̨ weghǫ goneedè là, dǫ k'ètaìdzı̨ t'à dǫ hazǫǫ̀ wets'ǫ̀ aget'ı̨,”
gıìhdı.
27John-Baptıst gots'ǫ̀ hadı, “Amìı yak'e gots'ǫ la weghǫ̀t'ǫǫ sìı
yek'ęę̀ zǫ eghàlaeda hǫt'e. 28Naxıts'ǫ̀ dıı haehsı̨ ı̨lèe sìı wek'èahsǫ ne,
‘Sı̨ Chrıst aht'e nıìle, hanìkò sı̨ sìı wenakweè jǫ ts'ǫ̀ sets'ı̨ı̨hʔà hǫt'e,’
haehsı̨ ı̨lè. 29Ts'èko honìdzaa sìı wedǫzhıì ghaelı̨ hǫt'e. Dǫ honìdaa

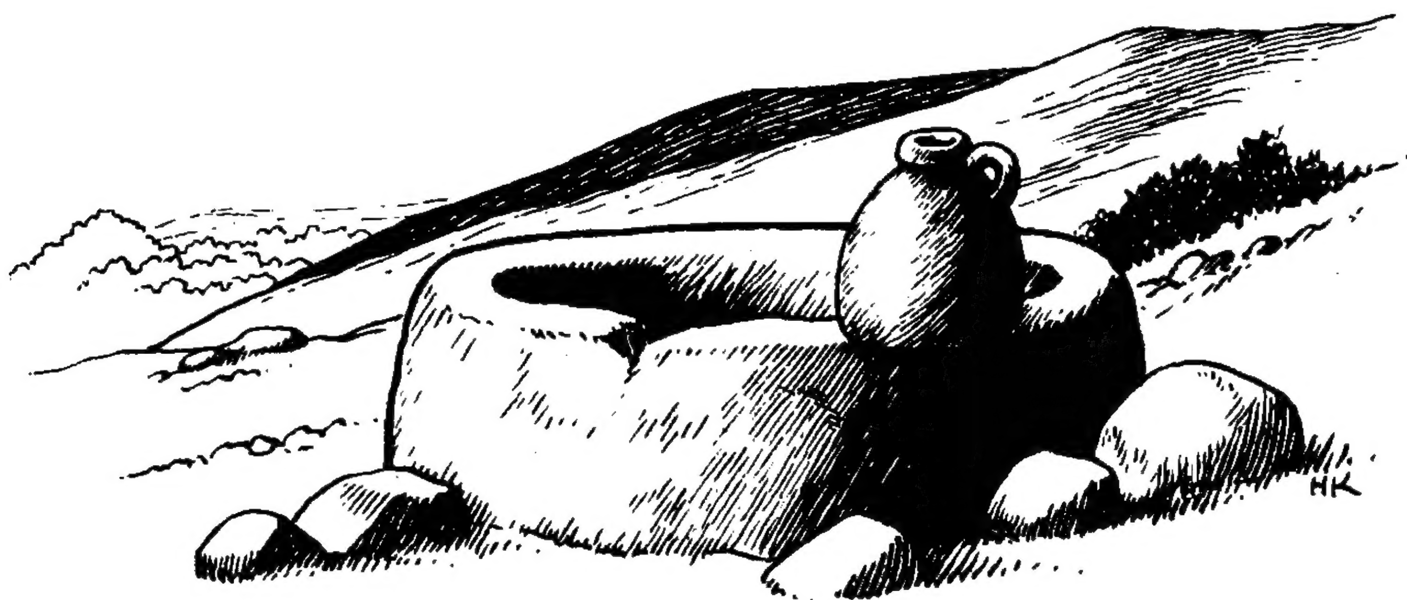
weàgą yekaʔeèhkw'ǫ hǫt'e. Dǫ ts'ǫ̀ gode yeèhkw'ǫ nįdè sıì wınà
hǫt'e. Eyı xèht'eè dıì hòt'a sınà hǫt'e. 30Ededį deʔǫ̀ǫ̀ wet'àaʔà ade ha
hǫt'e, eyıts'ǫ sį sìı dek'aʔį̀ ahde ha hǫt'e.

31"Įdòo gots'ǫ hodàèhtłaa sìı eyı denahk'e wet'àaʔàa deè hǫt'e. Dıı
nèk'e gots'ǫ dǫ elįį sìı dıı nèè gots'ǫ dǫ hǫt'e, eyıt'à dıı nèè gots'ǫ dǫ
gok'ę̀ę̀ gode. Ekò yak'e gots'ǫ nììtłaa sìı hazǫ̀ǫ̀ t'à gonahk'e wet'àaʔàa
deè hǫt'e. 32Ayìı ghàįdàa eyıts'ǫ ayìı eèhkw'ǫǫ sìı yeghǫ gode, hanìkò
dǫ wįįzìı ehkw'ı adı yįįhwhǫ-le. 33Amìı ehkw'ı adı yįįhwhǫǫ sìı
'Nǫ̀htsį ehkw'ı hǫt'e,' hadı hǫt'e. 34Nǫ̀htsį dǫ gots'ǫ̀ yįįhʔàa sìı yeyatıì
t'à gode hǫt'e, Nǫ̀htsį, Yedàyeh Nezįį deghàà wets'ǫ̀-èlį ayįį̀là.
35Nǫ̀htsį edeza ghǫneètǫ hǫt'e, eyıts'ǫ t'asìı hazǫ̀ǫ̀ gha k'àowo elįį̀
ayįį̀là. 36Amìı Nǫ̀htsį Weza ehkw'ı adı yįįhwhǫǫ sìı welǫ whìle ts'ǫ̀
eda ha. Amìı Weza nıwǫ-le sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ eda ha-le, Nǫ̀htsį hoìla
yeghàhòʔà ha sìı wedawheʔǫ hǫt'e," John-Baptıst edecheekeè
gòhdı.

Zezì Samarıa gots'ǫ ts'èko ts'ǫ̀ gode

4 1Pharısee gįįlįį sìı Zezì, John-Baptıst nahk'e dǫ łǫ k'ètaìdzį eyıts'ǫ
wecheekeè łǫ ajà ghǫ gıìkw'o. 2Hanìkò Zezì ededį dǫ k'ètaìdzį-
le, wecheekeè aget'į. 3Zezì hagedı ghǫ ııkw'o ekò Judea nèk'e gots'ǫ
naèhtła, Galılee nèk'e ts'ǫ̀ anajà.

4Samarıa nèk'e gok'egįį̀de, hanì gıgha hòʔǫ t'à. 5Eyı nèk'e kǫ̀ta Sykar
ts'ǫ̀ nègįįde. Jacob, dèè edeza Joseph ghàįʔǫǫ sìı ts'ǫ̀ gǫǫwà-le hǫt'e.
6-8T'akwe whaà Jacob dèè goyìı tı-ts'ìhchıı-k'è gòhtsįį sìı eyı gòʔǫ. Zezì
nıwà dèhtła t'à nìįtsǫ, eyı tı-ts'ìhchıı-k'è gà dèhkwà. Dzętanı ekìıyeè
k'e agǫ̀ht'e. (Wecheekeè t'asìı nàgeehdì ha kǫ̀ta ts'ǫ̀ geède įlè.)

Tı-ts'ìhchıı-k'è (4.6)

Nı̨ı̨là kǫta Samarıa gots'ǫ ts'èko tı ìhchı ha eyı nììtła. Zezì yets'ǫ̀
hadı, "Tı sàı̨dı," yèhdı.
9Ts'èko yets'àèhyeh t'à hayèhdı, "Ekò nı̨ Israel got'ı̨ı̨̀ anet'e; sı̨ sìı
Samarıa gots'ǫ ts'èko aht'e. Dànì t'à tı sı̨ı̨kè?" yèhdı. (Israel got'ı̨ı̨̀,
Samarıa got'ı̨ı̨̀ xè aget'ı̨ ha gı̨ı̨wǫ-le t'à ts'èko hanì yets'ǫ̀ goı̨de.)
10Zezì hayèhdı, "Nǫ̀htsı̨ ayìı dǫ ghàʔàa sìı wek'èı̨zǫ nı̨dè, eyıts'ǫ
amìı tı neekèe sìı wek'èı̨zǫ nı̨dè, tı wı̨ı̨kè ha ı̨lè. Hanì-ı̨dè tı wet'à
ts'eedaa neghàedı ha ı̨lè," yèhdı.
11Ts'èko yets'ǫ̀ hadı, "K'àowo, wet'à tı ts'ìhchıı nets'ǫ-le eyıts'ǫ
tı-ts'ìhchıı-k'è ı̨zhıì tı ts'ǫ̀ gǫǫwà. Eyıt'à edı̨ı̨̀ gots'ǫ tı wet'à ts'eedaà
anele lì? 12Gocho Jacob wenahk'e anet'e nì-ghǫ aı̨dı? Ededı̨ dıı
tı-ts'ìhchıı-k'è goghàı̨ʔǫ hǫt'e. Ededı̨ jǫ gots'ǫ tı ats'e, weza sı eyıts'ǫ
wets'ǫ tıts'aàdìı sı jǫ tı gıats'e hǫt'e," yèhdı.
13Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Amìı dıı tı yedǫǫ sìı k'achı̨ tı ghaewıì ade ha
hǫt'e. 14Hanìkò amìı tı weghàehdıı sìı k'achı̨ tı wı̨ı̨zìı ghaewı ha nıìle.
Tı weghàehdıı sìı weyìı gots'ǫ tı xàelı̨ı̨ lade ha; yet'à welǫ whìle ts'ǫ̀
eda ha," yèhdı.
15Ts'èko yets'ǫ̀ hadı, "K'àowo, k'achı̨ tı ghaehwhı ha-le t'à, eyı tı
seghàı̨dı, hanì-ı̨dè t'aats'ǫǫ̀ jǫ ts'ǫ̀ tı ghǫehda ha-le," yèhdı.
16Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Nedǫǫ̀ xàą̀tła gà wexè jǫ nàą̀tła," yèhdı.
17Ts'èko yets'ǫ̀ hadı, "Sedǫǫ̀ gǫ̀hłı̨ nıìle," yèhdı.
Eyıt'à Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı aı̨dı, nedǫǫ̀ gǫ̀hłı̨ nıìle. 18Nedǫǫ̀
sı̨làı gòı̨lè eyıts'ǫ dıì dǫ wexè nàą̀dèe sìı nedǫǫ̀ nıìle. Ehkw'ı xàya-
nehtı," yèhdı.
19Ts'èko hadı, "K'àowo, nakwenàoʔǫǫ anet'e nǫǫ̀. 20Gocho dıı shìh
k'e Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ yagı̨ı̨htı hǫt'e. Hanìkò naxı̨ Israel got'ı̨ı̨̀ aahłı̨ı̨ sìı
Jerusalem ekǫ zǫ dǫ hazǫǫ̀ Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ yagehtı ha dahdı," yèhdı.
21Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ts'èko, ehkw'ı anèehsı̨, ı̨daà nı̨dè jǫ shìhka
zǫ eyıts'ǫ Jerusalem ekǫ zǫ Nǫ̀htsı̨-Gotà ts'ǫ̀ yaahtı ha nıìle. 22Naxı̨
dǫ yàahłı̨ı̨ sìı ayìı ts'ǫ̀ yaahtıı sìı wek'èahsǫ nıìle; goxı̨ amìı ts'ǫ̀
yats'ehtıı sìı wek'èts'eezǫ hǫt'e, dǫ edaxàlee sìı Israel got'ı̨ı̨̀ gots'ǫ
ne t'à. 23Į̀daà nı̨dè —hòt'a jǫ nìhǫǫwo— amìı Nǫ̀htsı̨-Gotà ts'ǫ̀ sıì
yagehtı ha gı̨ı̨wǫ nı̨dè, Nǫ̀htsı̨ wets'ǫ Į̀nì t'à ehkw'ı gıts'ǫ̀ yahtı ha
hǫt'e. Gotà hanì wets'ǫ̀ yats'ehtı ha goı̨hwhǫ hǫt'e. 24Nǫ̀htsı̨ sìı Į̀nì
hǫt'e. Dǫ Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ yagehtıı sìı wets'ǫ Į̀nì t'à ehkw'ı gıts'ǫ̀ yahtı
ha hǫt'e," yèhdı.
25Ts'èko hadı, "Į̀daà nı̨dè Messıah nììtła ha wek'èehsǫ. Nììtła nı̨dè
t'asìı hazǫǫ̀ godaedı ha hǫt'e," yèhdı. ("Messıah" gedı nı̨dè "Chrıst"
gedıì-agedı.)

[26]Eyıt'à Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Sı̨, nets'ǫ̀ gohdee sìı eyı aht'e," yèhdı.

Zezì wecheekeè wets'ǫ̀ nǫǫ̀gı̨ı̨de

[27]Ekìıyeè k'e Zezì wecheekeè nǫǫ̀gı̨ı̨de. Zezì ts'èko ts'ǫ̀ gode t'à sıì
gıgha enıìyah. Hanìkò Zezì dagı̨ı̨hke t'à, "Ayìı neewǫ?" hanì-le-ı̨dè
"Dànìghǫ wets'ǫ̀ goı̨de?" gıìhdı-le.
[28]Ts'èko edetıtǫǫ̀ dę kǫ̀ta ts'ǫ̀ naèhtła. Ekǫ dǫ ts'ǫ̀ dıı hadı,
[29]"Sek'èahdè! Yeè dǫ whedaa sìı t'asìı hazǫǫ̀ hahłàa sìı yek'èezǫ. Ası̨̀ı̨
eyı Christ at'ı̨ sǫnı?" gòhdı. [30]Eyıt'à kǫ̀ta gots'ǫ dǫ hazǫǫ̀ Zezì ts'ǫ̀
geède.
[31]Ts'èko naèhtła tł'axǫǫ̀ Zezì wecheekeè gıts'ǫ̀ hadı, "K'àowo, t'asìı
ghǫ shèı̨tı̨," gıìhdı.
[32]Hanìkò Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Ayìı weghǫ shèhtı̨ ha sìı wek'èahsǫ
nıìle," gòhdı.
[33]Eyıt'à wecheekeè dałegeehke, "Ası̨̀ı̨ dǫ t'asìı yeghànı̨ı̨dì ghǫ adı?"
gedı.
[34]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Amìı jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔàa sìı wek'èaht'e ha hǫt'e
eyıts'ǫ la seghàı̨ʔǫǫ sìı weghǫ naht'è ha hǫt'e. Eyı sedıì hǫt'e. [35]Naxı̨
dǫ yàahłı̨ı̨ sìı dıı haahdı: 'Dı̨ sa tł'axǫǫ̀ nı̨dè t'asìı dehshee sìı nàts'ehtsı̨̀
gà xehkǫ̀ goyats'eewa ha,' dahdı. Hanìkò sı̨ dıı hanaxèehsı̨, 'Dèè k'e
k'eaht'ı̨̀. T'asìı dehshee sìı dııdì ajà, hòt'a nàts'ehtsı̨̀ ha nezı̨.' [36]Dǫ t'asìı
dııdìı xàyeht'àa sìı hòt'a dıì-t'ıì wets'àʔeedì hǫt'e. Hòt'a dıì-t'ıì welǫ
whìle ts'ǫ̀ geeda ha dǫ łǫ nàhtsı̨̀. Hanì-ı̨dè dǫ t'asìı dehshee nègelee
sìı eyıts'ǫ dǫ t'asìı dııdìı nàgehtsı̨̀ı̨ sìı ı̨̀łah ełexè gınà ha hǫt'e. [37]Dǫ
dıı hagedı ehkw'ı hǫt'e, 'Dǫ ı̨łè wet'à t'asìı dehshee nèyele, eyıts'ǫ dǫ
ı̨łè wets'ǫ t'asìı dııdìı nàyehtsı̨̀.' [38]La wek'e eghàlaahdà-le kò, wets'ǫ
t'asìı dehshee nàahtsı̨̀ ha ts'ǫ̀ naxehʔa hǫt'e. Dǫ eyıì-le hòtł'ò
gıghàlagı̨ı̨dà, gılaà gots'ǫ t'asìı nezı̨ı̨ nàahtsı̨̀ ha," Zezì edecheekeè
gòhdı.

Samarıa got'ı̨̀ı̨ łǫ Zezì ehkw'ı adı gı̨ı̨hwhǫ

[39]Eyı kǫ̀ta gots'ǫ Samarıa got'ı̨̀ı̨ łǫ Zezì ehkw'ı adı gı̨ı̨wǫǫ̀ agejà.
Eyı ts'èko yeghǫ dıı hadı t'à, "T'asìı hazǫǫ̀ hahłàa sìı sets'ǫ̀ hadı."
[40]Eyıt'à Samarıa got'ı̨̀ı̨ Zezì ts'àgede. Whaà-lea ts'ǫ̀ gogà wheęda gıìhdı
t'à nàke dzęę̀ ts'ǫ̀ gogà aı̨t'è. [41]Zezì weyatıì ts'ıhʔǫ̀ denahk'e dǫ łǫ
gıgha ehkw'ı-ahodıì agejà.
[42]Eyıt'à ts'èko ts'ǫ̀ hagedı, "Neyatıì zǫ t'à gogha ehkw'ı-ahodı nıìle,
hanìkò goxı̨ xàè weyatıì ts'ıìkw'o t'à. Ededı̨ sìı xàè dıı nèk'e dǫ Eda-
xàgolee elı̨ hǫt'e, hotıì wek'èts'eezǫǫ̀ ats'ejà," gıìhdı.

Dèe-ts'ǫ̀-k'àowo-cheekeè weza k'aàt'ıì ajà

43 Zezì, nàke dzęę̀ ts'ǫ̀ eyı dǫ goxè aįt'è tł'axǫ̀ǫ̀ Galılee nèk'e ts'ǫ̀
ajà. 44 (Zezì ededį dıı hadı įlè, “Nakwenàoʔǫǫ sìı wekǫ̀ta gots'ǫ dǫ
agįįt'ee sìı dǫ gıìt'į nıìle,” hadı.) 45 Zezì Galılee nèk'e nììtła ekò ekǫ
got'įį̀ gıaʔį t'à, gınà. Kǫ̀ta Jerusalem ekǫ dzędeè Passover gıxè agòjà
t'à Zezì dànì eghàlaįdàa sìı gıaʔį įlè.
46 Zezì k'achį Galılee nèk'e kǫ̀ta Cana nììtła, ekǫ tı t'à jìetì whehtsį
įlè. Dèe-ts'ǫ̀-k'àowo-cheekeè įłè ekǫ wheda, kǫ̀ta Capernaum ekǫ
weza eyaelį. 47 Eyı k'àowo, Zezì Judea nèk'e gots'ǫ Galılee nèk'e nììtła
yeghǫ ıìkw'o t'à yets'àèhtła. Zezì ghǫnàdaetì, “Sek'èįtła, sezaa eła-
daawıı sìı k'aàt'ıì awįįle,” yèhdı, yeghǫnàdaetì.
48 Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Naxıdaà enıìyah nàhòwo lenǫsıı naxıgha
ehkw'ı-ahodı ha nıìle,” yèhdı.
49 Dèe-ts'ǫ̀-k'àowo-cheekeè hadı, “K'àowo, sezaa ełaàwı kwe
sek'èįtła,” yèhdı.
50 Zezì hayèhdı, “Nekǫ̀ ts'ǫ̀ naįtłe. Nezaa eda ha,” yèhdı.
Eyı dǫ Zezì ehkw'ı adı nıwǫ t'à edekǫ̀ ts'ǫ̀ naèhtła. 51 K'àowo įłaà
tįlı k'e naetłe ekò wecheekeè godı xè gıghaàgįįde, hagedı, “Nezaa
eda xè k'aàt'ıì anajà,” gıìhdı.
52 K'àowo gots'ǫ̀ hadı, “Dàtłǫ nìįʔǫ k'e k'aàt'ıì ajà?”
“Įxęę̀, įłè nìįʔǫ ekììyeè, edı-elį-le ajà įlè,” gıìhdı.
53 Eyıt'à k'àowo, Zezì dàyèhdıı sìı hotıì eyı sadzeè k'e agòjà
yek'èhoèhzà. “Nezaa eda ha,” Zezì yèhdı įlè. Eyı hagòjà t'à ededį
eyıts'ǫ dǫ hazǫ̀ǫ̀ wekǫ̀ nàgedèe sìı gıgha ehkw'ı-ahodıì agejà.
54 Dıì xè Zezì nàekeè enıìyah hòèhtsį hǫt'e. Judea nèk'e gots'ǫ
Galılee nèk'e nǫ̀ǫtła tł'axǫ̀ǫ̀ eyı hagòjà.

Dǫ k'eda-le sìı k'aàt'ıì ajà

5 1 Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ Israel got'įį̀ gıgha nàsįdeè hołè ha t'à, Zezì Jerusalem
nàhtła. 2 Jerusalem ekǫ enìįtǫ nechàa gà tıa whehtǫ. (Eyı enìįtǫ
nechàa sìı “sahzǫ̀ą-gha-enìįtǫ” wìyeh, eyıts'ǫ eyı tıa, Aramaıc gıyatıì
k'ęę̀, Betesda wìyeh.) Eyı tıa wemǫǫ̀ sagòhʔįį-k'è sįlàı gòla. 3-4 Eyı
wetł'a dǫ-eyaelįį łǫ whete. Mǫ̀hdaa gıdaà goìlee, mǫ̀hdaa k'egedè-le
eyıts'ǫ mǫ̀hdaa gıkw'ǫǫ̀ ełaįdè. 5 Dǫ įłè eyı whedaa sìı taènǫ-daats'ǫ̀-
ek'èdį xo gots'ǫ k'eda-le hǫt'e. 6 Zezì eyı dǫ ekǫ whetį yaʔį. Whaà
gots'ǫ hanì eyaelį yeghǫ ıìkw'o t'à dǫ eyaelįį ts'ǫ̀ hadı, “Asįį̀ k'aàt'ıì
anede ha neewǫ?” yèhdı.

[7]Eyı dǫ hadı, “K'àowo, tı nàeda ts'ǫ̀et'ıì tı yìehtła ha dǫ sets'àwedì
whìle. Įłaà tı ts'ǫ̀ ehtłe et'ıì dǫ sekwe tı yìetła,” hadı.
[8]Eyıt'à Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Nıı̨̀tła, netè nıì?ah gà k'eı̨tło,” yèhdı.
[9]Ekòet'ıì eyı dǫ k'aàt'ıì ajà. Edetè nıì?ah gà k'etłoò ajà.
Eyı hagòjàa sìı Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ k'e agòjà. [10]Eyıt'à Israel gha k'aodèe
eyı dǫ k'aàt'ıì ajàa sìı ts'ǫ̀ hagedı, “Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ k'e agǫ̀ht'e, gonàowoò
k'èch'a netè k'enehchı,” gıìhdı.
[11]Hanìkò eyı dǫ hadı, “Dǫ k'aàt'ıìası̨̀ı̨̀làa sìı sets'ǫ̀ dıı hadı, ‘Netè
nı̨ı̨̀?a gà k'eı̨tło,’ sèhdı t'à aht'ı̨,” gòhdı.
[12]Eyıt'à hagıìhdı, “Eyı dǫ, ‘Netè nı̨ı̨̀?a gà k'eı̨tło,’ nèhdıı sìı amìı
hǫt'e?” gıìhdı.
[13]Dǫ k'aàt'ıì ajàa sìı amìı ayı̨ı̨̀làa sìı yek'èezǫ-le, Zezì dǫnı ts'ǫ̀ èhtła t'à.
[14]Eyı tł'axǫǫ̀ Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà Zezì k'achı̨ nayat'ı̨ t'à, yets'ǫ̀ hadı,
“Negha k'aàt'ıì agòjà, nezı̨. K'achı̨ hołı̨ı̨ k'ę̀ę̀ eghàlaı̨da-le, hanì-le-ı̨dè
dànì eyanelèe sìı wenahk'e nexè hoìla agode ha,” yèhdı. [15]Eyı dǫ
k'aàt'ıì ajàa sìı Israel gha k'aodèe gots'ǫ̀ èhtła, hagòhdı, “Zezì k'aàt'ıì
ası̨̀ı̨̀là,” gòhdı.

Nǫ̀htsı̨ Weza Edetà wınì k'ę̀ę̀ eghàlaeda

[16]Zezì, Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ k'e hanì eghàlaı̨dà t'à k'aodèe Zezì gha hoìla
hogehtsı̨ı̨̀ agejà. [17]“Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ k'e kò Setà t'aats'ǫǫ̀ edılaà ghàlaeda
hǫt'e t'à, sı̨ sı t'aats'ǫǫ̀ eghàlaehda hǫt'e,” Zezì gòhdı. [18]Zezì hadı
ts'ıh?ǫ̀ k'aodèe k'èdaà gıweè haı̨wǫ. Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ nàı̨zhì zǫ nıìle gı̨ı̨wǫ,
hanìkò Nǫ̀htsı̨ xàè setà hǫt'e dı t'à Nǫ̀htsı̨ xèht'eè adıìdlà.
[19]Zezì gots'ǫ̀ hadı, “Ehkw'ı anaxèehsı̨, Weza sìı ededahxà t'asìı ghà-
laeda nıìle. Wetà ayìı ghàlaedaa yeghàedaa sìı eyı zǫ yeghàlaeda
hǫt'e. Wetà dànì eghàlaedaa sìı Weza yexèht'eè eghàlaeda hǫt'e.
[20]Gotà Edeza ghǫneètǫ hǫt'e, t'asìı hazǫǫ̀ ghàlaedaa sìı yeghàedaà
ayeh?ı̨. Hę?ę, eyı wenahk'e t'asìı deè ghàedaà ayele ha, naxıgha
enıìyah dìı ha ne. [21]Gotà dǫ ełaı̨dèe sìı naìdà xè geedaà agoh?ı̨. Eyı
xèht'eè Weza wegha sìghà k'ę̀ę̀ dǫ eda ha nıwǫǫ sìı hagoh?ı̨ hǫt'e.
[22]Eyıts'ǫ Gotà dǫ wı̨ı̨zìı sınìyaehtı nıìle, hanìkò Weza dǫ hazǫǫ̀ go-
sınìyaehtı ha wetł'aà whe?ǫǫ̀ ayı̨ı̨̀là. [23]Hanì-ı̨dè dǫ hazǫǫ̀ Gotà ts'ǫ̀
nezı̨ı̨̀ nage?a lanì Weza ts'ǫ̀ nezı̨ı̨̀ nage?a ha. Gotà Edeza gots'ǫ̀ yı̨ı̨h?à
t'à, amìı Weza ts'ǫ̀ nezı̨ı̨̀ nage?a-le sìı Wetà ts'ǫ̀ nezı̨ı̨̀ nage?a-le hǫt'e.
[24]“Ehkw'ı anaxèehsı̨, amìı seyatıì ıìkw'o xè t'aa sı̨ı̨h?àa sìı ehkw'ı
adı yı̨ı̨hwhǫǫ sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ eda ha, eyıts'ǫ hoìla awedle ha-le.
Ełaı̨wo gots'ǫ eda ts'ǫ̀ łataèhtła hǫt'e. [25]Ehkw'ı anaxèehsı̨, whaà-le-
t'ıì, hòt'a jǫ nèhòı̨wo hǫt'e, dǫ ełaàgı̨ı̨dè lagı̨ı̨t'ee sìı Nǫ̀htsı̨ Weza gode

gıìkw'o ha. Dǫ egıìkw'oo sìı geeda ha. 26Gotà wet'à ts'eeda hǫt'e, eyı
xèht'eè Weza sı t'à ts'eeda hǫt'e, hanì wetł'a hòʔǫ ayı̨ı̨là. 27Weza
Dǫ-wet'àaʔàa-deè elı̨ ne t'à wedahxà dǫ hazǫǫ̀ gosınìyaehtı ha
yeghàhòı̨ʔǫ hǫt'e.
28"Dıı haehsı̨ı̨ sìı naxıgha enıìyah welè-le. Nǫǫde nı̨dè dǫ hazǫǫ̀
gıkw'ǫǫ̀ nìtǫǫ sìı gots'ǫ̀ gode gıìkw'o ha hǫt'e, 29dèè goyìı gots'ǫ xà-
geedè ha. Dǫ nezı̨ı̨̀ eghàlagı̨ı̨dàa sìı geeda ts'ǫ̀ negııdè ha, hanìkò dǫ
nàowohı̨ı k'ę̀ę̀ eghàlagı̨ı̨dàa sìı gısınìyaetı ts'ǫ̀ negııdè ha. 30Sı̨ whatsǫǫ̀
t'asìı hahłe ha dìì. Ayìı eèhkw'ǫ ghàà zǫ dǫ sınìyaehtı hǫt'e. Sınì k'ę̀ę̀
eghàlaehda nıìle, amìı sı̨ı̨hʔàa sìı wınì k'ę̀ę̀ zǫ aht'ı̨. Hanì-ı̨dè sı̨ dǫ
gısınìyahtı nı̨dè ehkw'ı zǫ xàyahtı hǫt'e.

Zezì wetà yegha gode

31"Sı̨ edeghǫ xàyahtı nı̨dè seyatıì ıtà ha nıìle. 32Hanìkò eyìı-le seghǫ
nezı̨ı̨̀ xàyahtıı sìı ehkw'ı hǫt'e, seghǫ dàdıı sìı ıtà ha wek'èehsǫ.
33"Naxı̨ John-Baptıst daweahke ha dǫ wets'ǫ̀ aahłà ı̨lè, amìı ehkw'ıı
hǫt'e sìı yeghǫ naxıts'ǫ̀ goı̨de ı̨lè. 34Dǫ seghǫ xàyagehtı ha segha
wet'àaʔà nıìle, hanìkò naxıgha weghǫ xàyahtı, hanì-ı̨dè naxıgha
ehkw'ı-ahodı nı̨dè edaxànaxeetè ha welè. 35John-Baptıst tłeèk'ǫ̀ǫ
dèk'ǫ̀ǫ laı̨t'è, wet'à dzę̀h nı̨ı̨dı̨ ı̨lè. Naxıgha nezı̨ t'à whaà-lea gots'ǫ̀
wexè aaht'ı̨ ı̨lè.
36"Hanìkò ayìı eghàlaehdaa sìı John-Baptıst weyatıì nahk'e
wet'àaʔà hǫt'e. Setà la seghàı̨ʔǫǫ sìı weghǫ naht'è ts'ǫ̀ weghàlaehdaà
aht'ı̨. Eyı la weghàahda weghàà, Setà jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔàa sìı wek'èahsǫ ha.
37Eyıts'ǫ Setà jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔàa sìı ededı̨ xàè seghǫ xàyaı̨htı hǫt'e. Setà
weàhkw'ǫ eyıts'ǫ weahʔı̨ sı whìle. 38Dǫ naxıts'ǫ̀ yı̨ı̨hʔàa sìı naxıgha
ehkw'ı adı-le t'à, weyatıì naxıdzeè yìı wheʔǫ-le. 39Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è wet'à
welǫ whìle ts'ǫ̀ ts'eeda ha dahwhǫ t'à, hotıì weghàdeahtǫ. Eyı Nǫ̀htsı̨
Nı̨htł'è sìı seghǫ godeè adı hǫt'e, 40hanìkò aahda anaxehłe ha sìı sets'ǫ̀
aahde ha dahwhǫ-le.
41"Dǫ seghǫ nezı̨ı̨̀ agedı gha aht'ı̨-le, 42hanìkò naxık'èehsǫ; naxı-
dzeè t'à Nǫ̀htsı̨ ghǫnıahtǫ nıìle. 43Setà wedahxà jǫ nèehtła, hanìkò
ehkw'ı aehsı̨ seahwhǫ-le. Ekò dǫ ededı̨ ededahxà jǫ nììtła nı̨dè eyı
dǫ naxıgha ehkw'ı adı ha hǫt'e. 44Dǫ naxıghǫ nezı̨ı̨̀ agedı ha dahwhǫ,
hanìkò Nǫ̀htsı̨ naxıghǫ nezı̨ı̨̀ adı gha hots'ǫnıahʔà-le. Hanì-ı̨dè dànì
naxıgha ehkw'ı-ahodı lì?
45"Hanìkò Setà wenadą̀ą̀ naxık'e nìdahoehʔà ha dahwhǫ-le. Moses
weyatıì k'èats'ı̨ı̨t'e dahwhǫ t'à ededı̨ naxık'e nìdahoeʔà ha. 46Moses
seghǫ ı̨ı̨tł'è hǫt'e, naxıgha ehkw'ı adı nı̨dè sı̨ sı naxıgha ehkw'ı aehsı̨

ha ı̨lè. [47]Hanìkò ayìı dek'enèyı̨ı̨tł'èe sìı naxıgha ehkw'ı-le. Eyıt'à
dàehsı̨ı̨ sìı dànì naxıgha ehkw'ı lì?" Zezì gòhdı.

Zezì dǫ łǫ wànı̨ı̨dì

6 [1]Whaà hoòwo tł'axǫǫ̀, Zezì Galılee nèk'e tı whetǫǫ (Tıberıas-tì
sı wìyeh) wetadà ts'ǫ̀ ajà. [2]Zezì dǫ-eyaelı̨ı̨ gha enıìyah ghàlaı̨dà
gıaʔı̨ t'à dǫ łǫ gık'èè goòhwho. [3]Dǫ eyı nègııdè kwe, Zezì shìh
dekegǫǫ̀ʔà k'e edecheekeè xè łatsaa ı̨dà. [4]Ekìıyeè k'e Israel got'ı̨ı̨̀ gıts'ǫ
dzęedeè Passover ts'ǫ̀ hawe.

[5]Zezì dǫdeè gıts'ǫ̀ède goaʔı̨ ekò Zezì Phılıp ts'ǫ̀ hadı, "Dıı dǫ gıghǫ
shèzhe ha edı̨ı̨̀ gots'ǫ łèt'è nàts'eèhdì lì?" yèhdı. [6]Zezì ayìı dàyele ha
sìı yek'èezǫ, hanìkò ekìı yeèhdzà ha t'à dayı̨ı̨hke.

[7]Phılıp yets'ǫ̀ hadı, "Ek'èdı̨ sa eghàlats'ı̨ı̨dà kò dǫ haàtłǫǫ gha łèt'è
nàts'eehdì ha dìì. Hazǫǫ̀ nechà-lea gıwàhǫǫdì kò łèt'è gıxètłǫ ha-le,"
yèhdı.

[8]Wecheekeè ı̨lè, Andrew, Sımon-Peter wechı, hadı, [9]"Jǫ chekoa
łèt'è nechà-lea sı̨làı eyıts'ǫ łıwe nàke k'ele, hanìkò sıì dǫ łǫ t'à t'asìı
elı̨ ha-le," yèhdı.

[10]Zezì edecheekeè ts'ǫ̀ hadı, "Dǫ hazǫǫ̀ geèhkw'eè agıahłe," gòhdı.
Ekǫ tł'oh łǫ gǫ̀hłı̨, eyıt'à dǫ gık'eèhkw'e. Dǫzhìı zǫ ts'ı̨ı̨htà nı̨dè
sı̨làı-lemì eyı dèhkw'e. [11]Eyı tł'axǫǫ̀ Zezì łèt'è neyı̨ı̨̀wa, yek'eèyaı̨htı
gà dǫ geèhkw'ee sìı gotaàgı̨ı̨̀la. T'agı̨ı̨wǫ ts'ǫ̀ shègıazhe. Eyı xèht'eè
łıwe hayı̨ı̨̀là.

[12]Dǫ hazǫǫ̀ nezı̨ı̨̀ shègıazhe tł'axǫǫ̀ Zezì edecheekeè ts'ǫ̀ hadı,
"T'asìı weghàhoòwoo sìı nàahtsı̨. T'asìı wı̨ı̨zìı ekìı ka ʔǫ̀gııhdè-le,"
gòhdı. [13]Eyıt'à dǫ t'asìı ghàgeèʔàa sìı wecheekeè hazǫǫ̀ nàgèhtsı̨. Dǫ
shègıazhe tł'axǫǫ̀ łèt'è deʔǫǫ̀ whelaa sìı tł'ohtǫ hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke
dagoòʔǫ nàgèhtsı̨.

[14]Zezì dıı hanì dǫ gha enıìyah hòèhtsı̨ gıaʔı̨ t'à dǫ ełets'ǫ̀ hagedı,
"Nakwenàoʔǫǫ deè dıı nèk'e nììtła ha ı̨lèe sìı eyı at'ı̨ sǫnı," gedı. [15]Zezì
k'àowocho gehtsı̨ ha gı̨ı̨wǫ, yek'èezǫ. Hanìkò ededı̨ hanıwǫ-le t'à
whatsǫǫ̀ shìhta ts'ǫ̀ anajà.

Zezì tı ka naetłe

[16]Xèhts'ǫ̀ agòjà ekò Zezì wecheekeè tabàa ts'ǫ̀ geède. [17]Elà yìı gı̨ı̨de
gà ı̨nǫǫ̀ kǫta Capernaum ts'ǫ̀ nageèht'e. Hòt'a gıxè to agòjà, hanìkò
Zezì gots'ǫ̀ nììtła-le. [18]Nı̨hts'ı nàtso xè taatı̨ı̨̀ nechà ajà. [19]Taı echı̨
hanì-le-ı̨dè taı-àtanı echı̨ ts'ǫ̀ nègı̨ı̨ʔe ekò Zezì tı ka elà ts'ǫ̀ etłe gıaʔı̨,
eyıt'à sıì geèhyeh. [20]Hanìkò Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Sı̨ aht'ı̨. Dahjı̨-le!"

gòhdı. 21Zezì hagòhdı t'à elà yìı etłaà agı̨ı̨là. Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aget'ı̨ ı̨lèe sìı
ekòet'ıì elà gıxè tàèhtła.
22Ek'èdaedzę̀ę̀ k'e ı̨nǫ̀ǫ̀ dǫ łǫ ageèhkw'ee sìı elà ı̨łè zǫ gıaʔı̨ gınadì.
Zezì edecheekeè xè elà yìetła-le ı̨lè, eyıts'ǫ whatsǫǫ̀ nageèht'e ı̨lè gı-
nadì. 23Eyıt'à kǫ̀ta Tıberıas gots'ǫ dǫ mǫ̀hdaa elà t'à geèʔe. Edı̨ı̨̀ Zezì
łèt'è k'eèyaı̨htı eyıts'ǫ edı̨ı̨̀ dǫ shègıazhe ı̨lèe sìı ekǫ dàgı̨ı̨de. 24Zezì
eyıts'ǫ wecheekeè ekǫ geèhkw'e-le nǫǫ̀ dǫ hazǫǫ̀ gık'èhoèhzà ekò
k'achı̨ elà yìı nagı̨ı̨de, Zezì hagı̨ı̨wǫ ha kǫ̀ta Capernaum ts'ǫ̀ nageèht'e.

Zezì łèt'è wet'à ts'eedaa elı̨

25Į̀nǫ̀ǫ̀ dǫ Zezì gıaʔı̨ ekò dageehke, "K'àowo, dàht'e jǫ nǫ̀ǫneetła?"
gıìhdı.
26Zezì hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı̨, t'aahwhǫ ts'ǫ̀ łèt'è ghǫ shèahzhe
t'à sekaahwhǫ hǫt'e, naxıdaà enıìyah nàhòwo t'à sekaahwhǫ nıìle.
27Łèt'è tsı̨̀wı ha sìı gha eghàlaahda-le, hanìkò łèt'è wet'à welǫ whìle
ts'ǫ̀ aahda ha sìı gha eghàlaahda. Dǫ-wet'àaʔàa-deè eyı łèt'è
naxıghàʔà ha. Ededı̨ sìı Nǫ̀htsı̨-Gotà wınì k'ę̀ę̀ eghàlaeda wek'èedzǫǫ̀
ayı̨ı̨là hǫt'e," hadı.
28Zezì edeghǫ hadı tł'axǫǫ̀ dǫ dageehke, "Nǫ̀htsı̨ dànì wegha
eghàlats'eeda ha goı̨hwhǫ?" gıìhdı.
29Zezì hadı, "Nǫ̀htsı̨ sìı dıı hanì eghàlaahda ha naxı̨ı̨hwhǫ: dǫ
naxıts'ǫ̀ yı̨ı̨hʔàa sìı ehkw'ı adı weahwhǫ ha," gòhdı.
30Eyıt'à hagıìhdı, "Godaà enıìyah deè hoı̨htsı̨ nı̨dè weghàà ehkw'ı
aı̨dı nets'ı̨ı̨hwhǫ ha. 31T'akwe whaà gocho ekìı-ka nèk'e 'manna' ts'edı
gı̨ı̨ʔà ı̨lè, enı̨htł'è k'e dek'eèhtł'è: 'Yak'e gots'ǫ łèt'è goghànııdì,'" Zezì
ts'ǫ̀ hagedı.
32Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı̨, Moses ededı̨ yak'e gots'ǫ
łèt'è naxıghàı̨dì nıìle, hanìkò Setà ededı̨ sìı yak'e gots'ǫ łèt'è wedeèdlı̨ı̨
naxıghàı̨dì hǫt'e. 33Yak'e gots'ǫ hodàèhtłaa sìı ededı̨, Nǫ̀htsı̨ wełèt'è
hǫt'e, dıı nèk'e dǫ geedaà agohʔı̨," gòhdı.
34Zezì ts'ǫ̀ hagedı, "K'àowo, jǫ gots'ǫ ı̨daà eyı łèt'è goghàı̨dı,"
gıìhdı.
35Eyıt'à Zezì edeghǫ dıı hadıì xàyaı̨htı, "Sı̨ eyı łèt'è wet'à ts'eedaa
aht'e. Amìı sets'ǫ̀ at'ı̨ı̨ sìı k'achı̨ deèhdì hǫı̨lı̨ ha-le, eyıts'ǫ amìı wegha
ehkw'ı aehsı̨ı̨ sìı k'achı̨ tı ghaewı ha-le. 36Hanìkò dıı hanaxèehsı̨ ı̨lè,
'Seahʔı̨, hanìkò ı̨łaà naxıgha ehkw'ı aehsı̨-le.' 37Setà dǫ hazǫǫ̀
seghàı̨laa sìı sets'ǫ̀ agede ha, amìı sets'ǫ̀ at'ı̨ı̨ sìı naweehʔà hǫı̨lı̨ ha-le.
38Sınì k'ę̀ę̀ eghàlaehda ha yak'e gots'ǫ jǫ nèehtła nıìle, hanìkò amìı
sı̨ı̨hʔàa sìı ededı̨ wınì k'ę̀ę̀ eghàlaehda ha ahjà. 39Amìı sı̨ı̨hʔàa sìı dıı

hanıwǫ: dǫ hazǫǫ̀ seghàįlaa sìı įłè kò seghǫ dıkǫetła ha-le, hanìkò
nǫǫde dzęę̀ k'e nįdè hazǫǫ̀ nagìdà agehłe ha. 40Dǫ hazǫǫ̀ Weza ts'ǫ̀
nageʔa xè gıgha ehkw'ı ahodıı sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ geeda ha, Setà hanì
ha nıwǫ hǫt'e. Amìı ehkw'ı aehsį sįįhwhǫǫ sìı nǫǫde dzęę̀ k'e nįdè
naìdà awehłe ha," Zezì hadı edeghǫ gode.
41"Yak'e gots'ǫ łèt'è dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajàa sìı eyı aht'e," Zezì hadı t'à
Israel got'įį̀ gıghǫ sǫagedı. 42Hagedı, "Dıı Joseph weza Zezì nì-įt'e?
Wetà eyıts'ǫ wemǫ gık'èts'eezǫ hǫt'e. Eyıt'à dànìghǫ edeghǫ hadı,
'Yak'e gots'ǫ hodàèhtła,'" gedı.
43Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Seghǫ sǫahdı-le. 44Setà jǫ ts'ǫ̀ sįįhʔàa sìı dǫ
sets'ǫ̀ ayehʔį lenǫsıı, dǫ wįįzìı sets'ǫ̀ ade ha dìì. Hanìkò dǫ sets'ǫ̀ ajà
nįdè nǫǫde dzęę̀ k'e naìdà awehłe ha. 45Nakwenàoʔǫǫ dıı hanì gįįtł'è
įlè: 'Nǫ̀htsį dǫ hazǫǫ̀ hoghàgoehtǫ ha,' gedı įlè. Dǫ hazǫǫ̀ Setà we-
yatıì gıìkw'o xè gık'ęę̀ eghàlaedaa sìı sets'ǫ̀ aget'į. 46Dǫ wįįzìı Gotà
aʔį whìle, Nǫ̀htsį wets'ǫ ne sìı ededį zǫ Gotà eʔį hǫt'e. 47Ehkw'ı
anaxèehsį, amìı ehkw'ı adı sįįhwhǫǫ sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ edaa sìı hòt'a
weghǫ̀t'ǫ hǫt'e. 48Sį łèt'è wet'à ts'eedaa aht'e. 49T'akwe whaà naxıcho
ekìı-ka nèk'e 'manna' ts'edı gįįʔà įlè, hanìkò ełaàgįįdè. 50Ekò dìì yak'e
gots'ǫ łèt'è dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajàa sìı jǫ wheda hǫt'e. Dǫ yeghǫ shètįį sìı
ełaàwı ha-le. 51Yak'e gots'ǫ łèt'è dıı nèk'e ts'ǫ̀ ajàa sìı, eyı aht'e. Dıı
łèt'è dǫ yeghǫ shètį nįdè welǫ whìle ts'ǫ̀ eda ha. Dıı łèt'è sezhìį̀ hǫt'e,
dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ gıgha hǫt'e, wet'à dǫ eda ha," Zezì gòhdı.
52Zezì hadı t'à Israel got'įį̀ sıì gıgha nezį-le t'à ełets'ǫ̀ hagedı, "Eyı
dǫ ayìı ayèhdı? Dànì wezhìį̀ ghǫ shèts'etįį agole ha?" gedı.
53Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anaxèehsį, Dǫ-wet'àaʔàa-deè wezhìį̀
aahdè xè wedoò aahdǫ lenǫsıı, aahda ha nııle. 54Dǫ sezhìį̀ ghǫ shètį
xè sedoò edǫǫ sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ edaà awìıdlà hǫt'e, eyıts'ǫ nǫǫde
dzęę̀ k'e naìdà awehłe ha. 55Sezhìį̀ sìı weghǫ shèts'etį wedeèdlį hǫt'e,
eyıts'ǫ sedoò sìı wet'à ts'eedaa wedeèdlį hǫt'e. 56Amìı sezhìį̀ ghǫ shètį
xè sedoò edǫǫ sìı, sexè nàdè ha, eyıts'ǫ sį sı wexè nàhdè ha. 57Setà
edaa elįį sìı jǫ ts'ǫ̀ sįįhʔà hǫt'e, eyıts'ǫ Setà wets'ıhʔǫ̀ sį ehda hǫt'e. Eyı
xèht'eè amìı seghǫ shètįį sìı sets'ıhʔǫ̀ eda ha hǫt'e. 58Dıı łèt'è sìı yak'e
gots'ǫ nììtła hǫt'e. Naxıcho 'manna' ghǫ shègıazhee sìı ełaàgįįdè,
hanìkò amìı dıı łèt'è ghǫ shètįį sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ eda ha hǫt'e," gòhdı.
59Zezì hadıì kǫ̀ta Capernaum ełègehdèe-kǫ̀ goyìı dǫ hoghàgoehtǫ.

Zezì wecheekeè łǫ gıts'ǫǫ̀ nageèhde

60Dǫ łǫ Zezì k'èè k'egedèe sìı hadıì gıìkw'o ekò hagedı, "Dàdıı
hoghàgoehtǫǫ sìı gogha dezhì dìì. Weyatıì ts'ìhchı ha gogha dìì," gedı.

61Dǫ eyı ghǫ sǫagedı Zezì gok'èezǫ t'à gots'ǫ̀ hadı, “Dàehsı̨ı̨ sìı
naxık'èch'a aehsı̨ nì? 62Dǫ-wet'àaʔàa-deè edı̨ı̨̀ gots'ǫ at'ı̨ı̨ sìı naxıdaà
ı̨dòo anajà nı̨dè weghǫ dàahwhǫ ha? 63Yedàyeh Nezı̨ı̨ wet'à ts'eeda
hǫt'e, dǫ wezhı̨ı̨̀ t'asìı elı̨ nıìle. Ayìı ghǫ gohdee sìı Yedàyeh Nezı̨ı̨
wets'ǫ hǫt'e, eyı yatı wet'à ts'eeda hǫt'e. 64Hanìkò naxıta dǫ mǫ̀hdaa
gıgha ehkw'ı aehsı̨-le,” Zezì gòhdı. Kèhogı̨ı̨̀hwho gots'ǫ amìı gıgha
ehkw'ı-ahodı ha-le eyıts'ǫ amìı k'aodèe gotł'aàyehtè ha sìı Zezì
gok'èezǫ hǫt'e. 65Eyıt'à hagòhdı, “Eyı ts'ıhʔǫ̀ dıı hanaxèehsı̨ ı̨lè, ‘Setà
dǫ sets'ǫ̀ ayı̨ı̨̀là lenǫsıı dǫ wı̨ı̨zìı sets'ǫ̀ ade ha dìı,’ ” gòhdı.
66Ekò gots'ǫ, dǫ łǫ Zezì xè aget'ı̨ ı̨lèe sìı ek'èt'à nageèhde, gıxè
k'edè-le agejà.
67Zezì edecheekeè hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke ts'ǫ̀ hadı, “Dànìghǫ naxı̨ sı
sets'ǫǫ̀ naahdè-le?” gòhdı.
68Sımon-Peter yets'ǫ̀ hadı, “K'àowo, amìı ts'ǫ̀ ats'ejà lì? Nı̨ zǫ ne-
yatıì t'à welǫ whìle ts'ǫ̀ ts'eeda hǫt'e. 69Nı̨ sìı Nǫ̀htsı̨ wets'ǫ Degaı
anet'e wek'èts'eezǫ, eyı gogha ehkw'ı-ahodı,” yèhdı.
70Zezì edecheekeè ts'ǫ̀ hadı, “Naxı̨ hazǫǫ̀ hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke
aaht'ee sìı naxìhchì t'ı̨ı̨t'e. Hanìkò naxıta ts'ǫ ı̨lè sìı wehłı̨ı̨ hǫt'e,”
gòhdı. 71(Eyı hadıı sìı Zhıdàà, Sımon-Iscarıyot weza, ayèhdı. Zhıdàà,
ededı̨ wecheekeè hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke gota wheda kò, nǫǫde-ı̨dè Zezì,
k'aodèe gotł'aàyehtè ha hǫt'e.)

Zezì dzędeè gha Jerusalem ts'ǫ̀ èhtła

7 1Eyı hagòjà tł'axǫǫ̀ Zezì Galılee nèk'e hazǫǫ̀ nàhtła. Israel got'ı̨ı̨̀
gha k'aodèe weweè hagı̨ı̨wǫ t'à, Judea nèk'e ts'ǫ̀ ade ha nıwǫ-le.
2Israel got'ı̨ı̨̀ gıts'ǫ dzędeè k'e kǫ̀ą nàgehge ts'ǫ̀ nıwà-le agodaade.
3Zezì wechı gıts'ǫ̀ hadı, “Judea nèk'e ts'ǫ̀ aąde. Hanì-ı̨dè enıìyah
hoı̨htsı̨ı̨ sìı necheekeè gıghàeda ha. 4Dǫ t'asìı wehłè nıwǫǫ sìı dǫ
naàhtǫ eghàlaeda nıìle. Enıìyah hoı̨htsı̨ nı̨dè dǫ hazǫǫ̀ neghàıdà
agı̨ı̨le,” gııhdı. 5Wechı kò gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à hagıìhdı ı̨lè.
6Eyıt'à Zezì gots'ǫ̀ hadı, “Sı̨ segha ı̨łaà whìle hǫt'e, hanìkò naxı̨ sìı
t'alàa-sìı k'e naxıgha hòʔǫ hǫt'e. 7Dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ naxıdzagı̨ı̨hwhǫ
ha dìı, hanìkò sı̨ nàowołı̨ı̨ k'ę̀ę̀ eghàlageeda gèehsı̨ t'à, sedzagı̨ı̨hwhǫ.
8Naxı̨ kǫ̀ta Jerusalem nàsı̨ ts'ǫ̀ aahdè. Įłaà segha eyı nèhòkw'ı-le t'à
jǫ whıhda ha,” gòhdı. 9Hadı t'à Zezì Galılee nèk'e ı̨dè aìda.
10Hanìkò wechı Jerusalem ts'ǫ̀ geède tł'axǫǫ̀ Zezì ededı̨ sı ekǫ
èhtła, hanìkò dǫ naàhtǫǫ̀ ajà. 11Jerusalem ekǫ dzędeè hołè ekò Israel
got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe Zezì hak'egeet'ı̨̀. K'aodèe dǫ hazǫǫ̀ dageehke, “Eyı
dǫ ası̨ı̨̀ weahʔı̨?” gògedı.

12Hanìkò dǫdeè nı dǫ łǫ Zezì ghǫ ełets'ǫ̀ gogede. Dǫ mǫ̀hdaa ha-
gedı, "Dǫ nezį hǫt'e," mǫ̀hdaa hagedı, "Į̀le ne, eghǫyaeʔàa-dǫ̀ǫ̀ elį
ne," gedı. 13Hanìkò Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe ts'àgeejį t'à, dǫ wı̨ı̨zìı
Zezì ghǫ xàyagehtı ha gı̨ı̨wǫ-le.

Zezì Nǫ̀htsįkǫ̀-gocho gà dǫ hoghàehtǫ

14Įłè dzęahta ts'ǫ̀ dzędeè hołèe sìı tanı nìhǫǫwo ekò, k'ǫ̀ǫ̀t'a Zezì
Nǫ̀htsįkǫ̀-gocho gà dǫ hoghàehtǫ ha ekǫ èhtła. 15Israel got'ı̨ı̨̀ gha
k'aodèe weyatıì gıìkw'o ekò gıgha enııyah t'à hagedı, "Eyı dǫ
hoghàweètǫ-le kò, dànì t'à t'asìı k'èezǫ nǫǫ̀?" gedı.
16Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Sį sedahxà dǫ hoghàehtǫ nıìle. Amìı sı̨ı̨hʔàa sìı
wedahxà dǫ hoghàehtǫ hǫt'e. 17Amìı Nǫ̀htsį k'èįt'e ha sìı ası̨ı̨̀ Nǫ̀htsį
wedahxà gohde, hanì-le-įdè ededahxà gohde, yek'èezǫ ha hǫt'e. 18Dǫ
ededahxà godee sìı dǫ nayeet'į gha at'į hǫt'e. Ekò amìı yı̨ı̨hʔàa sìı
yıızì nezį ehtsį gha at'į nįdè, eyı dǫ sìı ehkw'ı gode hǫt'e. Eyı dǫ sìı
hots'ì nıìle. 19Moses Nǫ̀htsį nàowoò naxıghàįʔǫ hǫt'e, hanìkò naxıta
ts'ǫ dǫ įłè kò eyı nàowo k'èįt'e nıìle. Eyıt'à dànìghǫ ełaàsèahwhı ha
dahwhǫ nǫǫ̀?"
20Dǫdeè nı gots'ǫ dǫ mǫ̀hdaa hagııhdı, "Įnìłı̨ nets'ǫ̀-èlį. Amìı ełaà-
nìhwhı ha ghǫ aįdı," gııhdı.
21Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Enııyah įłè hòwhıhtsį t'à sets'àahyeh laahjà.
22Hanìkò naxį Moses gokwǫ̀ nàt'à nàowoò naxıghàįʔǫ t'à Nǫ̀htsį
Dzęę̀ k'e dǫzhìa gıkwǫ̀ k'e nàaht'à hǫt'e. (Moses ededį xàè nàgoet'àa
nàowoò naxıghàįʔǫ nıìle, naxıcho Abraham, Isaac eyıts'ǫ Jacob gıts'ǫ
nàowo hǫt'e.) 23Moses wenàowoò nàahzhì ha-le dahwhǫ t'à Nǫ̀htsį
Dzęę̀ k'e dǫzhìa nàweet'àa sìı naxıgha t'asanìle hǫt'e. Ekò sį
Nǫ̀htsį Dzęę̀ k'e dǫ deghàà k'aàt'ıì ahʔį nįdè dànìghǫ weghǫ sets'ǫ̀
ààhch'e? 24T'asìı wègaat'į zǫ ghàà dǫ sınìyaahtı-le, ehkw'ı zǫ k'ęę̀ dǫ
sınìyaahtı," Zezì gòhdı.

Ası̨ı̨̀ Zezì Christ hǫt'e?

25Hadı ekìıyeè k'e Jerusalem gots'ǫ dǫ mǫ̀hdaa hagedı, "Dǫ ełaà-
gııhwhı ha gı̨ı̨wǫ įłèe sìı eyı nìįt'e?" ełègeedı, 26"Eyı dǫ jǫ wheda xè
dǫnı ts'ǫ̀ gode hanìkò k'aodèe t'asagııhdı-le. Christ hǫt'e gı̨ı̨wǫǫ̀ agejà
nì-ghǫ agı̨ı̨t'e? 27Hanìkò eyı dǫ edı̨ı̨̀ gots'ǫ at'ı̨ı̨ sìı wek'èts'eezǫ hǫt'e.
Christ nìıtła nįdè edı̨ı̨̀ gots'ǫ at'ı̨ı̨ sìı dǫ wı̨ı̨zìı yek'èezǫ ha nıìle," gedı.
28Zezì įłaà Nǫ̀htsįkǫ̀-gocho gà dǫ ts'ǫ̀ godeè ekò dǫnı ts'ǫ̀ hòtł'ò
hadı, "Hęʔę, sek'èahsǫ, eyıts'ǫ edı̨ı̨̀ gots'ǫ aht'ı̨ı̨ sìı wek'èahsǫ hǫt'e.
Sį sedahxà jǫ whıhda nıìle. Amìı sı̨ı̨hʔàa sìı ededį sìı ehkw'ı hǫt'e.

Naxį wek'èahsǫ nıìle, 29hanìkò sį wets'ǫ aht'ı̨ eyıts'ǫ jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔà hǫt'e
t'à, wek'èehsǫ hǫt'e," gòhdı.
30Zezì hadı t'à Israel got'ı̨ı̨ gha k'aodèe dageechı ha hogeèhdzà,
hanìkò ı̨łaà wegha nèhòkw'ı-le t'à dǫ wı̨ı̨zìı t'asayı̨̀ı̨là-le. 31Eyı hagot'ı̨,
hanìkò dǫ łǫ ehkw'ı adı gı̨ı̨hwhǫ̀ǫ̀ agejà t'à hagedı, "Chrıst nìıtła nı̨dè
dıı dǫ nahk'e enıìyah łǫ hohtsı̨ ha nì? Į̀le sǫnı," gedı.
32Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı dǫ hagedıì ełets'ǫ̀ gogede gogıìkw'o. Eyıt'à
yahtıı-gha-k'aodèe eyıts'ǫ Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı Zezì dageechı ha
Nǫ̀htsı̨kǫ̀-xogııhdıı-dǫ̀ǫ̀ kayagı̨ı̨htı.
33Zezì dǫ ts'ǫ̀ hadı, "Whaà-lea gots'ǫ̀ zǫ naxıxè whıhda ha hǫt'e,
eyı tł'axǫ̀ǫ̀-ı̨dè amìı sı̨ı̨hʔàa sìı wets'ǫ̀ anahde ha. 34Sekak'eaht'ı̨̀ ha,
hanìkò segòahʔà ha-le, eyıts'ǫ edı̨ı̨ whıhdaa sìı ekǫ ts'ǫ̀ aahde ha dìì,"
Zezì gòhdı.
35Israel gha k'aodèe ełets'ǫ̀ hagedı, "Eyı dǫ wegots'ìhʔà ha-le, dı
t'à, edı̨ı̨ ts'ǫ̀ ade ha ghǫ adı. Gòet'ı̨ eyıì-le nèk'e Greece got'ı̨ı̨ ta
nàgedèe sìı gots'ǫ̀ ade ha nì? Ekǫ hoghàgoehtǫ ha nì? 36Dıı hadıı sìı
dàdıì-adı, 'Sekak'eaht'ı̨̀ ha, hanìkò segòahʔà ha-le,' eyıts'ǫ 'Edı̨ı̨
whıhdaa sìı ekǫ aahde ha dìì,' eyı dàdıì-adı?" gedı.
37Dzędeè gha nǫǫde dzę̀ę̀ nàtsoo wheʔǫ k'e Zezì dǫnı ts'ǫ̀ hòtł'ò
hadı, "Amìı tı ghaewıı sìı sets'ǫ̀ awede gà tı wedǫ̀. 38Amìı wegha
ehkw'ı aehsı̨ı̨ sìı tı wet'à ts'eedaa wedzeè yìı gots'ǫ xàı̨lı̨ ha. Hanì
Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dek'eèhtł'è," Zezì gòhdı. 39Zezì ayìı ghǫ godee sìı
Yedàyeh Nezı̨ı̨ ghǫ godeè-adı. Dǫ hazǫ̀ǫ̀ ehkw'ı adı yı̨ı̨hwhǫǫ sìı
nǫǫde-ı̨dè Yedàyeh Nezı̨ı̨ gık'e ade ha. Zezì ı̨łaà yak'e ts'ǫ̀ ajà-le t'à
Yedàyeh Nezı̨ı̨ dǫ k'e ajà-le.
40Dǫ mǫ̀hdaa Zezì hadı gıìkw'o ekò, hagedı, "Eyı dǫ nakwenàoʔǫǫ
deè elı̨ ne sǫnı," gedı.
41Ekò dǫ mǫ̀hdaa hagedı, "Chrıst awèts'edı là eyı at'ı̨," gedı.
Hanìkò dǫ mǫ̀hdaa hagedı, "Chrıst Galılee nèk'e gots'ǫ at'ı̨ ha dìì ne.
42Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dıı hanì dek'eèhtł'è: Chrıst wèts'edıı sìı k'àowocho
Davıd wèot'ı̨ gots'ǫ dǫ ı̨łè ade ha, eyıts'ǫ kǫ̀ta Bethlehem wegǫ̀hłı̨ ha,
ekǫ k'àowocho Davıd nàı̨dè t'à," gedı. 43Eyıt'à Zezì wets'ıhʔǫ̀ dǫ
ełek'ę̀ę̀ agı̨ı̨wǫ-le agejà. 44Dǫ mǫ̀hdaa wedaìtı̨ ha gı̨ı̨wǫ, hanìkò dǫ
wı̨ı̨zìı gıxèlaìdı-le.

Israel got'ı̨ı̨ gha k'aodèe gıgha ehkw'ı-ahodı-le

45Nǫǫdea, Nǫ̀htsı̨kǫ̀-xogııhdıı-dǫ̀ǫ̀ nageèhde, yahtıı-gha-k'aodèe
eyıts'ǫ Pharısee gı̨ı̨lı̨ ts'ǫ̀ anagejà. Eyı nègı̨ı̨de ekò k'aodèe dago-
geehke, "Dànìghǫ jǫ nèweahtı̨-le?" gògedı.

46“Dǫ wı̨ı̨zìı eyı dǫ lanì goįde whìle,” Nǫ̀htsı̨kǫ̀-xogııhdıı-dǫ̀ǫ̀
hagedı.
47Eyıt'à Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı hagògedı, “Naxı̨ sı naxıghǫyaèhʔǫ nì-ghǫ
aahdı?” gògedı. 48“K'aodèe gots'ǫ hanì-le-ı̨dè Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ gots'ǫ dǫ
wı̨ı̨zìı ehkw'ı adı gı̨ı̨hwhǫ nıìle. 49Hanìkò dǫ hazǫ̀ǫ̀ Moses wenàowoò
k'ègeezǫ-le sìı gha ehkw'ı adı. Eyı k'èxa gıgha hoìla ha,” gedı.
50Dǫ ı̨łè Nıcodemus wìyeh Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ goxè wheda elı̨ hǫt'e.
Ededı̨ ı̨dì Zezì ts'àèhtła ı̨lè. Nıcodemus dagoehke, hadı, 51“Gonàowoò
k'ę̀ę̀ ha nı̨dè, dǫ weghǫ nàyaetı-le et'ıì, hoìla gha wesınìyats'ehtı nì?”
gòhdı.
52K'aodèe gıts'ǫ̀ hadı, “Nı̨ sı Galılee got'ı̨ı̨̀ anet'e nì? Enı̨htł'è
wek'eyaą̀htı nı̨dè, Galılee nèk'e gots'ǫ nakwenàoʔǫǫ nììtła ha nıìle
wek'èı̨zǫ ha ı̨lè,” gııhdı.
53Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ hazǫ̀ǫ̀ edekǫ̀ ts'ǫ̀ nageèhde.
8 1Zezì ededı̨ t'aa shìh Olıvet gòyeh ts'ǫ̀ ajà. 2Èhkǫ ekò Zezì
Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà nǫ̀ǫtła, ekǫ dǫ łǫ wets'ǫ̀ ełèwhede, eyıts'ǫ
oghàgoehtǫ. 3Nǫ̀htsı̨-yatıì-k'ègedìı-dǫ̀ǫ̀ eyıts'ǫ Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı
ts'èko eyı nègı̨ı̨htı̨. Eyı ts'èko, dǫzhìı eyıì-le xè hołı̨ı̨ hòèhtsı̨ wegòt'ǫ
t'à, dǫ eyı nàgeèhzaa sìı gonadą̀ą̀ nàwo agı̨ı̨̀là. 4Eyıt'à Zezì ts'ǫ̀ ha-
gedı, “K'àowo, dıı ts'èko sìı dǫzhìı eyıì-le xè hołı̨ı̨ hòèhtsı̨ wegòt'ǫ.
5Moses wenàowoò k'ę̀ę̀ ha nı̨dè ts'èko hanıı sìı ełaàwı ts'ǫ̀ kwe t'à
wets'ııshì ha dek'eèhtł'è. Ekò nı̨ eyı weghǫ dàneewǫ?” Zezì ts'ǫ̀ ha-
gedı. 6Hanì dageehkee sìı yatı t'à geèhdzà, ekǫ-le xàyaı̨htı nı̨dè gık'e
nìdahogeeʔà ha gı̨ı̨wǫ t'à, agıìhdı.
Hanìkò Zezì edelakw'ǫ̀ǫ̀ t'à dèè k'e eetł'è. 7Į̈łaà dageehke t'à Zezì
nıìtła, gots'ǫ̀ hadı, “Naxıta dǫ wehołı̨ı̨̀ whìle sìı ededı̨ t'akwełǫ̀ǫ̀ kwe
t'à nàyııhk'a,” gòhdı. 8Hadı tł'axǫ̀ǫ̀ k'achı̨ dèè k'e eetł'è.
9Zezì hanì gots'ǫ̀ xàyaı̨htı egıìkw'o ekò hazǫ̀ǫ̀ ełek'èdaà nageèhde,
ǫhdah gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı t'akwełǫ̀ǫ̀ agejà. Zezì ededı̨ zǫ aìda, eyıts'ǫ ts'èko ı̨łaà
eyı nàwo. 10Zezì nıìtła gà yets'ǫ̀ hadı, “Ts'èko, dǫ gılaedì? Dǫ wı̨ı̨zìı
hoìla anı̨ı̨̀là-le nì?” yèhdı.
11Ts'èko yets'ǫ̀ hadı, “K'àowo, dǫ whìle,” yèhdı. Zezì yets'ǫ̀ hadı,
“Sı̨ sı hoìla anehłe ha-le. Hòt'a, nekǫ̀ ts'ǫ̀ naı̨tłe, k'achı̨ hołı̨ı̨ nàowoò
k'ę̀ę̀ ı̨da-le,” yèhdı.

Zezì edeghǫ ehkw'ı gode

12Zezì k'achı̨ dǫ ts'ǫ̀ hadı, “Dıı nèk'e dǫ hazǫ̀ǫ̀ gıgha dzęh nı̨ı̨dı̨ı̨
aht'e. Amìı sexè at'ı̨ı̨ sìı wexè togoòtł'ò ha-le, dzęh wet'à ts'eedaa
wexè hòʔǫ hǫt'e,” gòhdı.

[13]Eyıt'à Pharısee gıı̨lı̨ı̨ sìı Zezì ts'ǫ̀ hagedı, "T'asìı deè aht'e nìı̨dı t'à
edeghǫ goı̨deè aı̨dı. Edegha goı̨dee sìı ıtà nıìle," gıìhdı.
[14]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Sı̨ edegha gohde kò, dàehsı̨ı̨ sìı ıtà hǫt'e, edı̨ı̨̀
gots'ǫ aht'ı̨ eyıts'ǫ edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ ahde ha wek'èehsǫ t'à. Hanìkò naxı̨ sìı
edı̨ı̨̀ gots'ǫ aht'ı̨ eyıts'ǫ edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ ahde ha sìı wek'èahsǫ nıìle. [15]Naxı̨ sìı
dǫ nàowoò k'ę̀ę̀ dǫ gısınìyaahtı hǫt'e, hanìkò sı̨ sìı dǫ wı̨ı̨zìı wesınì-
yahtı nıìle. [16]Hanìkò t'asìı wesınìyahtı nı̨dè sı̨ zǫ aht'ı̨ nıìle t'à, dànì
weghǫ nànıhwhoo sìı ehkw'ı hǫt'e. Setà jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨h?àa sìı sexè at'ı̨
hǫt'e. [17]Moses wenàowoò dıı hanì dek'eèhtł'è hǫt'e, 'dǫ nàke gıdaà
dàgòjàa sìı ghǫ ełèht'eè xàyagı̨ı̨htı nı̨dè gıgodıì ıtà hǫt'e' dek'eèhtł'è.
[18]Sı̨ sìı edegha gohde hǫt'e, eyıts'ǫ Setà sı̨ı̨h?àa sìı segha gode hǫt'e,"
Zezì gòhdı.
[19]Eyıt'à dageehke, "Edı̨ı̨̀ netà wheda?" gıìhdı.
Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Sek'èahsǫ nıìle eyıts'ǫ Setà sı wek'èahsǫ nıìle.
Sek'èahsǫ nı̨dè Setà sı wek'èahsǫ ha ı̨lè," gòhdı. [20]Zezì hadıì gots'ǫ̀
goı̨de ekò Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà dǫ hoghàgoehtǫ ı̨lè. Sǫǫ̀mba nègelee
k'è gà nıwà-lea wheda ı̨lè, hanìkò ı̨łaà wegha nèhòkw'ı-le t'à dǫ wı̨ı̨zìı
dayaachì-le.
[21]K'achı̨ Zezì gots'ǫ̀ hadı, "T'ası̨ı̨ ahde ha eyıts'ǫ sekak'eaht'ı̨̀ ha.
Hanìkò naxıhołı̨ı̨̀ xè ełaahde ha hǫt'e. Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aht'ı̨ı̨ sìı ekǫ aahde ha
dìì," Zezì gòhdı.
[22]Hadı t'à Israel got'ı̨ı̨ gha k'aodèe dałegeehke, "'Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aht'ı̨ı̨ sìı
ekǫ aahde ha dìì,' hadı t'à, ełaàdìwı ha nì-ghǫ adı?" gedı.
[23]Hanìkò Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Naxı̨ sìı ı̨zhıì gots'ǫ aaht'e, sı̨ sìı ı̨dòo
gots'ǫ aht'e. Naxı̨ sìı dıı nèk'e gots'ǫ aaht'ı̨, sı̨ sìı dıı nèk'e gots'ǫ aht'ı̨
nıìle. [24]Naxıhołı̨ı̨̀ xè ełaahde ha naxèehsı̨ ı̨lè. Amìı aht'e naxèehsı̨ı̨ sìı
naxıgha ehkw'ı aehsı̨-le nı̨dè naxıhołı̨ı̨̀ xè ełaahde ha hǫt'e," Zezì
gòhdı.
[25]"Amìı anet'e?" gıìhdı. "Amìı aht'ee sìı hòt'a edeghǫ goıhde ı̨lè.
[26]T'asìı łǫ ghǫ naxısınìyahtı ha dìì-le, hanìkò amìı sı̨ı̨h?àa sìı
weyatıì ehkw'ı hǫt'e. Dàsèhdıı sìı dǫ hazǫǫ̀ ts'ǫ̀ haehsı̨ hǫt'e," Zezì
gòhdı.
[27]Edetà ghǫ gots'ǫ̀ godeè-adıı sìı gımedì-le. [28]Eyıt'à Zezì gots'ǫ̀ hadı,
"Dǫ-wet'àa?àa-deè ı̨dòo dexewııtsò awèahłà nı̨dè, amìı aht'e
naxèehsı̨ı̨ sìı k'ǫǫ̀t'a wek'èahsǫ ha. Sı̨ sedahxà t'asìı ghàlaehda nıìle,
Setà ayìı hoghàseèhtǫǫ sìı eyı zǫ t'à gohde hǫt'e. [29]Amìı sı̨ı̨h?àa sìı
t'aats'ǫǫ̀ wınì k'ę̀ę̀ eghàlaehda t'à, sexè at'ı̨ hǫt'e eyıts'ǫ sets'ǫǫ̀ ajà
nıìle," Zezì hadıì dǫ ts'ǫ̀ goı̨de. [30]Zezì hadıì gode t'à dǫ łǫ ehkw'ı adı
gı̨ı̨hwhǫǫ̀ agejà.

Abraham wets'ıhʔǫ̀ǫ-dǫǫ̀

31Israel got'ı̨ı̨̀ gogha ehkw'ı adıı sìı Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Seyatıì k'èahdì
nı̨dè xàè secheekeè aaht'e. 32Secheekeè aaht'e nı̨dè nàowo ehkw'ıı
k'èhoahsǫ ha, nàowo ehkw'ıı k'èhoahsǫ nı̨dè k'achı̨ t'asìı wı̨ı̨zìı
naxıts'ǫ̀ k'àowo ha nıìle," Zezì gòhdı.
33Dǫ hagıìhdı, "Abraham wets'ıhʔǫ̀ǫ-dǫǫ̀ ats'ı̨ı̨t'e, dǫ wı̨ı̨zìı gots'ǫ̀
k'àowo gòı̨lè nıìle. Eyıt'à dànìghǫ, t'asìı wı̨ı̨zìı naxıts'ǫ̀ k'àowo ha
nıìle, nı̨ı̨dı?" gıìhdı.
34Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı̨, amìı hołı̨ı̨ hohtsı̨ı̨ sìı hołı̨ı̨
yets'ǫ̀ k'àowo hǫt'e. 35Dǫ, k'àowo gha eghàlaeda elı̨ı̨ sìı xàè weza elı̨
nıìle, hanìkò k'àowo xàè weza sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ weza elı̨ hǫt'e.
36Eyıt'à Nǫ̀htsı̨ Weza sìı t'asìı naxıts'ǫ̀ k'àowo-le anaxı̨̀ı̨là nı̨dè hòt'ałǫ̀ǫ
t'asìı wı̨ı̨zìı naxıts'ǫ̀ k'àowo ha nıìle. 37Abraham wets'ıhʔǫ̀ǫ-dǫǫ̀ aaht'e
wek'èehsǫ, hanìkò naxıdzeè yìı seyatıì ààhchı-le t'à ełaàsèahwhı ha
dahwhǫ. 38Setà wegà whıhda ekò ayìı ghàıhdàa sìı naxıts'ǫ̀ haehsı̨
hǫt'e, hanìkò naxı̨ naxıtà dànaxèhdıı sìı wek'ę̀ę̀ eghàlaahda hǫt'e,"
Zezì gòhdı.
39Zezì ts'ǫ̀ hagedı, "Abraham gotà hǫt'e ne," gedı.
Zezì hagòhdı, "Abraham wets'ıhʔǫ̀ǫ-dǫǫ̀ aaht'e nı̨dè Abraham dànì
eghàlaı̨dàa sìı naxı̨ wexèht'eè eghàlaahda ha ı̨lè. 40Hanìkò Nǫ̀htsı̨ dà-
sèhdıı sìı eyı naxıts'ǫ̀ ehkw'ı xàyaehtı t'à ełaàsèahwhı ha dahwhǫ.
Abraham hanì eghàlaı̨dà whìle. 41Naxı̨ naxıtà dànì eghàlaedaa sìı
wek'ę̀ę̀ eghàlaahda hǫt'e," Zezì gòhdı.
"Tsı̨hkǫ gǫǫza ats'ı̨ı̨t'e nıìle. Nǫ̀htsı̨ ededı̨ zǫ gotà hǫt'e ne," gıìhdı.

Dǫ Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ agı̨ı̨t'e-le sìı gınıedì ha dìì

42Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Nǫ̀htsı̨ naxıtà elı̨ nı̨dè seghǫnıahtǫ ha ı̨lè.
Nǫ̀htsı̨ gots'ǫ aht'ı̨ eyıts'ǫ dìı jǫ whıhda hǫt'e. Sı̨ sedahxà jǫ ts'ǫ̀ ahjà
nıìle, Nǫ̀htsı̨ jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔà hǫt'e. 43Dànìghǫ seyatıì wenıahdì-le? Ayìı
dàehsı̨ı̨ sìı aàhkw'o ha naxıgha dìì t'à hǫt'e. 44Wehłı̨ı̨ sìı naxıtà hǫt'e,
naxıtà wınì k'ę̀ę̀ eghàlaahda ha dahwhǫ. Kèhoı̨̀wo gots'ǫ wehłı̨ı̨
eweèt'ı̨ı̨ elı̨ hǫt'e. Nàowo ehkw'ıı wets'ǫ̀-èlı̨-le t'à ehkw'ı eghàlaeda-le.
Hots'ìı zǫ t'à gode, eyı weyatıì hǫt'e, eyıts'ǫ hots'ets'ìı nàowoò hazǫǫ̀
yèhtsı̨ hǫt'e. 45Sı̨ ehkw'ı gohde t'à, naxıgha ehkw'ı aehsı̨-le. 46Ası̨̀ı̨ naxı̨
ı̨łè hołı̨ı̨ hòwhıhtsı̨ sèhdı sek'e nìdahoeʔà ha dìì-le? Ehkw'ı gohde
nı̨dè dànìghǫ naxıgha ehkw'ı aehsı̨-le? 47Amìı Nǫ̀htsı̨ wets'ǫ dǫ elı̨ı̨
sìı Nǫ̀htsı̨ dàdıı sìı yeèhkw'ǫ hǫt'e. Nǫ̀htsı̨ wets'ǫ dǫ aaht'e nıìle t'à
weàhkw'ǫ nıìle," Zezì gòhdı.

Zezì Abraham nahk'e elı̨

[48]Israel got'ı̨ı̨ gha k'aodèe Zezì ts'ǫ̀ hagedı, "Samarıa got'ı̨ı̨ anet'e
eyı xè ı̨nìłı̨ı̨ nets'ǫ̀-èlı̨, hanèts'edı ı̨lèe sìı ehkw'ı anèts'edı ı̨lè!"
gıìhdı.
[49]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Į̨nìłı̨ı̨ sets'ǫ̀-èlı̨ nıìle. Sı̨ Setà weghàsǫhoedı ahłà
hǫt'e, hanìkò naxı̨ yatı laòt'ı̨-le t'à sets'ǫ̀ goahde. [50]Dǫ seghàsǫgeedı
gha jǫ ts'ǫ̀ ahjà nıìle. Hanìkò ededı̨ seghàsǫhoedı ha nıwǫǫ sìı dǫ
sınìyaehtı elı̨ hǫt'e. [51]Ehkw'ı anaxèehsı̨, amìı seyatıì k'èdìı sìı ełaàwı
ha nıìle," Zezì gòhdı.
[52]Zezì hadı t'à k'aodèe dıı hagedıì yagìzeh, "Hòt'a ı̨nìłı̨ı̨ nets'ǫ̀-èlı̨
hotıì wek'èts'eezǫ ne! Abraham ełaı̨wo ı̨lè eyıts'ǫ nakwenàoʔǫǫ sı
hazǫǫ̀ ełaàgı̨ı̨dè ne, hanìkò dǫ neyatıì k'èdì nı̨dè ełaàwı ha nıìle nı̨ı̨dı.
[53]Gocho Abraham wenahk'e nelı̨ nì-ghǫ aı̨dı? Abraham eyıts'ǫ
nakwenàoʔǫǫ hazǫǫ̀ ełaàgı̨ı̨dè ı̨lè. Amìı aht'e edę̨ę̨wǫ?" gıìhdı.
[54]Zezì hadı, "Sı̨ edeghàsǫehdı nı̨dè eyı t'asìı nıìle. Setà, Naxınǫ̀htsı̨
hǫt'e dahdıı sìı, ededı̨ seghàsǫhoedıì ası̨ı̨̀là hǫt'e. [55]Naxı̨ sìı Nǫ̀htsı̨
wek'èahsǫ nıìle, sı̨ Nǫ̀htsı̨ wek'èehsǫ hǫt'e. Wek'èehsǫ-le dehsı̨ nı̨dè
naxıxèht'eè hots'ìı-dǫǫ̀ ehłı̨ ha ı̨lè, hanìkò wek'èehsǫ hǫt'e eyıts'ǫ we-
yatıì sı k'èhdì hǫt'e. [56]Naxıcho Abraham sı̨ jǫ ts'ǫ̀ ahde ghǫ nadą̀ą̨
k'eet'ı̨̀ t'à wınà ı̨lè. Saʔı̨ t'à wınà ı̨lè," Zezì gòhdı.
[57]K'aodèe hagedı, "Į̨łaà sı̨laènǫ neghoò-le, hanìkò Abraham neeʔı̨
nı̨ı̨dı nì?" gıìhdı.
[58]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı̨, Abraham wegǫ̀hłı̨ kwe gots'ǫ
aht'e," gòhdı. [59]Zezì hadı t'à kwe negı̨ı̨̀wa, nàgeehshì ha ı̨lè hanìkò
Zezì gonaʔı̨̀-èhtła, Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gots'ǫǫ̀ naèhtła.

Dǫ wedaà goìlee sìı k'aàt'ıì ajà

9 [1]Zezì tı̨lı k'e naetłe ekò dǫ ı̨lè wegǫ̀hłı̨ gots'ǫ wedaà goìlee yaʔı̨.
[2]Wecheekeè dageehke, "K'àowo, amìı wehołı̨ı̨̀ k'èxa dıı dǫ we-
daà goìlee wegǫ̀hłı̨, ededı̨ hanì-le-ı̨dè wetà eyıts'ǫ wemǫ?" gıìhdı.
[3]Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Dıı dǫ hołı̨ı̨ hòèhtsı̨ t'à ajà nıìle, eyıts'ǫ wèot'ı̨
hołı̨ı̨ hogèhtsı̨ t'à hajà nıìle. Nǫ̀htsı̨ naxıdaà eyı dǫ gha enıìyah hohtsı̨
ha nıwǫ t'à, ajà hǫt'e. [4]Į̨łaà goxè dzę̨h agǫ̀ht'e et'ıì amìı jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔàa
sìı wegha eghàlats'eeda ha hǫt'e. Whaà-le-t'ıì to agode ha, hanì-ı̨dè
dǫ wı̨ı̨zìı eghàlaeda ha dìì agode ha. [5]Į̨łaà dıı nèk'e whıhda et'ıì dǫ
hazǫǫ̀ gıgha dzę̨h aht'e," gòhdı.
[6]Zezì hadı tł'axǫǫ̀ dèè k'e dèèze. Ehtł'è edewazeè ta ayı̨ı̨̀là gà dǫ
wedaà k'e ayı̨ı̨̀là. [7]Zezì eyı dǫ ts'ǫ̀ hadı, "Sıloam tıa whehtǫǫ ekǫ

nàątła gà nedaà k'enaįhtse," yèhdı. ("Sıloam" gedı nįdè "wets'įįhʔà"
gedıì-agedı.) Eyıt'à eyı dǫ ekǫ nàhtła gà ededaà k'enaįhtso. Edekǫ̀
ts'ǫ̀ naetłe ekò wegha xègoèht'į̀ ajà.
8Dǫ gıgà nàdèe eyıts'ǫ įnę̀ę t'asìı eekèe zǫ t'à dǫ gık'èezǫǫ sìı dałe-
geehke, "Dıı dǫ t'aats'ǫ̀ǫ̀ t'asìı eekè là eyı nì-įt'e?" gedı. 9Dǫ mǫ̀hdaa
hagedı, "Hęʔę, eyı at'ı," hanìkò mǫ̀hdaa, "Į̀le, eyı nıìle, ekìı yexèht'eè
wègaat'ı," gedı.
Hanìkò eyı dǫ sìı hadı, "Eyı dǫ aht'e ne," gòhdı.
10Eyıt'à dageehke, "Dànìghǫ dıì negha xègaat'įį̀ agòjà?" gıìhdı.
11Gots'ǫ̀ hadı, "Dǫ Zezì gıìhdı, ehtł'è edewazeè ta ayįį̀là gà sedaà
k'e ayįį̀là. Sıloam tıa whehtǫ ekǫ edek'enaįhtse sèhdı. Ekǫ sedaà
k'enaıhtso là segha xègoèht'į̀ agòjà," gòhdı.
12"Eyı dǫ welaedì?" gıìhdı. "Wek'èehsǫ-le," gòhdı.

Pharısee gıįlıį sìı dǫ wedaà goìlee įlèe sìı dageehke

13Eyı dǫ sìı Pharısee gıįlıį ts'ǫ̀ geèhchì. 14Eyı dzę̀ę̀ k'e Zezì ehtł'è
edewazeè ta ayįį̀là gà dǫdaà k'e ayįį̀làa sìı Nǫ̀htsį Dzę̀ę̀ k'e ayįį̀là.
15Pharısee gıįlıį sìı eyı dǫ dageehke, "Dànì nedaà k'aàt'ıì ajà?" gıìhdı.
Dǫ gots'ǫ̀ hadı, "Ehtł'è sedaà k'e ayįį̀là, sedaà k'enaıhtso, eyıts'ǫ dıì
segha xègaat'įį̀ agòjà," gòhdı.
16Pharısee mǫ̀hdaa Zezì ghǫ hagedı, "Eyı dǫ at'ıį sìı Nǫ̀htsį Dzę̀ę̀
k'èdì nıìle t'à, Nǫ̀htsį gots'ǫ at'ı nıìle," gedı.
Hanìkò mǫ̀hdaa hagedı, "Dıı hanì enıìyah hòèhtsį nįdè dànì hołįį-
hohtsįį-dǫǫ̀ welè?" gedı t'à ełek'ę̀ę̀ agıįwǫ-le agejà.
17K'achį įłàà eyı dǫ dageehke, "Nį nedaà k'aàt'ıì ayįį̀là ne t'à eyı
dǫ sìı weghǫ dàįdı?" gıìhdı.
Dǫ gots'ǫ̀ hadı, "Eyı dǫ nakwenàoʔǫǫ hǫt'e," gòhdı.
18Dǫ wedaà k'aàt'ıì ajàa sìı Israel gha k'aodèe įłaà gıgha ehkw'ı-
ahodı-le t'à eyı dǫ wèot'ı gokàgehʔà. 19"Dıı naxıza nì-įt'e?" gedıì
dagogeehke. "Dıı dǫ wedaà goìlee wegǫ̀hłį nì? Dànìghǫ dıì wedaà
k'aàt'ıì ajà?" gedıì dagogeehke.
20"Dıı goza hǫt'e, eyıts'ǫ wedaà goìlee xè wegǫ̀hłį wek'èts'eezǫ,"
wèot'ı hagedı, 21"Hanìkò dıì dànì k'eet'ı̀ ajàa sìı eyıts'ǫ amìı k'eet'ı̀
ayįį̀làa sìı wek'èts'eezǫ-le. Naxį daweahke, weghoò k'ètłǫ ne. Ede-
gha gode ha dìì nıìle," gedı. 22Dǫ wèot'ı Israel got'įį̀ gha k'aodèe
ts'àgeejį t'à agedı. Israel got'įį̀ gha k'aodèe dıı hagedı įlè, "Amìı,
'Zezì, Chrıst hǫt'e,' hadıı sìı ełèts'ehdèe-kǫ̀ at'ı ha-le," gedıì yatıì
gèhtsį įlè. 23Eyıt'à wèot'ı hagedı, "Weghoò k'ètłǫ ne, naxį daweahke,"
gedı.

24Dǫ wedaà k'aàt'ıì anajàa sìı k'achį dageehke, hagedı, "Nǫ̀htsį
wenadą̀ą̨ ehkw'ı goįde. Eyı dǫ sìı hołįį-hohtsįį-dǫ̀ǫ hǫt'e wek'èts'eezǫ,"
gıìhdı.
25Dǫ hadı, "Hołįį-hohtsįį-dǫ̀ǫ elį, elį-le wek'èehsǫ-le. Dıı zǫ
wek'èehsǫ: Sedaà goìle įlè hanìkò dıì segha xègaat'įį agòjà!" gòhdı.
26K'achį dageehke, "Ayìı dànììlà? Dànì nedaà k'aàt'ıì ayį̀įlà?" gıìhdı.
27Dǫ gots'ǫ̀ hadı, "Hòt'a hanaxèehsį įlè hanìkò seàhkw'ǫ-le. K'achį
naxıts'ǫ̀ haehsį ha dahwhǫ nì? Naxį sı wecheekeè aahłį ha dahwhǫ
nì-ghǫ aahdı?" gòhdı.
28Hagòhdı t'à yatıjıı t'à gık'adaedè, hagıìhdı, "Nį wecheekeè anet'e!
Goxį Moses wecheekeè ats'įįt'e. 29Nǫ̀htsį Moses ts'ǫ̀ goįde wek'èts'eezǫ
hǫt'e, ekò eyı dǫ awį̀įdıı sìı edį̀į gots'ǫ dǫ ne wek'èts'eezǫ-le," gedı.
30Eyı dǫ gots'ǫ̀ hadı, "Sıì segha enııyah aahdı! Sedaà k'aàt'ıì ayį̀įlà
kò edį̀į gots'ǫ dǫ ne sìı wek'èahsǫ-le nì? 31Nǫ̀htsį sìı hołįį-hohtsįį-dǫ̀ǫ
eèhkw'ǫ nııle wek'èts'eezǫ. Dǫ Nǫ̀htsį wınì k'ę̀ę eghàlaedaa sìı
yeèhkw'ǫ hǫt'e. 32Dǫ wedaà goìle xè wegǫ̀hłįį sìı wedaà k'aàt'ıì adlà
ghǫ ets'ııkw'o whìle hǫt'e. 33Eyı dǫ Nǫ̀htsį dahxà eghàlaeda-le nįdè
t'asìı hale ha wegha dìì ha įlè," eyı dǫ gòhdı.
34Hadı t'à gıts'ǫ̀ hadı, "Negǫ̀hłį gots'ǫ hołįį-hohtsįį-dǫ̀ǫ anet'e,
hoghàgoįhtǫ ha neewǫ nì?" gıìhdı tł'axǫ̀ǫ xàdegeèzhì.

Dǫ gıgha xègaat'įį sìı gıdaà goìle agode ha

35Ełègehdèe-kǫ̀ gots'ǫ xàgeèhxà Zezì yeghǫ ııkw'o, k'achį yaʔį ekò
hayèhdı, "Dǫ-wet'àaʔàa-deè negha ehkw'ı adı nì?" yèhdı.
36Dǫ hadı, "K'àowo, amìı awį̀įdı? Segha ehkw'ı adı ha t'à, sets'ǫ̀
haįdı," yèhdı.
37Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Dǫ weghàįda xè nets'ǫ̀ godee sìı eyı hǫt'e," yèhdı.
38Ekòet'ıì dǫ hadı, "Sets'ǫ̀ K'àowo, segha ehkw'ı aįdı," hadı tł'axǫ̀ǫ
yets'ǫ̀ nàgòįhgè.
39Zezì hadı, "Dıı nèk'e dǫ gısınìyaetı ha jǫ ts'ǫ̀ ahjà. Dǫ gıdaà goìlee
sìı k'egeet'į̀ agede ha, eyıts'ǫ dǫ gıgha xègaat'įį sìı gıdaà goìle agode
ha," gòhdı.
40Pharısee gįįłįį mǫ̀hdaa Zezì gà nàgeèhzaa sìı hadıì gıìkw'o t'à
Zezì dageehke, "Goxį sı godaà goìle nįįdıì nì-aįdı?" gıìhdı.
41Zezì hadı, "Naxıdaà goìle nįdè naxıhołį̀į whìle ha įlè, hanìkò
gogha xègaat'į dahdı t'à naxıhołį̀į įłaà naxık'e whela hǫt'e," gòhdı.

Sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫ̀ǫ eyıts'ǫ wesahzǫ̀ą

10 1"Ehkw'ı anaxèehsį, dǫ, sahzǫ̀ą k'èhodìı gha enìįtǫ k'è go-
yaetła-le, hanìkò ekǫ-le gots'ǫ goyaèhtła nįdè eyı dǫ sìı

ee?ı̨̀ı̨-dǫǫ̀ elı̨ hǫt'e. 2Dǫ enı̀ı̨tǫ k'è goyaetłaa sìı ededı̨ sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀
elı̨ hǫt'e. 3Enı̀ı̨tǫ-k'èdìı-dǫǫ̀ yets'ǫ̀ enìxàechı, eyıts'ǫ wesahzǫ̀ą go-
haezeh ha egeèhkw'ǫ. Edesahzǫ̀ą gıızì t'à goızı, eyıts'ǫ mǫ̀ht'a
xàgoèwa. 4Edets'ǫ sahzǫ̀ą hazǫǫ̀ xàgoèwa tł'axǫǫ̀, ı̨daà gonadą̀ą̀
naetłe. Wesahzǫ̀ą gık'èezǫ t'à gots'ǫ̀ gode nı̨dè gık'èedè. 5Hanìkò dǫ
eładı̨ı̨ k'èè agede ha nıìle. Dǫ eładı̨ı̨ gots'ǫ̀ godee nı̨dè gık'èezǫ-le t'à,
gıts'ǫǫ̀ natı̨mǫgeedè ha ne," gòhdı. 6Zezì wet'à nànıts'ewoo godıì t'à
dǫ xè godo, hanìkò dàdıì-adıı sìı gınıedì-le.

7Eyıt'à Zezì k'achı̨ hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı̨, sı̨ sìı sahzǫ̀ą gıgha
enı̀ı̨tǫ laaht'e. 8Dǫ sekwe nègı̨ı̨dee sìı hazǫǫ̀ egee?ı̨̀ı̨-dǫǫ̀ agı̨ı̨t'e, eyıt'à
sahzǫ̀ą gogeèhkw'ǫ-le. 9Sı̨ enı̀ı̨tǫ laaht'e. Amìı eyı enı̀ı̨tǫ k'è goyaetłaa
sìı edaxàweetè ha hǫt'e. Ededı̨ goyaetła xè xàetła ha, hanì-ı̨dè nezı̨̀ı̨
shètı̨ xè wek'èhodì. 10Ee?ı̨̀ı̨-dǫǫ̀ sìı sahzǫ̀ą de?ı̨̀ı̨ xè ełaàgòhde zǫ gha
at'ı̨, hanìkò sı̨ set'à geeda ha jǫ ahjà, eyıts'ǫ denahk'e gıxè sìghà hò?ǫ
gha jǫ ahjà.

11"Sı̨ sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ nezı̨ı̨ aht'e. Sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ nezı̨ı̨ sìı
edesahzǫ̀ą gha ełaàwı hǫt'e. 12Sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ gha eghàlaedaa sìı
sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ elı̨ nıìle, xàè wets'ǫ sahzǫ̀ą agı̨ı̨t'e-le t'à. Eyıt'à dìga

Sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ nezı̨ı̨ (10.11)

gots'ǫ̀ etłe yeʔį̀ nı̨dè sahzǫ̀ą gots'ǫǫ̀ natı̨mǫeda. Dìga sahzǫ̀ą godzıı̀hʔà
xè ehkègehʔà agohʔı̨. 13Dǫ weèhtł'èe sìı sǫǫ̀mba zǫ k'èxa at'ı̨, eyıts'ǫ
sahzǫ̀ą goghǫneètǫ-le t'à sahzǫ̀ą ts'ǫǫ̀ natı̨mǫeda.
14"Sı̨ sahzǫ̀ą-k'èdìı-dǫǫ̀ nezı̨ı̨ aht'e. Sesahzǫ̀ą hazǫǫ̀ gık'èehsǫ, eyıts'ǫ
sesahzǫ̀ą sek'ègeezǫ hǫt'e. 15Eyı xèht'eè Setà sek'èezǫ, eyıts'ǫ Setà
wek'èehsǫ hǫt'e, eyıts'ǫ sesahzǫ̀ą gıgha ełaehwhı ha. 16Sesahzǫ̀ą eyıì-le
gǫ̀hłı̨, jǫ gık'èhodìı gots'ǫ agı̨ı̨t'e-le. Ededı̨ sı goyageehwha ha hǫt'e. Gıts'ǫ̀
gohde nı̨dè, segìıkw'o ha hǫt'e. Hanì-ı̨dè sesahzǫ̀ą hazǫǫ̀ ełexè geèhkw'e
ha, eyıts'ǫ gok'èdìı-dǫǫ̀ ı̨łè zǫ gǫ̀hłı̨ ha. 17Sesahzǫ̀ą gıgha ełaehwhı ha t'à
Setà seghǫneètǫ hǫt'e. Eyı tł'axǫǫ̀-ı̨dè naìhdà ha hǫt'e. 18Dǫ wı̨ı̨zìı ełaeh-
whıì asele ha dìì, sı̨ sınì k'ę̀ę̀ ełaehwhı ha hǫt'e. Ełaehwhı ha eyıts'ǫ
naìhdà ha sı̨ sets'ǫ̀ hoèlı̨ hǫt'e. Setà hanì seghàhòı̨ʔǫ hǫt'e," Zezì gòhdı.
19Zezì hanì xàyaı̨htı t'à Israel got'ı̨ı̨̀ k'achı̨ ełek'ę̀ę̀ agı̨ı̨wǫ-le agejà.
20Dǫ łǫ hagedı, "Į̀nìhı̨ı̨ wets'ǫ̀-èlı̨ eyıts'ǫ ezhı̨ne whelı̨. Ayìıha wets'eèhkw'ǫ
lì?" gedı.
21Hanìkò dǫ mǫ̀hdaa hagedı, "Dǫ ı̨nìhı̨ı̨ wets'ǫ̀-èlı̨ı̨ sìı hanì gode ha
nììle. Ası̨ı̨̀ ı̨nìhı̨ı̨, dǫdaà k'aàt'ıì ayehʔı̨?" gedı.

Israel got'ı̨ı̨̀ gıgha ehkw'ı-ahodı-le

22Gòk'òo-zaà k'e Jerusalem ekǫ Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gha dzędeè hołè.
23Zezì Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà k'etło, Solomon wets'ǫ sagòhʔı̨ı̨-k'è ekǫ
k'etło. 24Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe gımǫǫ̀ nìı̨de, hagıìhdı, "Dàwhaà
nek'eènats'eèhʔı̨ ha? Chrıst wèts'edıı eyı anet'e nı̨dè, gots'ǫ̀ ehkw'ı
haı̨dı," gìıhdı.
25Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Hanaxèehsı̨ ı̨lè hanìkò naxıgha ehkw'ı aehsı̨-
le. Setà wedahxà enıìyah eghàlaehdaa sìı eyı weghàà sek'èahsǫ ha
ı̨lè. 26Hanìkò sesahzǫ̀ą aaht'e-le t'à, naxıgha ehkw'ı-ahodı-le.
27Sesahzǫ̀ą agı̨ı̨t'ee sìı gıts'ǫ̀ gohde nı̨dè segeèhkw'ǫ, gık'èehsǫ eyıts'ǫ
sek'èè k'egedè. 28Welǫ whìle ts'ǫ̀ geedaà agehłe ha, ełaàgede hǫı̨lı̨
ha-le. Dǫ wı̨ı̨zìı seghǫ nıgoòwa ha nììle. 29Setà hazǫǫ̀ t'à gonahk'e
elı̨ı̨ sìı, seghàgǫǫla hǫt'e. Dǫ wı̨ı̨zìı Setà ghǫ nıgoòwa ha nììle. 30Sı̨
eyıts'ǫ Setà sı ı̨łè zǫ lawììt'e," Zezì gòhdı.
31Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe nàgeehshì ha gı̨ı̨wǫ t'à, k'achı̨ kwe
negı̨ı̨̀wa. 32Hanìkò Zezì gots'ǫ̀ hadı, "Setà wedahxà enıìyah deè łǫ
naxıdaà eghàlaıhdà hǫt'e, enıìyah dàhòt'ı̨ı̨ k'èxa kwe t'à ełaàsèahwhı
ha dahwhǫ?" gòhdı.
33K'aodèe hagedı, "Enıìyah hòwheęhtsı̨ k'èxa ełaànets'èhwhı ha
nììle, hanìkò Nǫ̀htsı̨ k'èch'a xàyanehtı k'èxa kwe t'à ełaànets'èhwhı
ha. Nı̨ ekìı dǫ anet'e kò Nǫ̀htsı̨ aht'e, edı̨ı̨dı," gìıhdı.

34 Zezì gots'ǫ̀ hadı, “Nǫ̀htsį Nįhtł'è k'e dıı hanì dek'eèhtł'è, ‘Naxį sìı
nǫ̀htsį laaht'e,’ dek'eèhtł'è. 35 Nǫ̀htsį Nįhtł'è dàdıı sìı wek'èch'a gots'ede
ha dìı hǫt'e wek'èts'eezǫ. Dǫ Nǫ̀htsį yatıı̀ gıts'ǫ̀ ajàa sìı Nǫ̀htsį ededį
‘nǫ̀htsį,’ gòhdıı̀ goızı nįdè, 36 Setà edegha dǫ į̀hchìı eyıts'ǫ dıı nèk'e
ts'ǫ̀ ayı̀ı̨làa sìı, dànì yıızı ha dahwhǫ? Eyıt'à ‘Nǫ̀htsį Weza aht'e,’ dehsį
nįdè dànìghǫ Nǫ̀htsį k'èch'a gohde sèahdı? 37 Setà xèht'eè eghà-
laehda-le nįdè ehkw'ı aehsį seahwhǫ-le. 38 Hanìkò Setà xèht'eè
eghàlaehda nįdè, naxıgha ehkw'ı aehsį-le kò enıı̀yah ghàlaehdaa sìı
eyı weghàà naxıgha ehkw'ı-ahodı welè. Hanì-įdè, Setà sexè at'į eyıts'ǫ
sį Setà xè aht'ı̨ı̨ sìı, eyı wek'èahsǫ xè wenıahdì ha,” Zezì gòhdı.
39 K'aodèe k'achį dageechı ha hogeèhdzà, hanìkò gotł'aetła.
40 Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ Zezì ek'èt'à Jordan deh nıʔàa ts'ǫ̀ anajà. John-Baptıst
edı̨ı̨ dǫ k'ètaìdzǫ ı̨lèe sìı ts'ǫ̀ ajà. Zezì ekǫ wheda ekò 41 dǫ łǫ gıts'ǫ̀ède.
Hagedı, “John-Baptıst enıı̀yah hòèhtsį-le, hanìkò dıı dǫ ghǫ dàdı ı̨lèe
sìı hazǫ̀ǫ̀ ehkw'ı hǫt'e nǫ̀ǫ̀,” gedı. 42 Eyı nèk'e dǫ łǫ Zezì ehkw'ı adı
gı̨ı̨wǫ̀ǫ̀ agejà.

Lazarus ełaı̨wo

11 1 Dǫ ı̨łè Lazarus wìyeh kǫ̀ta Bethany nàdè. Eyı dǫ sìı eyaelı̨.
Weba nàke eyı kǫ̀ta nàgedè. Į̀łè Mary wìyeh eyıts'ǫ ı̨łè
Martha wìyeh. 2 (Į̀łàà Mary yìk'eetł'òo Zezì wekè k'e ayı̀ı̨là gà ede-
kwìghà t'à yedı̨ı̨tso ı̨lè. Eyı wechı Lazarus dìı eyaelı̨.) 3 Eyıt'à weba
Zezì danatıgı̨ı̨ʔǫ, “K'àowo, neàgı̨ą weghǫneę̀tǫǫ sìı eyaelı̨,” gıìhdı.
4 Zezì yeghǫ ıìkw'o ekò hadı, “Eyı tàda t'à ełaàwı ha nıìle, hanìkò
eyı ts'ıhʔǫ̀ Nǫ̀htsį weghàsǫhoedı ha eyıts'ǫ Nǫ̀htsį Weza sı we-
ghàsǫhoedı ha hǫt'e,” gòhdı. 5 Zezì Martha, Mary eyıts'ǫ Lazarus
goghǫneètǫ hǫt'e. 6 Hanìkò Lazarus eyaelı̨ yeghǫ ıìkw'o ekò nàke dzę̀ę̀
ts'ǫ̀ edı̨ı̨ whedaa sìı ekǫ ı̨ı̨dà.
7 Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ edecheekeè ts'ǫ̀ hadı, “Judea nèk'e ts'ǫ̀ anats'ııde,”
gòhdı.
8 Wecheekeè gıts'ǫ̀ hadı, “Gots'ǫ̀ K'àowo, dìı whaà-lea Judea nèk'e
gots'ǫ k'aodèe kwe t'à ełaànegìhwhı ha gı̨ı̨wǫ ı̨lè, hanìkò ı̨łaà ekǫ
naı̨tła ha neewǫ nì?” gıìhdı.
9 Zezì gots'ǫ̀ hadı, “Hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke sadzeè gots'ǫ̀ dzę̀h agǫ̀ht'e
sǫnaà? Dǫ dzę̀h k'etło nįdè daèkw'ı ha nıìle. Dzę̀h t'à wegha xègaat'ı̨
hǫt'e. 10 Hanìkò to k'etło nįdè daèkw'ı ha, wexè dzę̀h whìle t'à,” Zezì
gòhdı.
11 Eyı tł'axǫ̀ǫ̀ Zezì hadı, “Goàgı̨ą Lazarus dètı̨ hǫt'e, hanìkò
ts'ewèehwhı ha,” gòhdı.

12Eyıt'à wecheekeè hagedı, "Gots'ǫ̀ K'àowo, Lazarus whetį nįdè
k'aàt'ıì ade ha ne," gıìhdı. 13Zezì Lazarus ełaįwo dıì-adı, hanìkò
wecheekeè ekìı whetį hǫt'e dıì-adı gįįwǫ įlè.
14Eyıt'à Zezì ehkw'ı gots'ǫ̀ hadı, "Lazarus ełaįwo hǫt'e. 15Naxıgha
sınà wegà whıhda-le įlè. Hanì-įdè ehkw'ı adı seahwhǫ ha. Hòt'a
wets'ǫ̀ ts'ııdè," gòhdı.
16Thomas (Ełèchǫekèa wìyeh) Zezì wecheekeè ts'ǫ̀ hadı, "Zezì
wexè ełaàts'ıde nǫǫ̀ t'à wek'èts'ııdè," gòhdı.

Zezì Lazarus weba gots'ǫ̀ gode

17Zezì kǫ̀ta Bethany gà nıwà-lea nììtła ekò hòt'a dį dzęę̀ ts'ǫ̀
Lazarus wekw'ǫǫ̀ nègįįtǫ įlè yeghǫ ıìkw'o. 18Kǫ̀ta Jerusalem gots'ǫ
kǫ̀ta Bethany ts'ǫ̀ nàke echį hǫt'e. 19Eyıt'à dǫ łǫ Mary eyıts'ǫ Martha
ts'àgede. Gıchı ełaįwo t'à gogà geèhkw'e. 20Martha Zezì naetłe yeghǫ
ıìkw'o ekò yenìhdǫǫ̀ èhtła. Hanìkò Mary edekǫ̀ wheda.
21Martha Zezì ts'ǫ̀ hadı, "K'àowo, jǫ needà nįdè sechı ełaàwı ha-le
įlè. 22Hanìkò dıì kò Nǫ̀htsį wįįkè nįdè nııkw'o ha, wek'èehsǫ," Martha
yèhdı.
23Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Nechı naìdà ha hǫt'e," yèhdı.
24Martha hadı, "Hęʔę, nǫǫde dzęę̀ k'e nįdè naìdà ha, wek'èehsǫ,"
yèhdı.
25Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Sį set'à dǫ naìdà xè eda hǫt'e. Amìı ehkw'ı adı
sįįhwhǫǫ sìı, ełaàwı kò, eda ha. 26Eyıts'ǫ amìı įłaà eda xè ehkw'ı
adı sįįhwhǫǫ sìı ełaàwı hǫįlį ha-le. Eyı asįį negha ehkw'ı-ahodı?"
Zezì yèhdı.
27Martha hadı, "Hęʔę, nį sìı Chrıst, Nǫ̀htsį Weza dıı nèk'e ts'ǫ̀ ade
ha sìı eyı anet'e. Eyı segha ehkw'ı-ahodı hǫt'e," Martha yèhdı.
28Hadı tł'axǫǫ̀ ek'èt'à naèhtła gà ededè ts'ǫ̀ gode. Whatsǫą yets'ǫ̀
hadı, "Gots'ǫ̀ K'àowo nììtła, nets'ǫ̀ gode ha nıwǫ," ededè èhdı. 29Hadı
t'à ekòet'ıì Mary nııtła gà įwhąą̀ Zezì ts'ǫ̀ èhtła. 30Zezì įłaà eyı kǫ̀ta
ts'ǫ̀ nììtła-le; edįį̀ Martha yenìhdǫǫ̀ èhtłaa sìı įłaà eyı wheda. 31Dǫ
gıgà geèhkw'ee sìı Mary įwhąą̀ xaèhtła gıaʔį t'à gık'èè xàgeède.
Wechı wekw'ǫǫ̀ whetǫǫ gà etse ha at'į gįįwǫ įlè.
32Mary, Zezì edįį̀ whedaa sìı eyı nììtła. Zezì eʔį ts'ǫ̀et'ıì yets'ǫ̀
nàgòįhgè, hadı, "Sets'ǫ̀ K'àowo, jǫ needà nįdè sechı ełaàwı ha-le įlè,"
yèhdı.
33Mary etse, dǫ gıxè at'į sı getse. Zezì goaʔį ekò wedzeè naèhdǫ
t'à wegha dìì agòjà. 34Dagoehke, "Edįį̀ nèweahtį?" gòhdı. Hagedı,
"Gots'ǫ̀ K'àowo, gok'èątłe gà weghàįda," gıìhdı.

35Zezì goghǫ ı̨tsè.
36Eyıt'à dǫ hagedı, "Sıì yeghǫneètǫ ı̨lè nǫ̀ǫ̨," gedı.
37Hanìkò dǫ mǫ̀hdaa hagedı, "Dǫ gıdaà goìlee k'egeet'ı̨̀ agǫ̀ǫ̨là,
sǫnaà? Lazarus ełaàwı-le ayele ha ı̨lè," gedı.

Zezì Lazarus naìdà ayı̨̀ı̨là

38Zezì k'achı̨ wegha dìì agòjà. Dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ ts'ǫ̀ èhtła. Kwe yìı
dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ k'è kwe nechàa enìnı̨̀ı̨ʔǫ. 39Zezì dǫ ts'ǫ̀ hadı, "Kwe
ı̨ʔǫ̀ǫ̨ aahłe," gòhdı.
Martha, Lazarus weba, yets'ǫ̀ hadı, "K'àowo, wekw'ǫǫ̀ nìtǫ ts'ǫ dı̨
dzę̀ę̨ agòjà t'à goyìı goma ha sǫnı," yèhdı.
40Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Negha ehkw'ı-ahodı nı̨dè Nǫ̀htsı̨ enıìyah t'à
nàtsoo elı̨ı̨ sìı neʔı̨ anehłe ha, nèehsı̨ ı̨lè," yèhdı.
41Dǫ kwe ı̨ʔǫ̀ǫ̨ agı̨̀ı̨là. Zezì ı̨dòo k'eet'ı̨̀, hadı, "Setà, sı̨̀ı̨hkw'ǫ t'à masì
neehwhǫ. 42T'aats'ǫ̀ǫ sı̨̀ı̨hkw'ǫ ne wek'èehsǫ, hanìkò dıı haehsı̨ı̨ sìı dǫ
gıgha aehsı̨. Hanì-ı̨dè dıı nèk'e ts'ǫ̀ seneehʔàa sìı gıgha ehkw'ı-ahodı
ha," hadıì yaı̨htı.
43Zezì hadı tł'axǫ̀ǫ hòtł'ò whezeh, "Lazarus, xàı̨tłe!" hadı. 44Lazarus
kwe yìı wekw'ǫǫ̀ whetǫǫ gots'ǫ xàèhtła. Wılà eyıts'ǫ wekè ehtł'ı̨ t'à
wexèhchı eyıts'ǫ wekwì sı ehtł'ı̨ wemoèhdo.
Zezì dǫ ts'ǫ̀ hadı, "Ehtł'ı̨ wek'e nàahwha gà yeyìı xàetła aweahłe,"
gòhdı.

Zezì ełaàgıìhwhı ha sınìhogìıʔà

45Dǫ łǫ Mary gà geèhkw'ee sìı Zezì ayìı dàyı̨̀ı̨là gıaʔı̨ t'à, gıgha
ehkw'ı-ahodıì agejà. 46Hanìkò dǫ mǫ̀hdaa Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ ts'ǫ̀ geède,
Zezì ayìı eghàlaı̨dàa sìı gots'ǫ̀ hagedı. 47Eyıt'à yahtıı-gha-k'aodèe
eyıts'ǫ Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı ełegeèhdì gha Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe hazǫǫ̀
gokayagı̨ı̨htı, hagedı, "Eyı dǫ enıìyah łǫ hohtsı̨, eyıt'à ayìı dàwets'ele
ha? 48Nàwets'eʔǫ-le nı̨dè dǫ hazǫǫ̀ ehkw'ı adı gı̨ı̨wǫǫ̀ agede ha. Hanì-
ı̨dè Rome dèe-ts'ǫ̀-k'aodèe gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı kǫ̀ta Jerusalem eyıts'ǫ gonèè
hazǫǫ̀ goghǫ gìhchı ha," gedı.
49Dǫ ı̨łè Caıaphas wìyeh eyı xo k'e yahtıı-wet'àaʔàa-deè elı̨, dıı
hadıì xàyaı̨htı, "T'asìı wı̨ı̨zìı k'èahsǫ nıìle! 50Dǫ ı̨łè dǫ hazǫǫ̀ gha
ełaàwı nı̨dè gòet'ı̨ hazǫǫ̀ gıdıhołè nahk'e nezı̨ hǫt'e. Hanìkò eyı
wek'èhoahsǫ nıìle," gòhdı.
51Hadıì xàyaı̨htıı sìı ededahxà adı nıìle, hanìkò eyı xo k'e yahtıı-
wet'àaʔàa-deè elı̨ t'à Zezì ghǫ nadą̀ą̨ goı̨de, Zezì Israel got'ı̨ı̨̀ gha
ełaàwı ha, hadıì xàyaı̨htı. 52Israel got'ı̨ı̨̀ zǫǫ̀-le, hanìkò Nǫ̀htsı̨ Weza

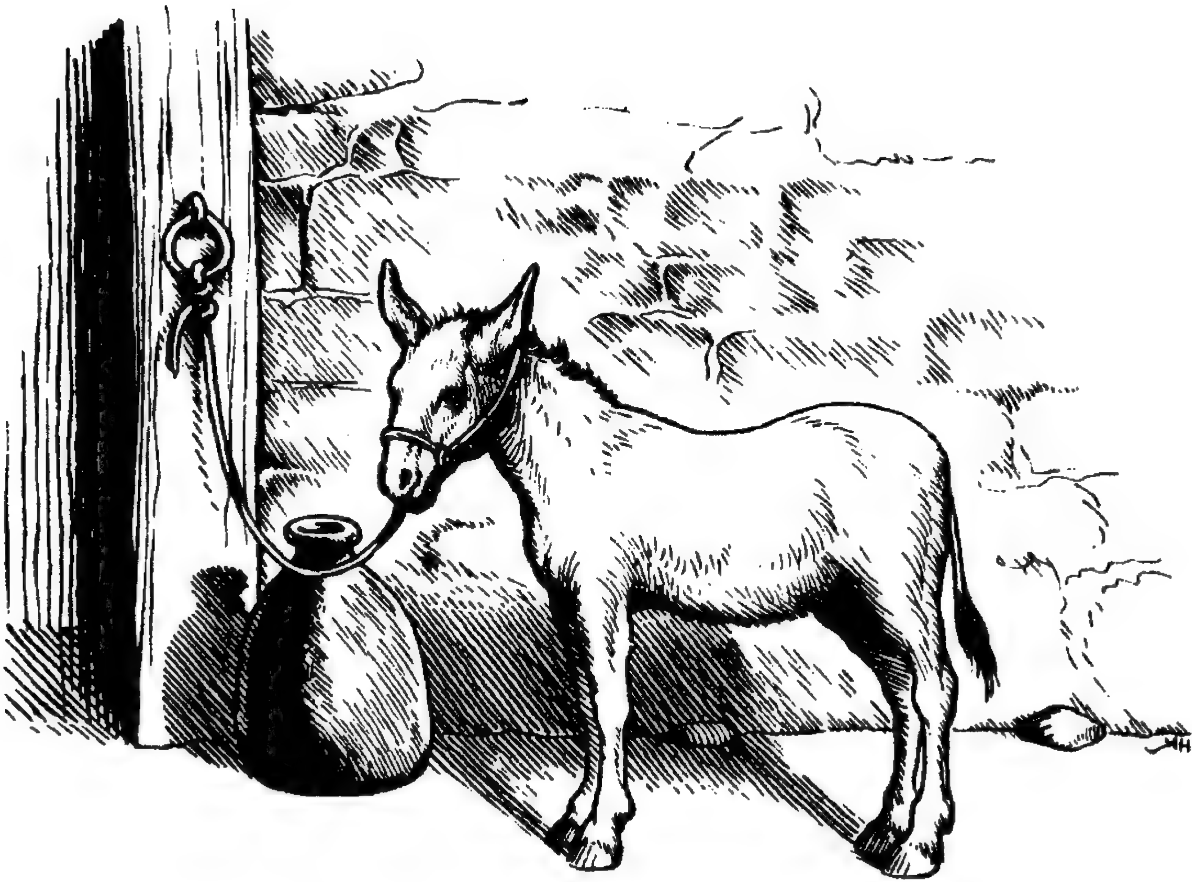
hazǫǫ̀ dıı nèk'e ehkègı̨dee sìı gogha ełaàwı ha hǫt'e. Ełènagoowa xè
dǫ ı̨łè gı̨ı̨lı̨ı̨̀ agole ha. [53]Eyıt'à eyı dzę̨ę̀ gots'ǫ k'aodèe ełegeèhdìı sìı
dǫ naàhtǫ Zezì ełaàgıìhwhı ha k'ehogeʔa.
[54]Eyı ts'ıhʔǫ̀ Zezì Israel got'ı̨ı̨̀ gonı k'etło-le ajà, hanìkò ekìı-ka nèk'e gà
nıwà-lea kǫ̀ta Efrayım gòyeh ts'ǫ̀ ajà. Ekǫ whatsǫǫ̀ edecheekeè xè aı̨t'è.
[55]Israel got'ı̨ı̨̀ gıts'ǫ dzędeè Passover ts'ǫ̀ hawe ekò, hazǫǫ̀ gınèè
gots'ǫ Israel got'ı̨ı̨̀ łǫ dzędeè kwe Moses wenàowoò k'ę̀ę̀ edexè sıìgo-
gele ha t'à kǫ̀ta Jerusalem ts'ǫ̀ agejà. [56]Jerusalem ekǫ dǫ łǫ Zezì
hak'egeet'ı̨̀. Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà nàgeèhza ekò dałegeehke, hagedı, "Ası̨ı̨̀
nàsı̨deè nàtła ha sǫnı?" ełègeedı. [57]Hanìkò yahtıı-gha-k'aodèe eyıts'ǫ
Pharısee gı̨ı̨lı̨ı sìı dǫ ts'ǫ̀ dıı hagedı ı̨łè, "Zezì edı̨ı̨̀ wheda dǫ gık'èezǫ
nı̨dè k'aodèe ts'ǫ̀ hagedı ha," gedı. Zezì dageechı ha gı̨ı̨wǫ t'à, agedı.

Ts'èko Zezì k'e yìk'eetł'òo ayı̨ı̨̀là

12 [1]Dzędeè Passover wexèhoìwı kwe ek'ètaı dzę̨ę̀ k'e Zezì kǫ̀ta
Bethany nìıtła. Ekǫ Lazarus nàdè, eyı dǫ Zezì naìdà ayı̨ı̨̀là
ı̨łè. [2]Zezì goghǫ nìıtła t'à wegha nàsı̨ą gèhtsı̨. Martha gotaàʔeedì
eyıts'ǫ Lazarus dǫ xè Zezì gà shètı̨. [3]Mary yìk'eetł'òo dètìı nıyı̨ı̨xè;
Zezì wekè k'e nałayeèdo gà edekwìghà t'à yekè deʔeedı. Eyı kǫ̀ goyìı
hazǫǫ̀ ts'ǫ̀ yìk'eetł'òo łekǫǫ łedì ajà.
[4]Hanìkò wecheekeè ı̨łè Zhıdàà-Iscarıyot wìyeh, k'aodèe
gotł'aàyehtè ha sìı, yeghǫ sǫadı, hadı, [5]"Dànìghǫ eyı yìk'eetł'òo
weghǫ naèdì-le? Wesǫǫ̀mbaà dǫ-teèt'ı̨ı ghàgele ha ı̨łè, ı̨łè xo
eghàlats'ı̨ı̨dà xètłǫ hǫt'e," hadı. [6]Eyı hadıı sìı dǫ-teèt'ı̨ı ghǫneètǫ t'à
adı nıìle, hanìkò eeʔı̨ı̨̀-dǫǫ̀ elı̨ t'à, hadı. Ededı̨ sǫǫ̀mbawò-k'èdìı elı̨,
eyıts'ǫ ı̨hk'è edegha sǫǫ̀mba ìhchı ı̨łè.
[7]Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Whatsǫǫ̀ awet'ı̨̀! Dıı yìk'eetł'òo sìı sekw'ǫǫ̀ nìtı̨ı̨
dzę̨ę̀ gha yek'èdì hǫt'e. Hanì hòʔǫ ha t'à at'ı̨. [8]Dǫ-teèt'ı̨ı sìı t'aats'ǫǫ̀ naxı-
xè geeda ha hǫt'e, hanìkò sı̨ sìı t'aats'ǫǫ̀ naxıta whıhda ha nıìle," yèhdı.
[9]Ekìıyeè k'e Zezì eyı wheda ghǫ egıìkw'o t'à, Israel got'ı̨ı̨̀ łǫ eyı
nègı̨ı̨de. Zezì geʔı̨̀ zǫ gha aget'ı̨ nıìle, hanìkò Lazarus naìdà ayı̨ı̨̀làa sı
geʔı̨̀ gha aget'ı̨. [10-11]Lazarus wets'ıhʔǫ̀ Israel got'ı̨ı̨̀ łǫ Zezì ehkw'ı adı
gı̨ı̨wǫǫ̀ agejà xè Zezì ts'ǫ̀ łatageède. Eyıt'à yahtıı-gha-k'aodèe sìı
Lazarus sı ełaàgıìhwhı ha ełexè yatı gèhtsı̨.

Zezì tłı̨tsoa k'e Jerusalem nìıtła

[12]Ek'èdaedzę̨ę̀ k'e dǫ łǫ gıxè dzędeè hołè gha Jerusalem nègı̨ı̨de.
Zezì ekǫ ts'ǫ̀ etłe ghǫ gıìkw'o. [13]ʔorı k'egele xè gınìhdǫǫ̀ geède.
Yagìzeh xè hagedı,

Tłı̨tsoaza (12.15)

“Hosanna! Gots'ǫ̀ K'àowo wedahxà nììtłaa sìı wexè sìghà
welè!”
“Israel got'ı̨ı̨̀ gha K'àowocho wexè sìghà hǫt'e,” gedıì yagìzeh.
14Zezì tłı̨tsoaza nıìchì gà yek'e wheda, dıı hanì weghǫ dek'eèhtł'è
k'ę̀ę̨,
15“Zıon got'ı̨ı̨̀ dahjı̨-le. K'eaht'ı̨̀, naxıts'ǫ k'àowocho naetłe,
tłı̨tsoaza k'e dawheda,” dek'eèhtł'è.
16Wecheekeè t'akwe t'à eyı hazǫǫ̀ gınıedì-le. Zezì ı̨dòo newııtı̨
tł'axǫǫ̀ eyı yatı hanì weghǫ dek'eèhtł'èe sìı k'ǫǫ̀t'a gık'èhoèhzà, eyıts'ǫ
dıì dànì dǫ gıts'ǫ̀ k'ehoʔaa sìı eyı sı gık'èhoèhzà.
17Zezì, Lazarus kwe-yìı wekw'ǫǫ̀ whetǫǫ gots'ǫ “xàı̨tłe,” yèhdı t'à
naìdà ayı̨ı̨̀là ekò dǫ łǫ Zezì xè aget'ı̨ ı̨lè, eyıt'à eyı godıì t'à dǫ xè go-
gedo. 18Zezì hanì enıìyah hòèhtsı̨ ghǫ egıìkw'o t'à dǫ łǫ Zezì nìhdǫǫ̀
geède. 19Eyıt'à Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı ełets'ǫ̀ hagedı, “Weghàahda, dǫ hazǫǫ̀
gıts'ǫ̀ łeèhza! Hagot'ı̨ nı̨dè goxè nezı̨ı̨̀ agode ha agot'ı̨ nıìle,” gedı.

Zezì ełaàgıìhwhı ha ghǫ gode

20Ekìıyeè k'e Greece got'ı̨ı̨̀ dzędeè k'e Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ yagehtı ha, dǫ
hazǫǫ̀ xè Jerusalem nègı̨ıde ı̨lè. 21Eyı Greece got'ı̨ı̨̀, Zezì wecheekeè

Phılıp ts'ǫ̀ geède. (Phılıp, Galılee nèk'e kǫ̀ta Bethsaıda gots'ǫ hǫt'e.)
"Zezì wets'eʔį̀ ha ts'ıįwǫ," gıìhdı. 22Phılıp, Andrew ts'ǫ̀ hadı tł'axǫǫ̀,
į̀łah Zezì ts'ǫ̀ hagedı.
23Zezì hagòhdı, "Hòt'a Dǫ-wet'àaʔàa-deè wexè enıìyah nàhòwo ha
nìkw'o. 24Ehkw'ı anaxèehsį, jìe dèè k'e nàekw'o xè ełaàwı lenǫsıı ı̨łaà
jìe ı̨łè zǫ elı̨ hǫt'e. Hanìkò ełaàwı nı̨dè wets'ǫ jìe łǫ naeshe ha. 25Dǫ
edınì k'ę̀ę̀ eda ha nıwǫǫ sìı wedıhołè ha, ekò dıı nèk'e dǫ edınì k'ę̀ę̀ eda
ha nıwǫ-le sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ eda ha. 26Amìı segha eghàlaeda ha nıwǫǫ
sìı sek'è-eetła ha hǫt'e; edı̨ı̨ whıhdaa sìı secheekeè ededı̨ sı ekǫ wheda
ha. Dǫ segha eghàlaedaa sìı Setà yets'ǫ̀ nezı̨ı̨ eghàlaeda ha hǫt'e.
27"Dıì sedzeè t'à segha dìì; dàehsı̨ lì? 'Setà eyı sadzeè k'e dàı̨hʔà
ha sìı ch'à edaxàsı̨ı̨htè,' dehsı̨ ha nì? Į̀le, sexè dàgode ha sìı hotıì eyı
gha jǫ ahjà hǫt'e. 28Setà, nıızì weghàsǫhoedı anele!"
Hadı tł'axǫǫ̀ yak'e gots'ǫ dıı hats'edıì hǫt'e, "Sıızì hòt'a
weghàsǫhoedı ahłà, eyıts'ǫ k'achı̨ hanahłe ha," wets'ǫ̀ hats'edıì hǫt'e.
29Dǫ łǫ eyı ełèwhedee sìı hagodı egıìkw'o. Mǫ̀hdaa hagedı, "Eezhı
lagodı," eyıts'ǫ mǫ̀hdaa, "Yak'eet'ı̨ı̨ yets'ǫ̀ goı̨de," gedı.
30Zezì hadı, "Dıı hagodıı sìı sı̨ segha agodı nıìle, naxıgha agodı
hǫt'e. 31Hòt'a dǫ hazǫǫ̀ gısınìyaetı ha nìkw'o; hòt'a dıı nèk'e k'àowo
elı̨ı̨ sìı xàwedeezhı ha. 32Ekò sı̨ sìı dıı nèk'e gots'ǫ ı̨dòo asìıdlà nı̨dè
dǫ hazǫǫ̀ sets'ǫ̀ agehłe ha," Zezì gòhdı. 33Dànì ełaàwı ha sìı dǫ
yek'èezǫ ha nıwǫ t'à, adı.
34Dǫ łǫ dageehke xè hagedı, "Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dıı hanì dek'eèhtł'è
ne, 'Chrıst wèts'edıı sìı welǫ whìle ts'ǫ̀ goxè eda ha,' dek'eèhtł'è. Eyıt'à
dànìghǫ dıı haı̨dı, 'Dǫ-wet'àaʔàa-deè ı̨dòo awedle ha'? Dıı 'Dǫ-
wet'àaʔàa-deè' sìı amìı awı̨̀ı̨dı?" gıìhdı.
35Zezì edeghǫ gots'ǫ̀ hadı, "Į̀łaà whaà-lea gots'ǫ̀ dzęh naxıxè
wheʔǫ ha. To agode kwe, ı̨łaà naxıxè dzęh et'ıì k'eahdè. Dǫ togoòtł'òo
k'edaa sìı edı̨ı̨ ts'ǫ̀ at'ı̨ı̨ sìı yek'èezǫ nıìle. 36Į̀łaà dzęh naxıxè wheʔǫ
et'ıì wenı k'eahdè xè ehkw'ı-ahodı dahwhǫ, hanì-ı̨dè naxıxè dzęh
agǫ̀ht'e ha," Zezì hadı tł'axǫǫ̀ whatsǫǫ̀ gòʔǫǫ ts'ǫ̀ naèhtła.

Israel got'ı̨ı̨ ı̨łaà gıgha ehkw'ı-ahodı-le

37Zezì hanì enıìyah łǫ godaà eghàlaı̨dà kò, ı̨łaà gıgha ehkw'ı-
ahodı-le. 38Eyı sìı nakwenàoʔǫǫ Isaıah weyatıì k'ę̀ę̀ agode ha t'à agòjà,
dıı hadı ı̨lè,

"Sets'ǫ̀ K'àowo, amìı goyatıì wegha ehkw'ı-ahodı, eyıts'ǫ
enıìyah whenehtsı̨ı̨ sìı amìı yenıedì awìıdlà?" Isaıah hadı ı̨lè.

39Gıgha ehkw'ı-ahodı ha dìì. Isaıah edenı̨htł'è k'e dıı hanì enı̨ı̨tł'è:

[40]“Gıdaà goìle agǫ̀ǫ̀là, eyıts'ǫ gınì whìle agǫ̀ǫ̀là. Eyıt'à ededaà
t'à k'egeet'ı̨̀-le eyıts'ǫ ededzeè t'à t'asìı nıgeedì-le. K'aàt'ıì
agehłe ha sets'ǫ̀ agede ha gı̨ı̨wǫ-le,” Isaıah hadı dek'eèhtł'è.
[41]Isaıah, Zezì wexè enıìyah agode ha nadą̀ą̀ yaʔı̨ t'à hanì yeghǫ goı̨de
ı̨lè.

[42]Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe gıgha ehkw'ı-ahodı-le, hanìkò dǫ łǫ go-
xè aget'ı̨ı̨ sìı ehkw'ı adı gı̨ı̨hwhǫ. Hanìkò Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı gots'àgeejı̨.
Ełègehdèe-kǫ̀ gots'ǫ xàgogehʔà ha sǫnı gı̨ı̨wǫ t'à Zezì gıgha ehkw'ı
adıı sìı t'à dǫ xè gogedo-le. [43]Nǫ̀htsı̨ goghǫ nezı̨ı̨̀ adı nahk'e dǫ goghǫ
nezı̨ı̨̀ agedıı sìı gıgha nezı̨.

[44]Zezì dǫ nı ts'ǫ̀ hòtł'ò dıı hadı, “Dǫ wegha ehkw'ı aehsı̨ sìı sı̨ zǫ
wegha ehkw'ı aehsı̨ nıìle, amìı sı̨ı̨hʔàa sìı, ededı̨ sı, yegha ehkw'ı adı
hǫt'e. [45]Sı̨ seghàeda nı̨dè, amìı sı̨ı̨hʔàa sìı weghàeda hǫt'e. [46]Dzęh
lanıı dıı nèk'e ts'ǫ̀ ahjà, amìı wegha ehkw'ı aehsı̨ı̨ sìı wexè togoòtł'òo
ha nıìle.

[47]“Dǫ seyatıì ıìkw'o, hanìkò yek'ę̀ę̀ eda-le sìı sı̨ wesınìyahtı ha nıìle.
Dǫ sınìyahtı ha dıı nèk'e ts'ǫ̀ ahjà nıìle, dǫ edaxàgehłe gha ahjà. [48]Dǫ
segı̨ı̨hwhǫ-le xè seyatıì gıgha ehkw'ı-ahodı-le sìı gıgha dǫ sınìyahtıı
gǫ̀hłı̨ hǫt'e. Yatı nezı̨ı̨ t'à goıhdee sìı wedę agı̨ı̨̀là t'à, nǫǫde dzę̀ę̀ k'e
nı̨dè hoìla agedle ha. [49]Sı̨ ededahxà gohde nıìle, Setà sı̨ı̨hʔàa sìı ayìı
dàehsı̨ ha sìı sets'ǫ̀ hadı, eyıts'ǫ dànì gohde ha sìı sets'ǫ̀ hadı. [50]Ede-
yatıì goghàı̨ʔǫǫ sìı wet'à welǫ whìle ts'ǫ̀ ts'eedaà agole ha, wek'èehsǫ
hǫt'e. Eyıt'à ayìı dàehsı̨ı̨ sìı hotıì Setà dànıwǫǫ sìı k'ę̀ę̀ gohde hǫt'e,”
Zezì gòhdı.

Zezì edecheekeè gokè k'enaehtso

13 [1]Dzędeè Passover wets'ǫ̀ hawe. Zezì, hòt'a whaà-le dıı nèk'e
gots'ǫǫ̀ naetła ha eyıts'ǫ Edetà ts'ǫ̀ anade ha yek'èezǫ. Xàè
wets'ǫ dǫ dıı nèk'e dǫta nàgedèe sìı goghǫneètǫ, dànì hòtł'ò
goghǫneètǫǫ sìı gık'èezǫǫ̀ agole ha.

[2]Xèhts'ǫ̀ shègezhe ha kw'à nègı̨ı̨la. Ekìıyeè k'e wehłı̨ı̨, Sımon weza
Zhıdàà-Iscarıyot, Zezì k'èch'a nànıwoò ayı̨ı̨̀là ı̨lè, eyıt'à Zezì, k'aodèe
gotł'aàyehtè ha nıwǫ. [3]Zezì, Wetà t'asìı hazǫǫ̀ ts'ǫ̀ k'àowo ayı̨ı̨̀là,
yek'èezǫ. Nǫ̀htsı̨ gots'ǫ at'ı̨ eyıts'ǫ Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ anade ha edek'èezǫ.
[4]Zezì ladà gots'ǫ nıìtła, edeʔeè yìı xàetła gà lısımì t'à edenı xè-
whezhà. [5]Hayı̨ı̨̀là tł'axǫǫ̀ datłehkw'à yìı tı yı̨ı̨do gà edecheekeè
gokè k'enaehtso. Wek'e lısımì whehchìı t'à gokè dı̨ı̨tso.

[6]Sımon-Peter gà nìıtła là Sımon-Peter yets'ǫ̀ hadı, “Sets'ǫ̀ K'àowo
ayìıha sekè k'enaı̨htse ha anet'ı̨?” yèhdı.

7Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ayìı dàht'įį̀-aht'įį sìı dıì wenıįdì nıìle, hanìkò
nǫǫde nıįdè wenıįdì ha," Zezì yèhdı.
8"Įle! Nį sekè k'enaįhtse ha nıìle," Peter yèhdı.
Zezì hayèhdı, "Nekè k'enaıhtse lenǫsıı sexè anet'ı ha dìì," yèhdı.
9Eyıt'à Sımon-Peter hadı, "Hanì-ıdè sekè zǫ anele-le, sılà eyıts'ǫ
sekwì sı anele," yèhdı.
10Zezì hadı, "Dǫ wek'enaatsoo sìı tsǫ̀ wįįzìı wek'e wheʔǫ nıìle, ede-
kè zǫ k'enaįhtso nıįdè hòt'a. Naxį sìı naxık'enaatso hǫt'e, hanìkò dǫ
įłè naxıta whedaa sìı hanì-le," Zezì gòhdı. 11Amìı k'aodèe tł'aàyehtè
ha sìı yek'èezǫ t'à, dıı hadı, "Naxık'enaatso hǫt'e, hanìkò dǫ įłè naxı-
ta whedaa sìı hanì-le," gòhdı.
12Edecheekeè gokè k'enaįhtso tł'axǫǫ̀ edeʔeè yìı naatła gà ladà gà
edetł'axǫǫ̀ nǫ̀ǫtła. "Ayìı naxıgha dàhłàa sìı asįį̀ wenıahdì?" gòhdıì
dagoehke. 13"'K'àowo' sèahdıı sìı ehkw'ı aahdı hǫt'e, naxıts'ǫ̀ K'àowo
aht'e ne t'à. 14Sį naxıts'ǫ̀ K'àowo aht'ee sìı naxıkè k'enaıhtso k'ę̀ę naxį
sı ełekè k'enaahtse ha hǫt'e. 15Hanì naxıghàlaıhdàa sìı wek'ę̀ę eghà-
laahda ha, naxį sı weghàà haaht'ı ha naxıdaà hahłà hǫt'e. 16Ehkw'ı
anaxèehsį, dǫ wįįzìı edets'ǫ k'àowo nahk'e elį nıìle, eyıts'ǫ dǫ godı
k'eʔaa sìı amìı yįįhʔàa sìı nahk'e elį nıìle. 17Hòt'a eyı hazǫǫ̀ wek'èahsǫ
ne t'à wek'ę̀ę eghàlaahdà nıįdè naxıxè sìghà ha hǫt'e," gòhdı.

Zezì k'aodèe tł'aàwìtè ha ghǫ gode

18Zezì hadı, "Amìı wìıhchìı sìı gık'èehsǫ hǫt'e, hanìkò hazǫǫ̀
anaxèehsį nıìle. Dıı hanì dek'eèhtł'èe sìı wek'ę̀ę agode ha: 'Dǫ sexè
shètįį sìı sek'èch'a eghàlaeda ha nìkw'o,' dek'eèhtł'è.
19"Eyı hagode kwe sìı dıì-t'ıì naxıts'ǫ̀ haehsį hǫt'e. Eyı nèhòįwo
nıįdè amìı aht'e dehsįį sìı naxıgha ehkw'ı-ahodı ha hǫt'e. 20Ehkw'ı
anaxèehsį, amìı wehʔaa sìı dǫ yets'ǫ̀ nezįį̀ anıwǫ nıįdè sį sets'ǫ̀ nezįį̀
anıwǫ hǫt'e. Eyıts'ǫ dǫ sets'ǫ̀ nezįį̀ anıwǫ nıįdè amìı sįįhʔàa sìı ts'ǫ̀
nezįį̀ anıwǫ hǫt'e," gòhdı.
21Zezì eyı hadı tł'axǫǫ̀, wegha dìì agòjà t'à hadı, "Ehkw'ı anaxèehsį,
dǫ įłè naxıta whedaa sìı k'aodèe tł'aàsìhtè ha hǫt'e," gòhdı.
22Wecheekeè amìı ayèhdı sǫnı gįįwǫ t'à ełeghàgeeda. 23Wecheekeè
įłè, Zezì yeghǫneètǫǫ sìı yegà ladà k'e shètį. 24Sımon-Peter eyı we-
cheekeè ts'ǫ̀ nàʔeetsį̀, hayèhdı, "Amìı ayèhdıı sìı dawįįhke," yèhdı.
25Eyı wecheekeè sìı Zezì gà nìdaįhgè, "Sets'ǫ̀ K'àowo, amìı awį̀įdı?"
yèhdı.
26Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Dıı łèt'è tıwo ta ahłà gà eyı dǫ weghàehchìı sìı
eyı hǫt'e." Hadı tł'axǫǫ̀ łèt'è kw'àyįą yìı tenaįhtso gà Sımon weza

Zhıdàà-Iscarıyot ghàyeèchì. 27Zhıdàà łèt'è nıìchì ts'ǫ̀et'ıì wehłı̨ı̨ yets'ǫ̀
ajà.
Zezì hayèhdı, "Ayìı dàą̀le ha sìı ı̨whą̀ą̀ haą̀le," yèhdı. 28Hanìkò dǫ
eyı shègezhee sìı dànìghǫ Zezì Zhıdàà ts'ǫ̀ hadıı sìı gınıedì-le.
29Zhıdàà sǫǫ̀mbawò-k'èdìı elı̨ ne t'à dǫ mǫ̀hdaa nàsı̨ gha t'asìı nàı̨hdì
Zezì yèhdıì-adı gı̨ı̨wǫ, hanì-le-ı̨dè sǫǫ̀mba dǫ-teèt'ı̨ı̨ ghàı̨ʔà yèhdıì-adı
gı̨ı̨wǫ. 30Zhıdàà łèt'è nıìchì tł'axǫǫ̀ xàèhtła; hòt'a to agòjà ı̨lè.

Peter Zezì k'èezǫ-le hadı ha

31Zhıdàà xàèhtła tł'axǫǫ̀, Zezì hadı, "Dıì hòt'a Dǫ-wet'àaʔàa-deè
weghàsǫhoedıì awedle ha, wets'ıhʔǫ̀ Nǫ̀htsı̨ sı weghàsǫhoedı ha.
32Dǫ-wet'àaʔàa-deè wet'à Nǫ̀htsı̨ weghàsǫhoedı nı̨dè, Nǫ̀htsı̨ ededı̨
edet'à Weza weghàsǫhoedıì ayele ha, ekòet'ıì hayele ha.
33"Secheekeè, ı̨łaà whaà-lea gots'ǫ̀ naxıxè whıhda ha. Sekak'eaht'ı̨̀
ha, k'aodèe gıts'ǫ̀ haehsı̨ ı̨lè xèht'eè dıì naxıts'ǫ̀ haehsı̨ ha. Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀
aht'ı̨ı̨ sìı sek'èè aahde ha dìì.
34"Dıı nàowo gòò naxıghàehʔà: Ełeghǫnıahtǫ. Naxıghǫneehtǫ lanıı
ełeghǫnıahtǫ. 35Ełeghǫnıahtǫ nı̨dè, eyı weghàà dǫ hazǫǫ̀ secheekeè
aaht'e naxık'ègeezǫ ha," Zezì gòhdı.
36Sımon-Peter dayeehke, "Sets'ǫ̀ K'àowo, edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aą̀de ha?"
Zezì hayèhdı, "Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aht'ı̨ı̨ sìı dıì sek'èahde ha dìì, hanìkò nǫǫde-
ı̨dè sek'èahde ha," yèhdı.
37Peter k'achı̨ dayeehke, "Sets'ǫ̀ K'àowo, dànìghǫ dıì nek'èehtła ha
dìì? Negha ełaehwhı ha ts'atà whıhda," yèhdı.
38Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Hotıì segha ełaı̨wı ha nì? Ehkw'ı anèehsı̨, k'àba
ezeh kwe taà-eht'aà sek'èı̨zǫ-le nı̨ı̨dı ha hǫt'e!" yèhdı.

Zezì edecheekeè godagòʔǫǫ̀ ayele ha

14 1Zezì edecheekeè gots'ǫ̀ hadı, "Naxıdzeè t'à naxıgha dìì welè
sǫǫ̀. Nǫ̀htsı̨ ghǫ naxınì nàtsoò aahłe, eyıts'ǫ sı̨ sı seghǫ naxı-
nì nàtsoò aahłe. 2Setà wekǫ̀ goı̨chà hǫt'e; hagǫ̀ht'e-le nı̨dè naxıts'ǫ̀
haehsı̨ ha ı̨lè. Ekǫ naxıda gòʔǫǫ̀ agohłe ha. 3Ekǫ naxıda gòʔǫǫ̀ ahłà
nı̨dè naxıxàhtła ha, eyıts'ǫ sexè anaxehłe ha. Hanì-ı̨dè edı̨ı̨̀ whıhdaa
sìı sexè aaht'e ha. 4Edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ aht'ı̨ı̨ sìı hok'èahsǫ hǫt'e," Zezì gòhdı.

Zezì Nǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ goòʔàa hǫt'e

5Thomas yets'ǫ̀ hadı, "Sets'ǫ̀ K'àowo, edı̨ı̨̀ ts'ǫ̀ anet'ı̨ı̨ sìı wek'èts'eezǫ
nıìle, eyıt'à edı̨ı̨̀ goòʔàa sìı dànì wek'èts'eezǫ lì?" yèhdı.

6Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Sį sìı sek'e gǫǫ̀ʔà aht'e, nàowo ehkw'ıı aht'e,
eyıts'ǫ wet'à ts'eedaa aht'e. Dǫ wįįzìı Setà ts'ǫ̀-etła ha dìì, sį zǫ sek'e
gǫǫ̀ʔà hǫt'e. 7Amìı aht'ee sìı hotıì sek'èahsǫ nįdè Setà sı wek'èahsǫ
hǫt'e. Jǫ gots'ǫ įdaà Setà hotıì wek'èahsǫ xè weahʔį hǫt'e,” Zezì
gòhdı.
8Phılıp hadı, “Sets'ǫ̀ K'àowo, Netà weghàts'eedaà agònelà nįdè
gogha hòt'a ha,” yèhdı.
9Zezì hayèhdı, “Phılıp, whaà naxıxè aeht'į̀, hanìkò įłaà sek'èįzǫ-le
nì? Amìı saʔįį sìı hòt'a Setà ghàįdà hǫt'e. Eyıt'à dànìghǫ ‘Netà
weghàts'eedaà agoįle,’ sìįdı? 10Setà xè įłè zǫ aht'e, eyıts'ǫ Setà sexè
įłè zǫ hǫt'e, eyı naxıgha ehkw'ı-ahodı-le nì? Yatı t'à naxıts'ǫ̀ gohdee
sìı xàè seyatıì zǫ nıìle. Setà sedzeè yìı nàdèe sìı ededį edılaà ghàlaeda
hǫt'e. 11Setà xè įłè zǫ aht'e eyıts'ǫ Setà sexè įłè zǫ hǫt'e dehsį nįdè
ehkw'ı aehsį seahwhǫ. Naxıgha ehkw'ı-ahodı-le nįdè enıìyah
hòwhıhtsįį sìı eyı weghàà naxıgha ehkw'ı-ahodı welè. 12Ehkw'ı
anaxèehsį, dǫ wegha ehkw'ı aehsįį sìı ayìı ghàlaehdaa sìı ededį sı
yeghàlaeda ha hǫt'e. Setà ts'ǫ̀ anahde ha t'à eyı dǫ denahk'e enıìyah
hohtsį ha. 13Eyıts'ǫ sıızì t'à t'asìı seahkè nįdè naxıgha hahłe ha,
hanì-įdè Nǫ̀htsį Weza Edetà ghàsǫhoedıì ayele ha. 14Sıızì dahxà
t'alàa-sìı seahkè nįdè naxıgha hahłe ha,” Zezì gòhdı.

Zezì Yedàyeh Nezįį edecheekeè ts'ǫ̀ ayele ha

15Zezì edecheekeè ts'ǫ̀ hadı, “Seghǫnıahtǫ nįdè seyatıì k'èaht'e ha
hǫt'e. 16Setà naxıgha weehkè ha, setł'axǫǫ̀ naxıts'àdıı elį ha sìı naxıts'ǫ̀
ayele ha, welǫ whìle ts'ǫ̀ naxıts'ǫ̀-èlį ha. 17Eyı sìı Yedàyeh Nezįį hǫt'e,
ehkw'ı naxıts'ǫ̀ gode ha. Dıı nèk'e gots'ǫ dǫ hazǫǫ̀ Yedàyeh Nezįį
gìhchı ha dìì, gıghàeda-le eyıts'ǫ gık'èezǫ-le t'à. Hanìkò naxıxè eda
eyıts'ǫ naxıdzeè yìı nàdè t'à, naxį wek'èahsǫ hǫt'e. 18Naxıts'ǫǫ̀ ahde
ha t'à ts'ınake aaht'e ha nıìle; k'achį naxıts'ǫ̀ anahde ha. 19Hòt'a
whaà-le-t'ıì dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ k'achį segeʔį̀ ha-le, hanìkò naxį seahʔį̀
ha. Sį ehda t'à naxį sı aahda ha. 20Eyı dzę̀ę̀ k'e nįdè sį Setà wexè įłè
zǫ aht'e wek'èahsǫ ha; naxį sexè įłè zǫ aaht'e eyıts'ǫ sį naxıxè įłè zǫ
aht'e wek'èahsǫ ha. 21Amìı seyatıì k'èezǫǫ xè yek'èįt'ee sìı eyı dǫ
seghǫneètǫ hǫt'e. Amìı seghǫneètǫǫ sìı Setà yeghǫneètǫ ha hǫt'e. Sį
sı weghǫneehtǫ ha, eyıts'ǫ seʔį̀ awehłe ha,” Zezì hadıì edecheekeè
gots'ǫ̀ goįde.
22Hadı t'à Zhıdàà (Zhıdàà-Iscarıyot awèts'edı-le) hadı, “Sets'ǫ̀
K'àowo, dànìghǫ goxį nets'eʔį̀ agoįle ha, hanìkò dıı nèk'e gots'ǫ dǫ
negeʔį̀ agįįle ha-le?” yèhdı.

23 Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Dǫ seghǫneètǫ nı̨dè seyatıı̀ k'èı̨t'e ha. Setà
yeghǫneètǫ ha, wets'ǫ̀ ats'ede ha, eyıts'ǫ wexè ats'ı̨ı̨t'e ha. 24 Dǫ
seghǫneètǫ-le sìı seyatıı̀ k'èı̨t'e ha nıìle. Dıı yatı aàhkw'ǫǫ sìı xàè
seyatıı̀ nıìle. Setà weyatıı̀ hǫt'e, ededı̨ jǫ ts'ǫ̀ sı̨ı̨hʔà hǫt'e.
25 “Į̀łaà naxıxè aht'ı̨ ekò, eyı hazǫǫ̀ wek'ayawhıhtı ı̨lè. 26 Hanìkò
Yedàyeh Nezı̨ı̨, naxıts'àdıı elı̨ı̨ sìı Setà sıızì dahxà naxıts'ǫ̀ ayele ha.
Ededı̨ sìı t'asìı hazǫǫ̀ hoghànaxeehtǫ ha, eyıts'ǫ t'asìı hazǫǫ̀ naxıts'ǫ̀
haehsı̨ı̨ sìı wenaahdì anaxele ha. 27 Naxıxè sìghà hòʔǫ agohłe ha. Sexè
sìghà hòʔǫǫ sìı naxıghàehʔà ha. Dıı nèk'e dànì dǫ gıxè hòʔǫǫ lanì
naxıghàhoehʔà ha-le. T'asìı ghǫ nànıahdè-le eyıts'ǫ dahjı̨-le.
28 “Dıı hanaxèehsı̨ ı̨lè, ‘Naxıts'ǫǫ̀ ahde ha hanìkò naxıts'ǫ̀ anahde
ha,’ dehsı̨ ı̨lè. Seghǫnıahtǫ nı̨dè Setà ts'ǫ̀ anahde ghǫ naxınà ha hǫt'e,
Setà senahk'e elı̨ t'à. 29 Hagode kwe sìı dìı naxıts'ǫ̀ haehsı̨ hǫt'e, wek'ę̀ę̀
agòjà nı̨dè naxıgha ehkw'ı-ahodı ha. 30 Hòt'a dıı nèè ts'ǫ̀ k'àowo sìı
nììtła ha t'à, whaà-le-t'ıì naxıts'ǫ̀ gohde-le agode ha. Sı̨ sets'ǫ̀ k'àowo
nıìle, 31 hanìkò Setà weghǫneehtǫ eyıts'ǫ hotıı̀ weyatıı̀ k'ę̀ę̀ eghà-
laehdaa sìı dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ gınıedì agede ha hǫt'e,” hadı tł'axǫǫ̀,
“Hot'eè nats'ııdè,” edecheekeè gòhdı.

Ts'ı eyıts'ǫ wekw'ıhchı̨ı̨̀

15 1 “Sı̨ sìı ts'ı wedeèdlı̨ı̨ aht'e, eyıts'ǫ Setà, dèè-goehshee-k'èdìı-
dǫǫ̀ elı̨ hǫt'e. 2 Ts'ı wekw'ıhchı̨ı̨̀ k'e jìecho dehshe-le sìı hazǫǫ̀
xàyeht'à hǫt'e, hanìkò wekw'ıhchı̨ı̨̀ k'e jìecho dehshee sìı yek'e
xagot'à, hanì-ı̨dè jìecho denahk'e łǫ dehshe gha ayehʔı̨. 3 Yatı
naxıghàehʔǫ t'à hòt'a degaı anaxììdlà. 4 Sexè aahda nı̨dè sı̨ sı naxıxè
nàhdè ha. Kw'ıhchı̨ı̨̀ wı̨ı̨zìı ts'ı dę whatsǫǫ̀ wek'e jìecho dehshe ha
dìì. Ts'ı k'e kw'ıhchı̨ı̨̀ dehshe nı̨dè zǫ, wek'e jìecho dehshe hǫt'e. Eyı
xèht'eè naxı̨ sı sedę aahda ha dìì.
5 “Sı̨ ts'ı laht'e, naxı̨ kw'ıhchı̨ı̨̀ laaht'e. Dǫ sexè eda nı̨dè wexè nàhdè
ha. Kw'ıhchı̨ı̨̀ wek'e jìecho łǫ dehshe lanì eda ha. Sedę t'asìı wı̨ı̨zìı
haahłe ha dìì hǫt'e. 6 Dǫ sexè eda-le sìı kw'ıhchı̨ı̨̀ xàgeht'à gà ʔǫ̀geehdè
lanì hǫt'e. Kw'ıhchı̨ı̨̀ whegǫǫ sìı hazǫǫ̀ nàgehtsı̨̀ gà kwıìgeehdè gà
gık'eehk'ǫ̀ hǫt'e. 7 Sexè aahda xè seyatıı̀ k'èahdì nı̨dè Setà ayìı
weahkèe sìı naxıghàyeʔà ha. 8 Kw'ıhchı̨ı̨̀ wek'e jìecho łǫ dehshee
laaht'e nı̨dè Setà weghàsǫhoedı ha. Eyı weghàà secheekeè aaht'e
naxık'èhoedzǫ ha.
9 “Setà seghǫneètǫ lanì naxıghǫneehtǫ. Naxıghǫneehtǫ t'à t'aats'ǫǫ̀
sexè aaht'e. 10 Seyatıı̀ k'èaht'e nı̨dè sexè aaht'e ha eyıts'ǫ t'aats'ǫǫ̀
naxıghǫneehtǫ ha. Sı̨ sı Setà weyatıı̀ k'èaıht'è eyıt'à t'aats'ǫǫ̀ seghǫneètǫ

hǫt'e. [11]Eyı naxıts'ǫ̀ haehsı̨ı̨ sìı sets'ıhʔǫ̀ naxınà gha aehsı̨, naxıdzeè
t'à sıì naxınà welè. [12]Dıı nàowo naxıghàehʔǫ hǫt'e: Naxıghǫneehtǫ
lanì ełeghǫnıahtǫ. [13]Dǫ edeàgı̨ą gha ełaàwıı sìı eyı wenahk'e
ełeghǫnets'eètǫ gǫ̀hłı̨-le. [14]Seyatıì k'èaht'e nı̨dè seàgı̨ą aaht'e ne. [15]Jǫ
gots'ǫ ı̨daà segha eghàlaedaa-dǫǫ̀ naxèehsı̨ ha-le, k'àowo sìı dǫ ye-
gha eghàlaedaa sìı t'asìı hazǫǫ̀ yedaadı nıìle t'à. Setà t'asìı hazǫǫ̀
sets'ǫ̀ hadıı sìı naxıts'ǫ̀ haehsı̨ t'à seàgı̨ą naxèehsı̨ hǫt'e. [16]Naxı̨ sèahchì
nıìle, hanìkò sı̨ naxìhchì hǫt'e. Kw'ıhchı̨ı̨̀ wek'e jìecho łǫ dehshe
laaht'e ha naxìhchì hǫt'e. Eyı jìecho xàhoahwhıı sìı welǫ whìle ts'ǫ̀
whela ha hǫt'e. Sıızì dahxà t'alàa-sìı Setà weahkè nı̨dè Setà naxı-
ghàyele ha hǫt'e. [17]Dıı nàowo naxıghàehʔǫ hǫt'e: Ełeghǫnıahtǫ.

Dıı nèk'e ts'ǫ dǫ Zezì wecheekeè dzagı̨ı̨hwhǫ

[18]“Dıı nèk'e dǫ naxıdzagı̨ı̨hwhǫ nı̨dè sı̨ t'akwełǫ̀ǫ̀ sedzagı̨ı̨hwhǫ
hǫt'e, eyı wenaahdì. [19]Dıı nèk'e dǫ gıxè aaht'ı̨ nı̨dè xàè edets'ǫ dǫ
lanì naxıghǫnegeètǫ ha hǫt'e. Hanìkò dıì, gıts'ǫ dǫ aaht'e nıìle, dıı
nèk'e dǫ gıta gots'ǫ naxìhchì hǫt'e. Eyı ts'ıhʔǫ̀ dǫ naxıdzagı̨ı̨hwhǫ
hǫt'e. [20]Dıı yatı naxıts'ǫ̀ xàyaehtıı sìı wenaahdì, ‘Dǫ wı̨ı̨zìı edets'ǫ
k'àowo nahk'e elı̨ nıìle.’ Sı̨ dasegı̨̀ı̨hʔa nı̨dè naxı̨ sı danaxegı̨̀ı̨hʔa ha
hǫt'e. Seyatıì k'èagı̨ı̨t'e nı̨dè naxı̨ sı naxıyatıì k'èagı̨ı̨t'e ha hǫt'e. [21]Sı̨
sets'ıhʔǫ̀ hanì naxıts'ǫ̀ eghàlageeda ha hǫt'e, amìı sı̨ı̨hʔàa sìı gık'èezǫ-
le t'à. [22]Jǫ ahjà-le xè gıts'ǫ̀ goıhde-le nı̨dè gıhołı̨ı̨̀ gık'e whela ha-le
ı̨lè. Hanìkò dıì, seyatıı k'ègeezǫ t'à ‘hołı̨ı̨ hots'èhtsı̨-le,’ gedı ha dìì.
[23]Amìı sedzaı̨hwhǫǫ sìı Setà dzaı̨hwhǫ hǫt'e. [24]Dǫ wı̨ı̨zìı sexèht'eè
gınadą̀ą̀ enıìyah hòèhtsı̨ı̨ whìle. Hahłà-le nı̨dè gıhołı̨ı̨̀ gık'e whela ha-
le ı̨lè. Hanìkò dıì enıìyah łǫ gıaʔı̨ kò ı̨łaà sedzagı̨ı̨hwhǫ eyıts'ǫ Setà
sı dzagı̨ı̨hwhǫ. [25]Hanìkò eyı sìı Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dànì dek'eèh-
tł'èe sìı wek'ę̀ę̀ agode ha t'à agòjà, ‘T'asìı k'èxa-le sedzagı̨ı̨hwhǫ,’
dek'eèhtł'è.

[26]“Setà wedahxà Yedàyeh Nezı̨ı̨ naxıts'ǫ̀ ahłe ha, Setà wets'ǫ at'ı̨
hǫt'e. Eyı naxıts'àdıı elı̨ı̨ sìı nìıtła nı̨dè seghǫ ehkw'ı xàyahtı ha hǫt'e.
[27]Kèhots'ı̨̀ı̨hwho gots'ǫ sexè aaht'ı̨ ne t'à, naxı̨ sı seghǫ xàyaahtı ha
hǫt'e.

16 [1]“Ts'ıʔǫ̀ aahde ch'à eyı hazǫǫ̀ naxıts'ǫ̀ haehsı̨ hǫt'e. [2]Gıts'ǫ ełè-
gehdèe-kǫ̀ gots'ǫǫ̀ xànaxegeezhı ha ne. Whaà-le-t'ıì dǫ
ełaànaxegìhde ha eyıts'ǫ Nǫ̀htsı̨ gha sìghà aget'ı̨ gı̨ı̨wǫ ha. [3]Setà eyıts'ǫ
sı̨ gok'ègeezǫ-le t'à hanì naxıts'ǫ̀ eghàlageeda ha hǫt'e. [4]Dıı naxıts'ǫ̀
haehsı̨ı̨ sìı eyı nèhòı̨wo nı̨dè dànì weghǫ naxıts'ǫ̀ gohdee sìı wenaahdì
ha. T'akwełǫ̀ǫ̀ eyı naxıts'ǫ̀ haehsı̨-le ı̨lè, ı̨łaà naxıxè whıhda ı̨lè t'à.

Yedàyeh Nezı̨ı̨ dànì eghàlaeda

[5]“Hòt'a dıì amìı sı̨ı̨hʔàa sìı wets'ǫ̀ anahde ha. Hanìkò naxı̨ sìı, ‘Edı̨ı̨̀
anet'ı̨?’ sèahdı t'à daseahke-le. [6]Eyı naxıts'ǫ̀ haehsı̨ t'à sıì naxıgha dìì
agòjà. [7]Hanìkò ehkw'ı anaxèehsı̨: Naxıts'ǫǫ̀ naehtła ha nı̨dè naxıgha
sìghà agode ha hǫt'e. Naehtła lenǫsıı eyı naxıts'àdıı elı̨ı̨ sìı naxıts'ǫ̀
ade ha-le. Hanìkò naehtła nı̨dè naxıts'ǫ̀ awehłe ha. [8]Naxıts'àdıı elı̨ı̨
sìı nìıtła nı̨dè dıı nèk'e dǫ hołı̨ı̨ k'ę̀ę̀ geedaa gıniedì agole ha, dànì
ehkw'ıì agede ha eyıts'ǫ dànì dǫ ehkw'ı gısınìyaetı ha sìı gıniedì agole
ha. [9]Dǫ gıgha ehkw'ı aehsı̨-le t'à hołı̨ı̨ k'ę̀ę̀ geeda hǫt'e. [10]Setà ts'ǫ̀
anahde ha, ekǫ anahjà nı̨dè k'achı̨ seahʔı̨̀ ha-le, eyıt'à naxıts'àdıı elı̨ı̨
sìı dǫ dànì ehkw'ıì agede ha sìı gıniedì agole ha. [11]Eyıts'ǫ dıı nèè ts'ǫ̀
k'àowo sìı hòt'a wesınìyaetı ne t'à dıı nèk'e dǫ gıhołı̨̀ k'èxa gısınìyaetı
hǫt'e.

[12]“Į̀łaà t'asìı łǫ naxıts'ǫ̀ haehsı̨ ha dehwhǫ, hanìkò dıì eyı gha naxı-
nì nàtso-le. [13]Hanìkò Yedàyeh Nezı̨ı̨ nìıtła nı̨dè t'asìı hazǫǫ̀ ehkw'ı
ne sìı naxıts'ǫ̀ hadı ha, ehkw'ı zǫ gode ne t'à. Ededahxà gode ha nıìle,
dàehsı̨ı̨ yeèhkw'ǫǫ sìı eyı zǫ t'à gode ha, eyıts'ǫ ı̨daà ayìı dàgode ha
sìı naxıts'ǫ̀ hadı ha. [14]Yedàyeh Nezı̨ı̨ ayìı sets'ǫ ne sìı yìhchı gà
wek'èahsǫ anaxele ha. Eyı wet'à seghàsǫhoedıì ayele ha. [15]T'asìı
hazǫǫ̀ Setà wets'ǫ sìı sets'ǫ hǫt'e. Eyıt'à dıı hanaxèehsı̨, ‘Yedàyeh
Nezı̨ı̨ ayìı sets'ǫ ne sìı yìhchı gà wek'èahsǫ anaxele ha.’

[16]“Whaà-le-t'ıì seahʔı̨̀ ha-le, eyıts'ǫ k'achı̨ whaà-le-t'ıì seahʔı̨̀ ha,”
Zezì gòhdı.

Zezì wecheekeè ts'ǫ̀ǫgı̨ı̨wǫ tł'axǫǫ̀ gınà agode ha

[17]Zezì wecheekeè mǫ̀hdaa ełets'ǫ̀ hagedı, “Dàdıì-adı, ‘Whaà-le-t'ıì
seahʔı̨̀ ha-le, eyıts'ǫ k'achı̨ whaà-le-t'ıì seahʔı̨̀ ha?’ eyıts'ǫ dıı hadı,
‘Setà wets'ǫ̀ anahde ha t'à,’ hadıı sìı dàdıì-adı,” gedı. [18]K'achı̨ dałe-
geehke, “Dıı ayìı ayèhdı, ‘whaà-le-t'ıì’? Dàdıì-adıı sìı wenıts'eedì-le,”
ełègeedı.

[19]Zezì eyı ghǫ dageehke ha gı̨ı̨wǫ gok'èezǫ t'à gots'ǫ̀ hadı, “‘Whaà-
le-t'ıì seahʔı̨̀ ha-le, eyıts'ǫ k'achı̨ whaà-le-t'ıì seahʔı̨̀ ha,’ dehsı̨ı̨ sìı ayìı
awèehsı̨ dahwhǫ t'à weghǫ dałeahke nì-aahdı? [20]Ehkw'ı anaxèehsı̨,
dıı nèk'e dǫ gıgha sìgoèt'ı̨, hanìkò naxı̨ hòtł'ò aahtse ha hǫt'e. Sìı
naxıdzeè nànııtì ha, hanìkò naxınì ładı̨ı̨ ade ha. Naxıdzeè nànııtì ı̨łèe
sìı wet'à naxınà agode ha. [21]Ts'èko chekoa nìhtè ha nìkw'o nı̨dè hòtł'ò
eyaìhłè, hanìkò webebìa gǫ̀hłı̨ tł'axǫǫ̀ nı̨dè wegha eyaı̨lèe sìı yenadì-
le, webebìa dǫ elı̨ t'à wınà. [22]Dıı naxı̨ sı haaht'e: Dıì naxıdzeè nànııtì

hǫt'e, hanìkò k'achį naxeehʔį nįdè sıì naxıgha sìgoèt'į ha, eyı sìı dǫ
wįįzìı naxıghǫ yìhchı ha nıìle. 23Eyı dzę̀ę̀ k'e nįdè k'achį t'asìı seahkè
ha-le. Ehkw'ı anaxèehsį, ayìı dahwhǫǫ sìı sıızì t'à Setà weahkè nįdè
naxıghàyele ha hǫt'e. 24Dıı hajwa gots'ǫ̀ sıızì t'à t'asìı wįįzìı Setà
weahkè whìle hǫt'e. Eyıt'à t'asìı weahkè nįdè naxıghàʔà ha ne, hanì-
įdè sıì naxınà agode ha.

25"Godı t'à naxıts'ǫ̀ goıhde įlè, hanìkò nǫǫde nįdè hanıı yatıì t'à
k'achį hoghànaxeehtǫ ha nıìle; Setà weghǫ ehkw'ı naxıts'ǫ̀ gohde ha.
26Ekìıyeè k'e nįdè sıızì t'à yaahtı ha. Naxıgha Setà ts'ǫ̀ yahtı ha dehsįı̀-
aehsį-le. 27Į̀le, seghǫnıahtǫ eyıts'ǫ Nǫ̀htsį yak'e whedaa gots'ǫ aht'į
naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, Setà ededį xàè naxıghǫneètǫ hǫt'e. 28Setà
gots'ǫ dıı nèk'e ts'ǫ̀ ahjà. Hòt'a dıı nèè gots'ǫǫ̀ anahde ha, Setà wets'ǫ̀
anahde ha," Zezì gòhdı.

29Zezì wecheekeè hagedı, "K'ǫǫ̀t'a godı dę ehkw'ı gots'ǫ̀ xàyanehtı.
30T'asìı hazǫǫ̀ k'èįzǫ hǫt'e wek'èts'eezǫǫ̀ ats'ejà, eyıts'ǫ dǫ danegeehke
kwe gınàowoò k'èįzǫ. Eyı weghàà Nǫ̀htsį gots'ǫ anet'e gogha ehkw'ı-
ahodıì ajà hǫt'e," gıìhdı.

31Zezì hagòhdı, "K'ǫǫ̀t'a naxıgha ehkw'ı-ahodıì agòjà! 32Hanìkò
whaà-le-t'ıì hazǫǫ̀ ekèahdè ha ne, hòt'a eyı nìhǫǫwo hǫt'e. Hazǫǫ̀
naxıkǫ̀ ts'ǫ̀ naahdè anaxedle ha, sį whatsǫǫ̀ whıhda aseahłe ha.
Hanìkò whatsǫǫ̀ whıhda nıìle, Setà sexè at'į hǫt'e.

33"Dıı hazǫǫ̀ naxıts'ǫ̀ haehsį hǫt'e, hanì-įdè sį set'à naxıgha ts'èwhįį̀
hòʔǫ ha. Dıı nèk'e naxıxè hoìla ha hǫt'e. Hanìkò sį sìı dıı nèk'e hazǫǫ̀
gıghǫèhnǫ ne t'à, naxınì nàtsoò aahłe," Zezì gòhdı.

Zezì edegha yahtı

17 1Zezì hadı tł'axǫǫ̀, įdòo yak'e ts'ǫ̀ k'eet'į̀ xè yahtı, hadı,
"Setà, hòt'a eyı nèhòįwo, Neza weghàsǫhoedıì anele, hanì-
įdè Neza neghàsǫhoedıì ayele ha. 2Dǫ weghàneelaa sìı welǫ whìle
ts'ǫ̀ geedaà agole ha t'à, dǫ hazǫǫ̀ ts'ǫ̀ k'àowo awènelà. 3Welǫ
whìle ts'ǫ̀ ts'eedaa ts'edıı sìı dıı awèts'edı: Nį nek'ègeezǫ ha, nį zǫ
Nǫ̀htsį ehkw'ıı anet'e gık'èezǫ ha, eyıts'ǫ Zezì-Krı, jǫ ts'ǫ̀
weneehʔaa sìı, gık'èezǫ ha. 4La seghàneeʔǫǫ sìı weghǫ naht'e t'à
dıı nèk'e neghàsǫhoedıì anèhłà. 5Setà, dıı nèè hòèlį kwe nexè
seghàsǫhoedı įlè xèht'eè nexè seghàsǫhoedı asįįle.

Zezì edecheekeè gha yahtı

6"Dıı nèk'e dǫ hazǫǫ̀ seghàneelaa sìı nek'ègeezǫǫ̀ agèhłà. Nets'ǫ
agįįt'e įlèe sìı seghàgınèela, eyıts'ǫ neyatıì k'èagįįt'e. 7T'asìı hazǫǫ̀

seghàneelaa sìı nets'ǫ zǫ hǫt'e, eyı gık'èezǫ̀ǫ̀ ageja. [8]Yatı
seghàneeʔǫǫ sìı gıghàehʔǫ xè gıgha ehkw'ı-ahodı. Nets'ǫ aht'į hotıì
sek'ègeezǫ, eyıts'ǫ nį seneehʔàa sìı gıgha ehkw'ı-ahodı. [9]Dıì gıgha
yahtı. Dıı nèk'e gots'ǫ dǫ hazǫ̀ǫ̀ gha yahtı ha dehsįį̀-aehsį-le,
hanìkò dǫ seghàneelaa sìı gıgha yahtı, nets'ǫ agįįt'e t'à. [10]Hazǫ̀ǫ̀
sets'ǫ agįįt'ee sìı nį nets'ǫ agįįt'e, eyıts'ǫ hazǫ̀ǫ̀ nets'ǫ agįįt'ee sìı sį
sı sets'ǫ agįįt'e. Eyı hazǫ̀ǫ̀ gıts'ıhʔǫ̀ seghàsǫhoedı hǫt'e. [11]Hòt'a dıı
nèk'e aht'e ha-le, nets'ǫ̀ anahde ha, hanìkò secheekeè įłaà dıı nèk'e
agįįt'e. Setà Degaı, nıızì dahxà gıxonehdı; nıızì wedahxà eghà-
laehdaà asèneelàa sìı t'à gıxonehdı. Hanì-įdè ededį sìı dǫ įłè zǫ
lagįįt'e ha, goxį įłè lawìıt'e lanì. [12]Įłaà gıxè aht'e ekò nıızì dahxà
gık'èhdì įlè. Įłè kò seghǫ wedıhòħ-le. Įłè wedıhołè ha weghàhòt'ǫǫ
sìı eyı zǫ wedıhołè ha. Hanì-įdè ayìı dek'eèhtł'èe sìı wek'ę̀ę̀ agode
ha.

[13]"Hòt'a nets'ǫ̀ ahde ha, hanìkò įłaà dıı nèk'e whıhda et'ıì eyı
hazǫ̀ǫ̀ ghǫ goıhde hǫt'e. Hanì-įdè set'à sıì gınà ha. [14]Neyatıì
gıghàehʔǫ hǫt'e, eyıt'à dıı nèk'e ts'ǫ dǫ secheekeè dzagįįhwhǫ,
sexèht'eè dıı nèk'e gots'ǫ agįįt'e-le t'à. [15]Dıı nèk'e dǫ gots'ǫ̀ǫ̀ xàgįįwa
gha yahtı-le, hanìkò wehłįį ch'à gık'èįdì gha nets'ǫ̀ yahtı. [16]Dıı
nèk'e gots'ǫ aht'e-le, sexèht'eè ededį sı dıı nèk'e gots'ǫ agįįt'e-le.
[17]Nàowo ehkw'ıı t'à degaı agįįle eyıts'ǫ nets'ǫ gįįłįį̀ agįįle; neyatıì
sìı nàowo ehkw'ıı hǫt'e. [18]Dıı nèk'e ts'ǫ̀ seneehʔà xèht'eè, ededį sı
dıı nèk'e dǫ ta ts'ǫ̀ gııhʔà hǫt'e. [19]Gıgha neghàdìıhtį hǫt'e, hanì-įdè
ededį sı hotıì degaı gįįłį xè nets'ǫ gįįłį ha.

Zezì dǫ hazǫ̀ǫ̀ gıgha ehkw'ı-ahodıı sìı gogha yahtı

[20]"Secheekeèdeè zǫ gıgha yahtı nıìle. Secheekeèdeè gıyatıì t'à
dǫ seghǫ gıgha ehkw'ı-ahodıı sìı hazǫ̀ǫ̀ gıgha yahtı hǫt'e. [21]Hanì-
įdè hazǫ̀ǫ̀ įłè zǫ lagįįt'e ha. Setà, nexè aht'į eyıts'ǫ nį sexè anet'į,
ededį sı goxèht'eè įłè lagįįt'e ha. Goxè įłè lagıt'è, hanì-įdè dıı nèk'e
gots'ǫ dǫ jǫ ts'ǫ̀ seneehʔà, gıgha ehkw'ı-ahodı ha. [22]Sexè enıìyah
hòʔǫ anelàa sìı ededį sı gıxè hanì enıìyah hòʔǫ ahłà. Hanì-įdè goxį
įłè lawìıt'e, goxèht'eè, ededį ełexè įłè lagįįt'e ha. [23]Sį gıxè aht'į,
eyıts'ǫ nį sexè anet'į. Hotıì įłè zǫ lagıt'è agįįle, hanì-įdè dıı nèk'e
gots'ǫ dǫ sìı nį seneehʔà, eyıts'ǫ seghǫneètǫ lanì gıghǫneehtǫ
gık'èezǫ ha.

[24]"Setà, dǫ hazǫ̀ǫ̀ seghàneelaa sìı t'aats'ǫ̀ǫ̀ sexè agįįt'e ha
dehwhǫ, eyıts'ǫ sexè enıìyah hòʔǫ anelàa sìı geʔį ha dehwhǫ. Dıı
nèè hòèlį kwe seghǫneètǫ t'à sexè enıìyah hòʔǫ anelà įlè.

[25]"Setà, nį sìı ehkw'ı anet'e. Dıı nèk'e dǫ nek'ègeezǫ-le kò, sį
nek'èehsǫ hǫt'e, eyıts'ǫ dıı dǫ seghàneelaa sìı jǫ ts'ǫ̀ asèneelà
gık'èezǫ hǫt'e. [26]Nek'ègeezǫ agèhłà, deʔǫ̀ǫ̀ nek'ègeezǫ̀ǫ̀ agehłe ha.
Hanì-ı̨dè dànì seghǫneètǫǫ sìı ededį sìı hanì ełeghǫnegeètǫ̀ǫ̀
agede ha, eyıts'ǫ sį gıxè ı̨łè zǫ laht'e ha," Zezì hadıì Edetà ts'ǫ̀
xàyahtı.

Zezì gı̨̀ı̨hchì

18 [1]Zezì hanì yaı̨htı tł'axǫ̀ǫ̀, edecheekeè xè naèhtła. Dea nıʔà
Kedron gòyeh wetegeède. Ekǫ ts'ı nàèhza wek'e jìe "olıve"
wìyeh dehshe. Zezì edecheekeè goamı̨ı̨ ekǫ ts'ǫ̀ ajà.
[2]Wecheekeè ı̨łè, Zhıdàà wìyeh, k'aodèe tł'aàyehtè ha sìı, ekǫ
hok'èezǫ, Zezì edecheekeè xè t'aats'ǫ̀ǫ̀ ekǫ at'ı̨ ı̨łè t'à. [3]Eyıt'à, eghǫǫ-
dǫ̀ǫ̀, yahtıı-gha-k'aodèe gıcheekeè, eyıts'ǫ Pharısee gı̨ı̨lı̨ı̨ sìı Zhıdàà
ekǫ nègòı̨wa. Dǫ eyı nègı̨ı̨dee sìı dechį welǫ kǫ̀ dèk'ǫ̀ǫ k'egele,
tłeèk'ǫ̀ǫ eyıts'ǫ behcho sı k'egele.
[4]Zezì wexè dàgode ha sìı hazǫ̀ǫ̀ yek'èezǫ t'à gots'ǫ̀ èhtła, hagòhdı,
"Amìı hak'eaht'ı̨̀?" gòhdı dagoehke.
[5]"Zezì, Nazareth got'ı̨ı̨̀," gıìhdı.
"Eyı aht'e," Zezì gòhdı. (Zhıdàà, dǫ tł'aàyehtè ha sìı, gota nàwo
nǫ̀ǫ̀.) [6]Zezì "Eyı aht'e," hadı ekò dǫ hazǫ̀ǫ̀ ı̨dè dèè k'e nàgı̨ı̨tł'ı.
[7]K'achį dagoehke, "Amìı hak'eaht'ı̨̀?"
K'achį hagedı, "Zezì, Nazareth got'ı̨ı̨̀," gedı.
[8]"Eyı aht'e naxèehsį," Zezì gòhdı. "Sehak'eaht'ı̨̀ nįdè dıı dǫ sexè
aget'ı̨ı̨ sìı nageedè agıahłe," gòhdı. [9]Eyıt'à ı̨dì dànì yaı̨htı ı̨łèe sìı
wek'ę̀ę̀ agode ha t'à hagogı̨̀ı̨là. Dıı hadıì yaı̨htı ı̨łè: "Dǫ seghàneelaa
sìı ı̨łè kò seghǫ wedıhòłı̨-le," hadıì yaı̨htı ı̨łè.
[10]Sımon-Peter edets'ǫ behcho xàechì gà yahtıı-wet'àaʔàa-deè
wecheekeè ı̨łè nàgòts'ehnèe ts'ǫ yedzeèbàa dachı̨ı̨hwho. (Eyı dǫ
Malchus wìyeh.)
[11]Zezì, Peter ts'ǫ̀ hadı, "Nets'ǫ behcho deyìı naı̨chı! Setà lıbò sets'ǫ̀
dayakaa sìı ehts'e ha-le neewǫ nì? Setà wınì k'ę̀ę̀ eghàlaehda ha
hǫt'e," yèhdı.

Zezì yahtıı-gha-k'àowo Annas ts'ǫ̀ geèhchì

[12]Hadı tł'axǫ̀ǫ̀ eghǫǫ-dǫ̀ǫ̀, gıts'ǫ k'àowo, eyıts'ǫ Israel got'ı̨ı̨ gha
k'aodèe Zezì dagıachì. Wegǫ̀ǫ̀ ełeetł'ı̨ı̨ agı̨ı̨là [13]gà yahtıı-gha-k'àowo
Annas ts'ǫ̀ geèhchì. Eyı dǫ sìı Caıaphas weʔeh hǫt'e. Eyı xo k'e
Caıaphas yahtıı-wet'àaʔàa-deè elį. [14]Caıaphas ededį Israel got'ı̨ı̨ ts'ǫ̀

hadıì xàyaı̨htı ı̨lè, “Dǫ ı̨łè dǫ hazǫǫ̀ gha ełaı̨wo nı̨dè eyı denahk'e
nezı̨ hǫt'e,” gòhdı ı̨lè.

Peter Zezì k'èezǫ-le hadı

15Sımon-Peter eyıts'ǫ Zezì wecheekeè ı̨lè Zezì k'èè geède. Eyı we-
cheekeè ı̨lè yahtıı-wet'àaʔàa-deè k'èezǫ t'à yekǫ̀ gà ts'ǫ̀ Zezì k'èè nììtła.
16Hanìkò Peter kwekwı̨ı̨̀ gha xàgoòʔàa k'è dexaetła ha-le t'à eyı
naèhʔı̨. Zezì wecheekeè ı̨lè eyı nǫ̀ǫtła ekò t'eekoa eyı eghàlaedaa sìı
ts'ǫ̀ goı̨de t'à Peter goyaèhtłaà ayı̨̀ı̨là.
17T'eekoa, Peter ts'ǫ̀ hadı, “Nı̨ Zezì wecheekeè anet'e-le nì?”
“Į̀le, wecheekeè aht'e-le,” Peter yèhdı.
18Edza t'à dǫ goyìı eghàlagıìdèe eyıts'ǫ k'aodèe kǫ̀ dèk'ǫ̀ǫ gà
nàgeèhza xè nagìgwı. Peter ededı̨ sı gogà nàwo xè naìgwı.

Yahtıı-wet'àaʔàa-deè Zezì daehke

19Yahtıı-wet'àaʔàa-deè Zezì daehke, wecheekeè ghǫ eyıts'ǫ ayìı
hoghàgoehtǫǫ sìı ghǫ dayeehke.
20Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Dǫ hazǫǫ̀ gıdaà goıhde ı̨lè. Ełègehdèe-kǫ̀ eyıts'ǫ
Nǫ̀htsı̨kǫ̀-gocho gà Israel got'ı̨ı̨̀ ełègehdèe sìı t'aats'ǫǫ̀ ekǫ zǫ goıhde ı̨lè
t'à dǫ naàhtǫ wı̨ı̨zìı xàyaehtı whìle. 21Eyıt'à ayìıha dası̨ı̨hke? Dǫ
segıìkw'oo sìı dagıahke, dàehsı̨ı̨̀ goıhdee sìı hotıì gık'èezǫ hǫt'e,” yèhdı.
22Zezì hadı t'à k'àowo ı̨łè yegà nàwoo sìı yınì nàı̨kà, hayèhdı, “Hanì
yahtıı-wet'àaʔàa-deè ts'ǫ̀ goı̨de ha nì?” yèhdı.
23Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Ekǫ-le xàyaehtı nı̨dè sets'ǫ̀ haı̨dı, hanìkò ehkw'ı
xàyaehtı nı̨dè ayìıha nàseneekà?” yèhdı. 24Eyı tł'axǫǫ̀ Zezì ı̨łaà wegǫ̀ǫ̀
ełeetł'ı̨ xè Annas, yahtıı-wet'àaʔàa-deè Caıaphas ts'ǫ̀ ayı̨̀ı̨là.

Peter taà-eht'aà Zezì k'èezǫ-le hadı

25Sımon-Peter mǫ̀ht'a naìgwı ekò dǫ ı̨łè dayeehke, “Wecheekeè ı̨łè
anet'e dehwhǫ ne?” yèhdı.
“Į̀le, wecheekeè aht'e nıìle,” Peter yèhdı.
26Yahtıı-wet'àaʔàa-deè wecheekeè ı̨łè Peter yedzeèbàa xàı̨hwhoo
sìı wèot'ı̨ ı̨łè Peter ts'ǫ̀ hadı, “Edı̨ı̨̀ Zezì dagıachìı sìı ekǫ wexè neehʔı̨
dehwhǫ ı̨lè?” yèhdı. 27Hanìkò Peter k'achı̨ hadı, “Į̀le, wexè aeht'ı̨̀
nıìle,” yèhdı. Hadı ts'ǫ̀et'ıì k'àba whezeh.

Zezì k'àowo Pılate nadą̀ą̨ nàwo

28K'omǫǫ̀dǫǫ̀ et'ıì yahtıı-wet'àaʔàa-deè Caıaphas wekǫ̀ gots'ǫ xà-
geèhchì, Zezì k'àowo Pılate wekǫ̀ gocho ts'ǫ̀ geèhchì. Israel got'ı̨ı̨̀ sìı

dǫ eładı̨ı̨ kǫ̀ goyageedè ha gıgha wets'àet'ǫ hǫt'e. Hagejà nı̨dè, gı-
nàowoò k'ę̀ę̀ "degaı gı̨ı̨lı̨-le" agede ha gı̨ı̨wǫ, hanì-ı̨dè dzę̨deè Passover
gha nàsı̨ ghǫ shègezhe ha dìì, eyıt'à k'àowo Pılate wekǫ̀ gocho go-
yageède-le. 29Eyıt'à k'àowo Pılate gots'ǫ̀ xàèhtła, hadı, "Dıı dǫ ayìı
wek'e nìdahoahʔà?" gòhdı.
30Dǫ hagedı, "Eyı dǫjıı wets'ı̨ı̨hwhǫ-le nı̨dè nets'ǫ̀ wets'eechı ha-le
ı̨lè," gedı.
31Eyıt'à k'àowo Pılate hagòhdı, "Naxı̨ neweàhchı, naxınàowoò k'ę̀ę̀
wesınìyaahtı," gòhdı.
Israel got'ı̨ı̨ hagedı, "Goxı̨ dǫ ełaàts'ehwhı ha gogha hòʔǫ nıìle,"
gedı. 32(Eyı hagòjàa sìı Zezì dànì ełaàwı ha edeghǫ goı̨de ı̨lèe sìı
wek'ę̀ę̀ agode ha t'à hagòjà.)
33K'àowo Pılate edekǫ̀ gocho goyìı naèhtła. Zezì kayaı̨htı gà
dayeehke, hadı, "Israel got'ı̨ı̨ gha k'àowocho anet'e nì?" yèhdı.
34Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Nı̨ xàè haneewǫ t'à aı̨dı nì? Hanì-le-ı̨dè dǫ
eyıì-le seghǫ nets'ǫ̀ hagedı nì?" yèhdı.
35Eyıt'à Pılate yets'ǫ̀ hadı, "Israel got'ı̨ı̨ aht'e seneehwhǫ nì? Xàè
nèot'ı̨ eyıts'ǫ yahtıı-gha-k'aodèe setł'aànıgı̨ı̨htı̨ hǫt'e. Ayìı dànelà ghǫ
agedı?" yèhdı.
36Zezì hadı, "Dıı nèk'e gots'ǫ k'àowocho aht'e nıìle. K'àowocho ehłı̨
nı̨dè Israel got'ı̨ı̨ segìhchı ch'à secheekeè ełegegǫ ha ı̨lè. Hanìkò sı̨ sìı
eyıì-le nèk'e gots'ǫ k'àowocho aht'e," yèhdı.
37K'àowo Pılate hadı, "Eyıt'à k'àowocho anet'e nǫ̀ǫ̀!"
Zezì yets'ǫ̀ hadı, "K'àowocho aht'e nı̨ı̨dıı sìı ehkw'ı hǫt'e. Nàowo
ehkw'ıı ghǫ gohde ha t'à dıı nèk'e segǫ̀hłı̨ hǫt'e. Dǫ hazǫ̀ǫ̀ nàowo
ehkw'ıı gı̨ı̨wǫǫ sìı segeèhkw'ǫ hǫt'e," yèhdı.
38K'àowo Pılate hadı, "Nàowo ehkw'ıı ayìı welè?" yèhdı. Hadı
tł'axǫ̀ǫ̀ k'àowo Pılate k'achı̨ Israel got'ı̨ı̨ ts'ǫ̀ xàèhtła, hadı, "Eyı dǫ
ayìı wek'e nìdahoehʔà ha sìı wek'èehsǫ-le," gòhdı. 39Naxıgha nàowo
wheʔǫ k'ę̀ę̀ dzę̨deè Passover k'e nı̨dè dǫ ı̨lè wedaètǫǫ sìı naxıts'ǫ̀
xàetła awehʔı̨ ı̨lè. " 'Israel got'ı̨ı̨ gha k'àowocho' naxıts'ǫ̀ xàetłaà
awehłe ha seahwhǫ nì?" gòhdı.
40Dǫ nagıìzeh xè hagedı, "Į̀le, wets'ı̨ı̨wǫ-le! Barabas gots'ǫ̀ xàetłaà
awı̨ı̨le," gedı. Eyı dǫ Barabas wìyeh sìı dǫ goamı̨ı̨ eghǫǫ-dǫ̀ǫ̀ ts'ǫ̀
ełegegǫ ı̨lè.

Zezì dexewıìtsò gha wesınìyaetı

19 1Eyıt'à k'àowo Pılate Zezì nàweekwaà ayı̨̀ı̨là. 2Eghǫǫ-dǫ̀ǫ̀
ı̨chı̨̀ghoò degeètł'ı̨ t'à kwìt'ıì gèhtsı̨ gà Zezì wekwì k'e nègeèchì.

K'àowocho?eè dek'o-dezǫǫ yìı gı̨ı̨htı̨, 3k'èdaà gık'adaedè, hagıìhdı,
"Israel got'ı̨ı̨ gha k'àowocho weghàsǫts'eedı!" gedı xè wınì
nàgeeht'ı.
4K'achı̨ ı̨łàà k'àowo Pılate dǫ ts'ǫ̀ xàèhtła, Israel got'ı̨ı̨ ts'ǫ̀ hadı,
"Seàhkw'ǫ, dıı dǫ ayìı wek'e nìdahoeh?à ha whìle t'à naxıts'ǫ̀ xà-
weèhchì hǫt'e," gòhdı. 5Zezì ı̨chı̨̀ghoò kwìt'ıì wekwì k'e whe?ǫ xè ?eh
dek'o-dezǫǫ yìı wheda hanì dǫ ts'ǫ̀ xàèhtłaà agı̨ı̨̀là. K'àowo Pılate,
Israel got'ı̨ı̨ ts'ǫ̀ hadı, "Jǫ dǫ weghàahda," gòhdı.
6Yahtıı-gha-k'aodèe eyıts'ǫ gıcheekeè gıa?ı̨ ts'ǫ̀et'ıì yagìzeh, hagedı,
"Dechı̨et'aa k'e wedeàhtsò! Dechı̨et'aa k'e wedeàhtsò!" gedı.
Hanìkò k'àowo Pılate hagòhdı, "Naxı̨ neweàhchı, dechı̨et'aa k'e
wedıìtsò aweahłe! Sı̨ sìı dıı dǫ ayìı wek'e nìdahoeh?à ha sìı
wek'èehsǫ-le," gòhdı.
7Hanìkò Israel got'ı̨ı̨ k'èdaà hagedı, "'Nǫ̀htsı̨ weza aht'e,' edèhdı
t'à, gonàowoò k'èch'a xàyaı̨htı, eyıt'à ełaàwı ha hǫt'e," gedı.
8K'àowo Pılate eyı ghǫ ıìkw'o ekò denahk'e dejı̨ lajà. 9Kǫ̀ gocho
goyanaèhtła. Zezì ts'ǫ̀ hadı, "Edı̨ı̨̀ gots'ǫ anet'ı̨?" Hanìkò Zezì xàyaı̨htı-
le. 10K'àowo Pılate hayèhdı, "Sets'ǫ̀ goı̨de ha neewǫ-le nì? Naı̨tłaà
anehłee, nedıìtsò anehłee, sı̨ sets'ǫ̀ hoèlı̨ hǫt'e, wek'èı̨zǫ-le nì?"
yèhdı.
11Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Į̀dòo gots'ǫ neghàhòt'ǫ lenǫsıı nets'ǫ̀ hoèlı̨
nııle. Eyıt'à dǫ netł'aàsegı̨̀ı̨htı̨ı̨ sìı nenahk'e hołı̨ı̨ hogèhtsı̨ hǫt'e,"
yèhdı.
12Zezì hadı tł'axǫǫ̀ k'àowo Pılate naetłaà ayele ha hoèhdzà, hanìkò
Israel got'ı̨ı̨ k'èdaà yagìzeh, hagedı, "Eyı dǫ naehtłaà wèneelà nı̨dè
dèe-ts'ǫ̀-k'àowo Caesar weàgı̨ą nelı̨ nııle. Dǫ k'àowocho edèedıı sìı
Caesar k'èch'a adı hǫt'e," gedı.
13K'àowo Pılate hagedı ıìkw'o t'à Zezì dǫ ts'ǫ̀ xàèhtłaà ayı̨ı̨̀là gà dǫ
sınìyaehtıı daèhchı̨ k'e dèhkwà. Eyı daèhchı̨ sìı "kwe k'è" gòyeh ekǫ
whetǫ. (Aramaıc yatıì k'ę̀ę̀ "Gabbatha" gòyeh.) 14Dzę̀deè Passover
wexèhoìwı gha Israel got'ı̨ı̨ sınìgedè ekò dzętanı ekıìyeè k'àowo Pılate
Israel got'ı̨ı̨ ts'ǫ̀ hadı, "Jǫ naxıts'ǫ k'àowocho nàwo," gòhdı.
15Hanìkò dǫ yagìzeh, hagedı, "Ełaàwèahwhı! Ełaàwèahwhı!
Dechı̨et'aa k'e wedeàhtsò!" gedıì nàdahogehdè.
K'àowo Pılate gots'ǫ̀ hadı, "Naxıts'ǫ k'àowocho wedıìtsò ha
dahwhǫ nì?" gòhdı.
Hanìkò yahtıı-gha-k'aodèe hagedı, "Caesar ededı̨ zǫ gogha
k'àowocho elı̨ ne," gıìhdı.
16Nǫǫde t'à Pılate gok'èhoı̨?ǫ t'à Zezì wedıìtsò ha gotł'aàyı̨̀ı̨htı̨.

Zezì dechįet'aa k'e wedıìtsò

Eghọọ-dọ̀ọ̀ Zezì nıgıìchì. 17Zezì edets'ọ dechįet'aa nayatı̨ı̨ agı̨ı̨là,
shìh Dọkwìkw'ọ̀ọ̀ gòyeh ts'ọ̀ nayatı̨. (Aramaıc got'ı̨ı̨ gıyatıì k'ę̀ę̨
Golgotha gòyeh.) 18Ekọ dechįet'aa k'e Zezì gıdı̨ı̨htsò eyıts'ọ dọ nàke
weghọhk'eè dexegı̨ı̨htsò.

19K'àowo Pılate weyatıì k'e t'asìı dek'eèhtł'è agı̨ı̨là gà Zezì
wedechįet'aà k'e dawhetọ̀ọ̀ agı̨ı̨là. Dıı hanì dek'eèhtł'è, "Nazareth got'ı̨ı̨
Zezì, Israel got'ı̨ı̨ gha K'àowocho," dek'eèhtł'è. 20Edı̨ı̨ Zezì dechįet'aa
k'e wedıìtsòo sìı Jerusalem ts'ọ̀ nıwà-le agọ̀ht'e t'à hanì dek'eèhtł'èe
sìı dọ łọ gık'eyaı̨htı. Aramaıc got'ı̨ı̨, Rome got'ı̨ı̨ eyıts'ọ Greece got'ı̨ı̨
gıyatıì sı k'ę̀ę̨ dek'eèhtł'è. 21Yahtıı-gha-k'aodèe, k'àowo Pılate ts'ọ̀
sọagedı, "'Israel got'ı̨ı̨ gha K'àowocho' dek'enìı̨tł'è-le, hanìkò 'dıı dọ,
Israel got'ı̨ı̨ gha K'àowocho aht'e, edèhdı,' dek'enìı̨tł'è," gıìhdı.

22Hanìkò Pılate hagòhdı, "Ayìı dek'enìıhtł'èe sìı dek'enìıhtł'è,"
gòhdı.

23Eghọọ-dọ̀ọ̀ Zezì dechįet'aa k'e gıdı̨ı̨htsò ekò, wegoht'ọ̀ọ̀ negı̨ı̨wa,
dı̨ geet'eè ts'ọ̀ łats'ıgı̨ı̨wa. ʔeh nedèe sìı t'asagı̨ı̨là-le. Eyı weʔeè
negı̨ı̨ʔah sìı nàèhdlıı k'è gọ̀hłı̨-le, ʔehtł'ı̨ ı̨łè t'à ʔeh hòèlı̨ họt'e.

24Eyıt'à eghọọ-dọ̀ọ̀ ełets'ọ̀ hagedı, "Tàts'ııhdlà-le, amìı weghaelı̨
ha sìı eyı gha ekw'ọą ts'ııhdè," gedı.

Dànì Nọ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dek'eèhtł'èe sìı k'ę̀ę̨ agode ha t'à hagòjà. Dıı
hanì dek'eèhtł'è,

> "Segoht'ọ̀ọ̀ łats'ıgı̨ı̨wa eyıts'ọ seʔeè gha ekw'ọą k'egeehdè,"
> dek'eèhtł'è.

Eyıt'à eghọọ-dọ̀ọ̀ gıxè hagòjà.

25Zezì wemọ, wemọ wedè, Clopas wets'èkeè Mary, eyıts'ọ Mary-
Madlę̀ dechįet'aa gà nàgeèhza. 26Zezì edemọ ghàı̨dà eyıts'ọ
wecheekeè ı̨łè yeghọneètọọ sìı eyı sı ghàı̨dà ekò, Zezì edemọ ts'ọ̀
hadı, "Ts'èko, dıı neza welè," yèhdı. 27Eyıts'ọ edecheekeè ts'ọ̀ hadı,
"Dıı nemọ welè." Hayèhdı gots'ọ eyı wecheekeè sìı Zezì wemọ edekọ̀
nàdè ayı̨ı̨là.

Zezì ełaı̨wo

28Sìghaı̨waà tł'axọ̀ọ̀ Zezì hadı, "Tı waehwhı." Hòt'a t'asìı hazọ̀ọ̀
weghàlaedà, eyıts'ọ Nọ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'ę̀ę̨ agode ha yek'èezọ t'à, "Tı
waehwhı," hadı. 29Gıgà kwetọ yìı jìetì dı̨ı̨ts'aa whehtọ ı̨łè, eyıt'à
eghọọ-dọ̀ọ̀ ehtł'ı̨ lanıı jìetì ta nawhehtsoò agı̨ı̨là. Dechı̨ nedèe welọ
wexeetł'ı̨ı̨ agı̨ı̨là gà Zezì wewà ts'ọ̀ agehʔı̨. 30Zezì yaazea wewàhọọdì

Eghǫǫ-dǫǫ̀ (19.23)

ajà tł'axǫǫ̀, "Hòt'a enahǫ̀t'e," hadı, eyı tł'axǫǫ̀ wekwì ı̨zhıì ajà gà
ełaı̨wo.
31Eyı dzę̨ę̀ sìı Nǫ̀htsı̨ Dzę̨ę̀ gha sınìgedèe dzę̨ę̀ k'e agǫ̀ht'e, eyıts'ǫ
ek'èdaedzę̨ę̀ k'e Nǫ̀htsı̨ gha dzędeè hołè ha. Nǫ̀htsı̨ Dzę̨ę̀ k'e dǫkw'ǫǫ̀
dechı̨et'aa k'e dawhela ha-le gı̨ı̨wǫ t'à Israel-got'ı̨ı̨-gha-k'aodèe k'àowo
Pılate ts'àgede. Eyı dǫ taı gıdzaà nàgeezhì gha eyıts'ǫ gıkw'ǫǫ̀
dechı̨et'aa k'e gots'ǫ hodàgewa gha k'àowo Pılate dagı̨ı̨hke. 32Eyıt'à
eghǫǫ-dǫǫ̀ dǫjıı ı̨łè Zezì xè wedıìtsòo sìı wedzaà k'egı̨ı̨zhì, wek'èè
k'achı̨ dǫjıı ı̨łè hagı̨ı̨̀là. 33Zezì ts'ǫ̀ nègı̨ı̨de ekò hòt'a ełaı̨wo ı̨lè nǫǫ̀
gıaʔı̨, eyıt'à wedzaà nàgı̨ı̨zhì-le. 34Hanìkò eghǫǫ-dǫǫ̀ ı̨łè behkà t'à
Zezì wechǫǫ̀ ghàı̨hgè. Hanì et'ıì edoò eyıts'ǫ tı sı xàètł'ı. 35Dǫ wedaà
hanàhòwoo sìı ehkw'ı yeghǫ goı̨de hǫt'e. Ehkw'ı yeghǫ goı̨de
yek'èezǫ, hanì-ı̨dè naxı̨ sı wet'à naxıgha ehkw'ı-ahodı ha. 36-37Nǫ̀htsı̨
Nı̨htł'è k'e dıı hanì dek'eèhtł'è: "Wekw'ǫǫ̀ ı̨łàet'ee wı̨ı̨zìı nàtı̨ ha-le,"
eyıts'ǫ dıı hanì sı dek'eèhtł'è, "Eyı dǫ gıghaı̨hkoo sìı gıghàeda ha,"
dek'eèhtł'è. Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e dànì dek'eèhtł'èe sìı wek'ę̀ę agode ha
t'à, eyı hazǫǫ̀ hagòjà hǫt'e.

Zezì wekw'ǫǫ̀ nìtǫ

38Eyı tł'axǫǫ̀ Arımathea got'ıı̨̀ Joseph Zezì wekw'ǫǫ̀ nıìchı ha
k'àowo Pılate ts'ǫ̀ èhtła. Joseph ededı̨ sı Zezì wecheekeè hǫt'e, hanìkò
Israel got'ıı̨̀ gha k'aodèe ts'àejı̨ t'à dǫ gık'èezǫ-le. K'àowo Pılate, hęʔę,
yèhdı t'à Zezì wekw'ǫǫ̀ edexè nayeèhchì. 39Dǫ ı̨łè Nıcodemus wìyeh
yexè at'ı̨. Eyı dǫ sìı to Zezì ts'àèhtła ı̨lè. Nıcodemus yìk'eetł'òo eyıts'ǫ
dıı̨ts'ıa łekǫǫ, łǫ̀hdı̨ènǫ-daats'ǫ̀-sı̨làı aı̨hda nèyıı̨la, Zezì wekw'ǫǫ̀ k'e
agele gha. 40Eyı dǫ nàke Zezì wekw'ǫǫ̀ nagıìchì tł'axǫǫ̀ dǫkw'ǫǫ̀ gha
yìk'eetł'òo eyıts'ǫ ʔehtł'ı̨ neghoa nezıı̨̀ wekw'ǫǫ̀ mǫèhdoò agıı̨̀là. Israel
got'ıı̨̀ dànì dǫkw'ǫǫ̀ nègeetıı̨ sìı k'ę̀ę̀ agıı̨̀là. 41Edıı̨̀ Zezì dechı̨et'aa k'e
wedıìtsòo gà jìecho dehshee k'è gòʔǫ. Ekǫ kwe yìı dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ
k'è gòʔǫǫ sìı weyìı dǫkw'ǫǫ̀ ıı̨tǫ̀-le t'à wegòò hǫt'e. 42Hòt'a Israel got'ıı̨̀
gıgha Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ ts'ǫ̀ whaà-le t'à, eyıts'ǫ eyı dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ k'è
ts'ǫ̀ nıwà-lea t'à ekǫ Zezì wekw'ǫǫ̀ nègıı̨̀tǫ.

Zezì kwe yìı wekw'ǫǫ̀ whetǫ sìı wègoèht'ı̨̀-le

20 1Nǫ̀htsı̨ Dzę̀ę̀ tł'axǫǫ̀ k'omǫǫ̀dǫǫ̀ ı̨łaà to ekò, Mary-Madlę̀ edıı̨̀
Zezì wekw'ǫǫ̀ whetǫǫ ts'ǫ̀ èhtła. Eyı nìıtła ekò, kwe nechàa
enìı̨ʔǫ ı̨lèe sìı yıı̨ʔǫ̀ǫ̀ deèyı̨ nǫǫ̀, yaʔı̨. 2Eyıt'à Sımon-Peter eyıts'ǫ Zezì
wecheekeè ı̨łè yeghǫneètǫǫ sìı ts'ǫ̀ natı̨mǫèhza, hagòhdı, "Gots'ǫ̀
K'àowo dǫkw'ǫǫ̀ k'è gots'ǫ xàgıı̨htı̨. Edıı̨̀ nègıı̨htıı̨ sìı wek'èts'eezǫ-le,"
gòhdı.
3Eyıt'à Peter eyıts'ǫ Zezì wecheekeè ı̨łè dǫkw'ǫǫ̀ k'è ts'ǫ̀ łegeèhtła.
4Į̀łah ekǫ tı̨mǫgeèht'a, hanìkò wecheekeè ı̨łè Peter nahk'e nàtła t'à
yekwe-t'ıì dǫkw'ǫǫ̀ k'è nìıtła. 5Goyadaèhgè ekò dǫkw'ǫǫ̀ ts'ǫ ʔehtł'ı̨
neghoa eyı whelaa yaʔı̨, hanìkò goyaèhtła-le. 6Sımon-Peter yek'èè
eyı nìıtła, kwe yìı dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ k'è goyaèhtła. Ededı̨ sı ʔehtł'ı̨
neghoa eyı whela yaʔı̨, 7eyıts'ǫ ʔehtł'ı̨ Zezì wekwì k'e whehchìı
sìı eyı sı yaʔı̨. Eyı ʔehtł'ı̨ whatsǫǫ̀ ełewhehchì, ʔehtł'ı̨ neghoa
ta whehchì-le. 8Nǫǫde t'à wecheekeè ı̨łè Sımon kwe eyı nìıtła ı̨lèe
sìı ededı̨ sı goyaèhtła. Hagǫ̀ht'e hoaʔı̨ t'à wegha ehkw'ı-ahodıì
ajà. 9(Nǫ̀htsı̨ Nı̨htł'è k'e Zezì naìdà ha hǫt'e dek'eèhtł'èe sìı ı̨łaà
gımedì-le.)

Zezì Mary-Madlę̀ ts'ǫ̀ wègoèht'ı̨̀

10Eyı tł'axǫǫ̀ Zezì wecheekeè edekǫ̀ ts'ǫ̀ nageèhde. 11Hanìkò
Mary-Madlę̀ dǫkw'ǫǫ̀ whetǫǫ k'è mǫ̀ht'a tıı̨dà etse. Etse xè go-
yadaèhgè. 12Yak'eet'ıı̨̀ nàke goht'ǫ degoo yìı geèhkw'e goaʔı̨. Edıı̨̀ Zezì

wekw'ǫ̀ǫ̀ ı̨ıtǫ̀ ı̨lèe sìı wetł'axǫ̀ǫ̀ geèhkw'e. Yak'eet'ı̨ı̨̀ ı̨łè kwèe-lǫ wheda,
eyıts'ǫ ı̨łè kèe-lǫ wheda.
13Yak'eet'ı̨ı̨̀ dageehke, "Ts'èko, ayìıha netse?" gııhdı.
Mary hadı, "Sets'ǫ̀ K'àowo t'ası̨̀ı̨ nageèhchì, edı̨ı̨̀ nègı̨ıhtı̨ı̨ sìı
wek'èehsǫ-le," gòhdı. 14Hadı tł'axǫ̀ǫ̀ ets'aèhtła t'à Zezì eyı nàwo yaʔı̨,
hanìkò Zezì at'ı̨ nàyèhzhı̨̀-le.
15Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Ts'èko, ayìıha netse? Amìı hak'eı̨t'ı̨̀?" yèhdı.
Dèè-sıìgǫǫhwhǫǫ-dǫ̀ǫ̀ at'ı̨ yı̨ıhwhǫ t'à, Mary hayèhdı, "K'àowo,
t'ası̨̀ı̨ nèwı̨ıchì nı̨dè edı̨ı̨̀ nèwı̨ıhtı̨̀ı̨ sìı sets'ǫ̀ haı̨dı, naweehchı ha t'à,"
yèhdı.
16Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Mary," yèhdıì yıızı.
Mary yets'ǫ̀ ets'aèhtła, Aramaıc yatıì k'ę̀ę̀, hǫtsaa whezeh, hadı,
"Rabbonı!" hadı. ("Rabbonı" gedı nı̨dè "hoghàehtǫǫ-dǫ̀ǫ̀," gedıì-
agedı.)
17Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Dası̨ıchì-le, ı̨łaà Setà ts'ǫ̀ anahjà nııle t'à.
Hanìkò sèot'ı̨ gıts'àa̧tła, dıı hagìı̨dı, 'Setà eyıts'ǫ naxı̨ sı naxıtà ts'ǫ̀
anahde ha, Senǫ̀htsı̨ eyıts'ǫ Naxınǫ̀htsı̨ ts'ǫ̀ anahde ha,'" hadıì ede-
cheekeè godayatınìı̨ʔǫ.
18Mary-Madlę̀ Zezì wecheekeè ts'ǫ̀et'ıì ajà, hagòhdı, "Gots'ǫ̀ K'àowo
weehʔı̨!" dèèjà. Zezì dàgòhdı ha yèhdıı sìı hazǫ̀ǫ̀ gots'ǫ̀ hadı.

Zezì edecheekeè ts'ǫ̀ wègoèht'ı̨̀

19Nǫ̀htsı̨ dzę̀ę̀ k'e xèhts'ǫ̀ łą̀ą nègı̨ıde ekò Israel got'ı̨ı̨̀ gha k'aodèe
ts'àgeejı̨ t'à edets'ǫdaànìgı̨̀ıhgè. Hǫtsaa Zezì gonı nàwo, hadı, "Naxı-
xè sìghà welè!" gòhdı. 20Hadı tł'axǫ̀ǫ̀, edılà eyıts'ǫ edechǫ̀ǫ̀ ghàgı̨ıdà
agǫ̀ǫ̀là. Wecheekeè gıts'ǫ K'àowo at'ı̨ nàgeèhzhı̨̀ ekò gınà t'à gınà.
21Zezì k'achı̨ hagòhdı, "Naxıxè sìghà welè! Setà jǫ ts'ǫ̀ sı̨ıhʔà xèht'eè
dǫ ts'ǫ̀ naxeehʔa ha," gòhdı. 22Hadı tł'axǫ̀ǫ̀ gok'e whehsò, hagòhdı,
"Yedàyeh Nezı̨ı̨ naxık'e awede. 23Dǫ gıhołı̨ı̨̀ gıghǫ nahoahłe nı̨dè,
gıhołı̨ı̨̀ gıghǫ nahoezhe ha; dǫ gıhołı̨ı̨̀ gıghǫ nahoahła-le nı̨dè gıhołı̨ı̨̀
gıghǫ nahoezhe ha-le," gòhdı.

Zezì Thomas ts'ǫ̀ wègoèht'ı̨̀

24Thomas (Ełèchǫekèa wìyeh) Zezì wecheekeè hoònǫ-daats'ǫ̀-nàke
gı̨ılı̨ı sìı ededı̨ ı̨łè hǫt'e. Zezì gots'ǫ̀ wègoèht'ı̨̀ ekò Thomas eyı
wheda-le ı̨lè. 25Eyıt'à Zezì wecheekeè hagııhdı, "Gots'ǫ̀ K'àowo
wets'aʔı̨," gedı. Hanìkò Thomas gots'ǫ̀ hadı, "Wılà gotsè k'è gòʔǫǫ
selakw'ǫ̀ǫ̀ t'à daehchì lenǫsıı eyıts'ǫ sılà t'à wechǫ̀ǫ̀ k'e wekaà daehchì
lenǫsıı segha ehkw'ı-ahodı ha nııle," gòhdı.

26Įłè dzęahta k'ehǫǫwo tł'axǫ̀ǫ̀ k'achį wecheekeè goyìı geèhkw'e.
Ekò Thomas goxè wheda. Eneèdo kò Zezì goyaèhtła, gonı nàwo,
hadı, “Naxıxè sìghà welè!” gòhdı. 27Thomas ts'ǫ̀ hadı, “Sılà ghàıda,
nelakw'ǫǫ̀ jǫ nìıchı. Nılà t'à sechǫǫ̀ daıchı. Nınì nàtso xè negha
ehkw'ı-ahodı welè,” Zezì yèhdı.
28Thomas yets'ǫ̀ hadı, “Sets'ǫ̀ K'àowo eyıts'ǫ Senǫ̀htsį anet'e!”
yèhdı.
29Zezì yets'ǫ̀ hadı, “Seghànedà t'à negha ehkw'ı-ahodı. Hanìkò amìı
saʔį-le kò wegha ehkw'ı-ahodıı sìı wexè sìghà hǫt'e,” yèhdı.
30Zezì edecheekeè godaà enıìyah eyıì-le łǫ hòèhtsį hanìkò hazǫǫ̀
dıı nįhtł'è k'e dek'eèhtł'è-le. 31Hanìkò ayìı dek'eèhtł'èe sìı naxıgha
adlà hǫt'e. Zezì, Nǫ̀htsį Weza, Christ hǫt'ee sìı, eyı naxıgha ehkw'ı-
ahodı gha dek'eèhtł'è hǫt'e. Naxıgha ehkw'ı-ahodı nįdè Zezì wets'ıhʔǫ̀
welǫ whìle ts'ǫ̀ aahda ha.

Zezì wecheekeè łıwe łǫ gehłì

21 1Tıberıas-tì gà Zezì k'achį wecheekeè ts'ǫ̀ wènagoèht'ı̨̀. Gıxè
dıı hanì nàhòwo: 2Sımon-Peter, Thomas (Ełèchǫekèa wìyeh),
Nathanael (Galılee nèk'e kǫ̀ta Cana gots'ǫ dǫ), Zebedee weza nàke
eyıts'ǫ wedę wecheekeè nàke, hazǫǫ̀ ełexè geèhkw'e įlè. 3Sımon-Peter
gots'ǫ̀ hadı, “Mį̀ t'à łı k'alahwho ha,” gòhdı. “Nexè ats'ede ha,” gıìhdı.
Eyıt'à ekǫ geèʔe. Hanìkò eyı toò k'e t'asìı wįįzìı gehłì-le.
4K'omǫǫ̀dǫǫ̀ agòjà ekò Zezì tabàa nàwo. Hanìkò wecheekeè
nàgeèhzhį̀-le.
5Zezì dagoehke, “Àgıą, asįį̀ łıwe naxıts'ǫ?”
“Dàòdì,” gıìhdı.
6Gots'ǫ̀ hadı, “Naxımį̀ nàgòts'ehnèe ts'ǫǫ̀hk'e teahwha. Hanì-įdè łı
aahłì ha,” gòhdı. Hagįį̀là ekò łıwe łǫ gehłì t'à mį̀ elà yìı geelì ha
whį̀agįį̀là.
7Wecheekeè įłè Zezì yeghǫneètǫǫ sìı Peter ts'ǫ̀ hadı, “Gots'ǫ̀
K'àowo at'ı̨̀,” yèhdı. Peter ıìkw'o ts'ǫ̀et'ıì edeʔeè nedèe yìı naetła (ye-
yìı xàetła t'à) eyıts'ǫ Zezì ts'ǫ̀ tèèhko. 8Wecheekeè elà yìı geèhkw'ee
sìı Peter k'èè geèʔe, tabàa ts'ǫ̀ taekw'eènǫ gokè laàgǫǫwha agǫ̀ht'e.
Mį̀ t'à łı dagoòʔǫ tàgeelì. 9Tabàa dàgeède ekò kǫ̀kwıì k'e łıwe et'è
eyıts'ǫ łèt'è wheʔǫ gıaʔį.
10Zezì gots'ǫ̀ hadı, “Łıwe whahłìı sìı, mǫ̀hdaa jǫ nìahwha,”
gòhdı.
11Sımon-Peter elà yìetła gà mį̀ tabàa ts'ǫ̀ tàyeèlì. Mį̀ weyìı łıwe ne-
chàa dagoòʔǫ ehłì; hazǫǫ̀ t'à įłèakw'eènǫ-daats'ǫ̀-sįlaènǫ-daats'ǫ̀-taı

(153) łıwe ehłì. Łıwe łǫ ehłì hanìkò mį tàįdlà-le. 12Zezì gots'ǫ̀ hadı,
"Jǫ aahdè gà shèahzhe," gòhdı. Wecheekeè gots'ǫ̀ K'àowo at'į ne
gık'èezǫ t'à "Amìı anet'e," gıìhdı ha gįįwǫ-le. 13Zezì gots'ǫ̀ èhtła, łèt'è
neyıìchı gà goghàyįįdì eyıts'ǫ łıwe sı hayìįlà. 14Dıì xè taà-eht'aà Zezì
naìdà tł'axǫǫ̀, edecheekeè gots'ǫ̀ wènagoèht'į̀.

Zezì Peter ts'ǫ̀ gode

15Shègıazhe tł'axǫǫ̀ Zezì Sımon-Peter ts'ǫ̀ hadı, "John weza Sımon,
dıı dǫ gınahk'e seghǫneę̀tǫ nì?"
Sımon yets'ǫ̀ hadı, "Hęʔę, sets'ǫ̀ K'àowo, neghǫneehtǫ wek'èįzǫ
ne," yèhdı.
Zezì hayèhdı, "Sesahzǫ̀ą gıwàįdı," yèhdı.
16K'achį Zezì Sımon-Peter ts'ǫ̀ hanaedı, "John weza Sımon, sıì
seghǫneę̀tǫ nì," yèhdı.
"Hęʔę, neghǫneehtǫ wek'èįzǫ ne," Peter yèhdı.
Zezì hayèhdı, "Sesahzǫ̀ą gık'èįdì," yèhdı.
17K'achį taı t'à Zezì yets'ǫ̀ hadı, "John weza Sımon, seghǫneę̀tǫ
nì?" yèhdı.
Peter, Zezì taà-eht'aà hayèhdı t'à wegha dìì agòjà. Peter hayèhdı,
"Sets'ǫ̀ K'àowo t'asìı hazǫǫ̀ k'èįzǫ ne, neghǫneehtǫ sek'èįzǫ hǫt'e,"
yèhdı.
Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Sesahzǫ̀ą gıwàįdı. 18Ehkw'ı anèehsį, cheko nelį
ekò k'edįįtł'į xè edįì ts'ǫ̀ k'eįtło ha neewǫǫ sìı ekǫ k'eįtło įlè. Hanìkò
eneèko wheęlį nįdè negǫ̀ǫ ehts'ǫǫ̀ anele ha, eyıts'ǫ dǫ eyıì-le
k'enegehtł'į ha, edįì ts'ǫ̀ neewǫ-le sìı ts'ǫ̀ anegele ha," Zezì yèhdı.
19Zezì hadı yets'ǫ̀ xàyaįhtıı sìı dànì Peter ełaàwı ha ghǫ goįdeè adı,
hanì Nǫ̀htsį wıızì ghàsǫhoedıì ayele ha. Eyı tł'axǫǫ̀ Zezì yets'ǫ̀ hadı,
"Sek'èįtła!" yèhdı.
20Peter ets'aèhtła ekò k'eet'į̀, wecheekeè įłè Zezì yeghǫneètǫǫ sìı
gok'èè naetłe yaʔį. (Eyı wecheekeè sìı nǫǫde ełexè shègıazhe ekò
Zezì k'e dètsǫhtįį sìı hayèhdı įlè, "K'àowo, amìı k'aodèe tł'aànehtè
ha?" yèhdı įlè.) 21Peter eyı wecheekeè ghǫ Zezì daehke, "K'àowo,
ekò ededį dàde ha?" yèhdı.
22Zezì yets'ǫ̀ hadı, "Jǫ nǫehtła gots'ǫ̀ eda ha weehwhǫ nįdè eyı
negha dàwet'è? Nį sìı sek'èįtłe ha hǫt'e," yèhdı. 23Zezì Peter ts'ǫ̀ hadı
t'à Nǫ̀htsį wecheekeè hazǫǫ̀ hagedı, eyı wecheekeè įłè ełaàwı ha-le,
gedı, godı gèhtsį. Hanìkò Zezì "Ełaàwı ha-le," yeghǫ hadıì-adı nıìle.
"Jǫ nǫehtła gots'ǫ̀ eda ha weehwhǫ nįdè eyı negha dàwet'è?" eyı zǫ
hadı.

24 Eyı wecheekeè sìı eyı hazǫǫ̀ hagòjàa sìı yeghǫ goıde hǫt'e, eyıts'ǫ
dek'enèyı̨ı̨tł'è hǫt'e. Yeghǫ ehkw'ı goıde wek'èts'eezǫ hǫt'e.
25 Zezì t'asìı eyıì-le łǫ eghàlaıdà hǫt'e. Hazǫǫ̀ dek'enègı̨ı̨tł'è nıdè dıı
nèk'e wenıhtł'è hazǫǫ̀ gha gòʔǫ ha-le tahkò.